

การรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์
ของคนหูหนวก

นางสาว วลัยลักษณ์ คงนิล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-990-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PERCEPTION, INTERPRETATION, RETENTION AND EMOTION
OF DEAFS' TELEVISION EXPOSURE

Miss Walailak Kongnin

สถาบันวิทยบริการ
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-990-1

วลัยลักษณ์ คงนิล : การรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์
จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก (PERCEPTION, INTERPRETATION,
RETENTION AND EMOTION OF DEAFS' TELEVISION EXPOSURE)
อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.กิตติ กัญภัย, 105 หน้า . ISBN 974-334-990-1.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหู
หนวกในด้าน การรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์ และชี้ให้เห็นถึงความแตกต่าง
ของพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ ในด้านการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์
ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ รวมทั้ง ศึกษาถึงลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกที่มีผลต่อพฤติกรรม
จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคนหูหนวกและคนหูปกติที่กำลังศึกษาอยู่
ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา จำนวนกลุ่มละ 60 คน ในรูป
แบบการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการทดลองและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ทำการประมวลผล
โดยโปรแกรม SPSS WINDOW และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ การทดสอบ
ความแตกต่างด้วย t-test และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. คนหูหนวกมีความสามารถในการรับรู้ การแปลความหมายและการจดจำสาร
จากสื่อโทรทัศน์ได้ รวมทั้งมีการแสดงออกทางอารมณ์ที่สังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก แต่ไม่
ชัดเจนนัก โดยจะแสดงออกตามความเข้าใจเท่านั้น
2. เมื่อเปรียบเทียบกับคนหูปกติทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอน
ปลาย และอุดมศึกษา พบว่า คนหูปกติมีความสามารถในการรับรู้ การแปลความหมาย และการจด
จำดีกว่าคนหูปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นในระดับอุดมศึกษา ที่ความสามารถด้านการ
จดจำของคนสองกลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ลักษณะเฉพาะของคนหูหนวก มีผลทำให้คนหูหนวกมีการรับรู้ การแปลความ
หมาย และการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ต่ำกว่าคนหูปกติ ในขณะที่การแสดงออกทางอารมณ์มี
ความคล้ายคลึงกัน

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่อนิสิต.....วลัยลักษณ์ คงนิล.....
สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4185141028 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : PERCEPTION / INTERPRETATION / RETENTION / EMOTION /
DEAFS' TELEVISION EXPOSURE

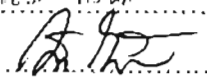
WALAILAK KONGNIN : PERCEPTION, INTERPRETATION, RETENTION
AND EMOTION OF DEAFS' TELEVISION EXPOSURE. THESIS ADVISOR :
KITTI GUNPAI, Ph.D., 105 pp. ISBN 974-334-990-1.

The objectives of the research were to study the deafs' television exposure in perception, interpretation, retention and emotion, to indicate the differences of perception, interpretation, retention and emotion from television exposure between the deaf and the normal, as well as to investigate the significance of the deaf that affects the television exposure behaviors. The study samples consisted of 60 deafs and 60 normal hearing-people, studying in lower secondary, upper secondary and tertiary level. Employing quantitative research method, the data for the study were compiled through an experiment and non-participated observation. The mean, percentage, t-test and one-way analysis of variance (ANOVA) statistics in SPSS WINDOW were used in the data analysis.

The research findings were as follow :

1. The deaf were able to perceive, interpret and retain messages from television. However, the emotion observed through the expression of overt behavior was not obviously found.
2. The comparing between the deaf and the normal in lower secondary, upper secondary and tertiary level showed that the normal was significantly more capable of the perception, interpretation and retention from television exposure than the deaf. The exception in tertiary level was that the two groups were not significantly different in retention capability.
3. The significance of the deaf affected less capable of the perception, interpretation and retention from television exposure, comparing with the normal. However, the emotional expression of the two groups was similar.

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน.....
ปีการศึกษา..... 2542.....

ลายมือชื่อบิดา..... วัลย์คุณณี กอนันต์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ดร.กิตติ กัมภัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้การดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำ ความรู้ด้านการวิจัย และข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์สูงสุดในการทำวิจัยมาโดยตลอด รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการรับฟัง ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆที่มีค่าอย่างยิ่งต่อการทำวิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ นันทนา ลำเทียน กรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูล คำปรึกษา และความช่วยเหลือในการประสานงานเพื่อเก็บข้อมูลกับคนหูหนวก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความห่วงใยของอาจารย์เสมอ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ กิตติพร นักร้อง สำหรับคำแนะนำ ความอนุเคราะห์ในการติดต่อวิดีโอ และประสานงานในการทดสอบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณสำหรับผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้ช่วยประสานงานทุกท่านที่โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ โรงเรียนหอวัง และสถาบันราชภัฏสวนดุสิต เพื่อนๆผู้ช่วยในการเก็บข้อมูล ล้ามผู้ช่วยแปลภาษามือ ผู้ให้คำแนะนำในการประมวลผลทุกท่าน เพื่อนๆร่วมชั้นเรียนที่คอยเป็นกำลังใจซึ่งกันและกันเสมอมา รวมทั้งน้องๆหูหนวกและหูปกติที่ให้ความร่วมมือในการเข้ารับการทดลองทุกคน

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ซึ่งคอยกระตุ้นเตือน ห่วงใย ให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือจนนาทีสุดท้าย รวมทั้งเป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้เสมอมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วลัยลักษณ์ คงนิล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ

บทที่

1. บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหาในการวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 สมมติฐานของการวิจัย.....	6
1.6 นิยามศัพท์.....	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7

2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีที่ช่วยอธิบายการสื่อสารของคนหูหนวก.....	8
2.1.1 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์.....	8
2.1.2 ทฤษฎีการสื่อสารแบบอวัจนภาษา.....	11
2.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่ช่วยอธิบายลักษณะพฤติกรรม	
จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก.....	13
2.2.1 ความรู้พื้นฐานเรื่องความบกพร่องทางการได้ยิน	
และแนวคิดเรื่องความนิ่งหรือความเงียบ.....	13
2.2.2 แนวคิดเรื่องการรับรู้และการแปลความหมาย.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.2.3 แนวคิดเรื่องการจัดจำ.....	28
2.2.4 แนวคิดเรื่องอารมณ์.....	31
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
2.3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ.....	33
2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ.....	34
3. ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
3.3 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
3.5 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
3.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
3.7 ตัวแปรในการวิจัย.....	44
3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิจัย	
4.1 ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไป.....	48
4.2 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	50
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
5 ระเบียบวิธีวิจัย	
5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	76
5.2 ปัญหาที่พบในงานวิจัย.....	89
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	90
รายการอ้างอิง.....	91
ภาคผนวก.....	94
ประวัติผู้วิจัย.....	105

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	แสดงค่าเฉลี่ย ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา.....	48
2	แสดงค่าเฉลี่ย ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนชั่วโมงในการชมโทรทัศน์/วัน ช่วงเวลาในการชมโทรทัศน์ และสถานที่ชมโทรทัศน์.....	50
3	แสดงค่าเฉลี่ย ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานีโทรทัศน์ที่เลือกชม และเหตุผลในการเลือกชม.....	52
4	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทรายการโทรทัศน์ที่เลือกชม.....	54
5	แสดงค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทรายการที่เลือกชม.....	56
6	แสดงค่าเฉลี่ย ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผลในการเลือกชม ประเภทรายการโทรทัศน์.....	58
7	แสดงค่าเฉลี่ย และความแตกต่างของการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ.....	59
8	แสดงค่าเฉลี่ย และความแตกต่างของการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ.....	60
9	แสดงค่าเฉลี่ย และความแตกต่างของการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ.....	61
10	แสดงค่าเฉลี่ย และความแตกต่างของการรับรู้ การแปลความหมาย และการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก จำแนกตามเพศ.....	66
11	แสดงค่าเฉลี่ย และความแตกต่างของการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ ของคนหูหนวก จำแนกตามระดับการศึกษา.....	68
12	แสดงผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ ของคนหูหนวกจำแนกตามระดับการศึกษา.....	69
13	แสดงค่าเฉลี่ย และความแตกต่างของการแปลความหมายสาร จากสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก จำแนกตามระดับการศึกษา.....	70
14	แสดงผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยการแปลความหมายจากสื่อโทรทัศน์ ของคนหูหนวก จำแนกตามระดับการศึกษา.....	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

15	แสดงค่าเฉลี่ย และความแตกต่างของการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ ของคนุหนวก จำแนกตามระดับการศึกษา.....	72
16	แสดงผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ ของคนุหนวก จำแนกตามระดับการศึกษา.....	73

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่

- 1 แบบจำลองลำดับขั้นของการจัดจำของ
แอทคินสันและชริฟฟริน.....30
- 2 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์.....37

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันของคนทุกคน คนในสังคมมีปฏิสัมพันธ์กันโดยอาศัยภาษาซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นที่ตกลงร่วมกันในสังคมนั้นๆ เป็นสื่อกลางในการสื่อสาร และสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้น โดยปกติแล้วการสื่อสารต้องใช้ประสาทสัมผัสร่วมกันทุกๆ ส่วน การสื่อสารจึงจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้น ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การดมกลิ่น การรับรส และการรับสัมผัส ประสาทสัมผัสทั้ง 5 สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประสาทสัมผัสที่อยู่ไกล อันได้แก่ การมองเห็นและการได้ยิน และ ประสาทสัมผัสที่อยู่ใกล้ ได้แก่ การดมกลิ่น การรับรส และการรับสัมผัส ในการสื่อสารนั้น ประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน แต่ในผู้ที่มีวุฒิภาวะจะใช้ประสาทสัมผัสที่อยู่ไกลมากกว่าประสาทสัมผัสที่อยู่ใกล้ ทั้งนี้เพราะประสาทสัมผัสที่อยู่ไกลของคนนั้นจะพัฒนาไปตามวัยและเป็นเรื่องสำคัญที่ถือว่าเป็นประสาทสัมผัสนำของมนุษย์เลยทีเดียว ในขณะที่ประสาทสัมผัสที่อยู่ใกล้ นั้นพัฒนาไปน้อยกว่ามาก นักจิตวิทยาสังเกตว่า ทารกในช่วงแรกของชีวิต จะอาศัยประสาทสัมผัสที่อยู่ใกล้เป็นประสาทสัมผัสนำมาก่อนแล้วจึงค่อยๆ พัฒนาประสาทสัมผัสที่อยู่ไกล คือการมองเห็นและการได้ยิน ตามวัยที่เพิ่มขึ้น (ศรียา นิยมธรรม, 2534)

แม้ว่าจะแบ่งประเภทเป็นประสาทสัมผัสนำและประสาทสัมผัสรองก็ตาม แต่ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ก็ต้องทำงานประสานร่วมกันจึงจะเกิดประสิทธิภาพทางการสื่อสาร หากเกิดอุปสรรคใดๆ เกี่ยวกับการทำงานของประสาทสัมผัส ก็จะส่งผลถึงการสื่อสารทันที ไม่ว่าจะเป็นอุปสรรคจากผู้ส่งสาร (Sender) อุปสรรคจากผู้รับสาร (Receiver) อุปสรรคจากตัวสาร (Message) และอุปสรรคจากภาษาและสื่อ (Media) (สวินิต ยมาภัย, 2526 อ้างถึงใน วรารวรรณ คงคล้าย, 2539) ประการหนึ่งที่น่าสนใจก็คือ อุปสรรคอันเกิดจากความบกพร่องทางประสาทสัมผัสหรือขาดความสมบูรณ์ของอวัยวะที่ใช้ในการรับสารซึ่งถือเป็นอุปสรรคที่ตัวผู้รับสาร โดยเฉพาะความบกพร่องของอวัยวะรับสัมผัสที่อยู่ไกล คือ ตาและหู ที่เป็นอวัยวะสัมผัสนำที่สำคัญ และการสูญเสียหรือความบกพร่องดังกล่าวก็จะส่งผลต่อบุคคลนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการสื่อสารและด้านต่างๆ อีกมากมาย

การขาดความสมบูรณ์ของอวัยวะที่ใช้รับฟังหรือความบกพร่องทางการได้ยิน นับเป็นอุปสรรคใหญ่อย่างหนึ่ง เพราะการได้ยินเป็นประสาทสัมผัสสำคัญของมนุษย์ และเป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญไม่แพ้การมองเห็น มลิวัลย์ ธรรมแสง (2534) ได้ให้คำจำกัดความของผู้บกพร่องทางการได้ยินไว้ว่า หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการรับฟังเสียงต่างๆบกพร่องหรือสูญเสียไป เป็นเหตุให้ได้ยินเสียงต่างๆไม่ชัดเจนในกรณีที่สูญเสียการได้ยินเพียงเล็กน้อย (หูตึง) และไม่ได้ยินเสียงพูดในกรณีที่สูญเสียการได้ยินมาก (หูหนวก) ซึ่งกรณีหูหนวกนั้นหมายถึง ผู้ที่สูญเสียการได้ยินมากตั้งแต่ 91 เดซิเบล ขึ้นไป ไม่ได้ยินเสียงพูดต่างๆ อาจรับรู้เสียงบางเสียงจากการสั่นสะเทือน ถ้าสูญเสียการได้ยินระดับนั้นมาตั้งแต่กำเนิดจะพูดไม่ได้ถ้าไม่ได้รับการสอนพิเศษ ส่วนมากใช้ภาษามือในการติดต่อสื่อความหมายระหว่างกัน

คนหูหนวกถือเป็นผู้ที่พิการทางการติดต่อสื่อสาร (Communicatively handicapped) และเป็นผู้ที่มีอุปสรรคในการสื่อสารมากที่สุดในบรรดาผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วยกัน เพราะความสามารถในการรับฟังแทบจะไม่มีเลย ทำให้คนหูหนวกกลายเป็นคนกลุ่มน้อยในสังคม ที่ความสามารถทางการสื่อสารมีไม่เท่ากับคนปกติ ในเมื่อหูฟังไม่ได้ยินก็ส่งผลต่อการพูดและการออกเสียง เพราะไม่สามารถได้ยินเสียงพูดของตัวเอง จึงไม่สามารถเรียนรู้ทักษะในด้านการพูดได้เลย หรือถ้าทำได้ก็ไม่สมบูรณ์ การพูดและการออกเสียงจะบกพร่องมากจนไม่สามารถเข้าใจได้ ดังนั้นภาษาที่คนหูหนวกใช้ก็จะเป็นภาษาพิเศษสำหรับพวกเขา นั่นคือ ภาษามือ (sign language) ซึ่งคนหูหนวกส่วนใหญ่ใช้เป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสาร ภาษามือ คือภาษาหนึ่งที่มีความหมายครบถ้วน ทำท่าแทนการพูด เช่น กิน ก็มีท่าหนึ่ง นอน ก็มีอีกท่าหนึ่ง โดยผู้ใช้ก็ตกลงกันก่อนว่าทำนั้นๆ หมายถึงอะไร คนหูหนวกใช้ภาษามือติดต่อระหว่างพวกเขาเอง และระหว่างผู้ที่เขาติดต่อด้วย แต่ถ้าติดต่อกับบุคคลอื่นที่ไม่รู้ภาษามือ บางครั้งคนหูหนวกจะต้องพูด (แม้ออกเสียงไม่ได้ก็ต้องขยับริมฝีปาก) สำหรับภาษามือไทยที่คนหูหนวกไทยใช้นั้น ได้แบบอย่างมาจากภาษามืออเมริกัน ซึ่งมีต้นตำรับเป็นของฝรั่งเศส นอกจากบางท่าที่ต้องดัดแปลง หรือสร้างขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมไทย ท่าทางที่ใช้เป็นภาษามือนั้นมีจำกัด ไม่อาจสร้างให้มีจำนวนเท่ากับถ้อยคำที่พูดกันได้ คำใดที่ไม่มีภาษามือก็ใช้สะกดนิ้วมือแทน เช่น ชื่อคน ชื่อสถานที่ เป็นต้น สำหรับแบบสะกดนิ้วมือไทย หมายถึงการทำท่าด้วยนิ้วมือแทนตัวอักษรทุกตัวที่มีในภาษาไทย โดยเทียบเคียงกับกับตัวอักษรอังกฤษตามหลักวิธีออกเสียงในการเขียนอักษรไทยเป็นโรมัน ตามประกาศราชบัณฑิตสถาน เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2497 (อัญชลี ด้านวิรุฬหพันธ์, 2539)

จะเห็นว่าคนหูหนวกต้องใช้ความพยายามอย่างมากจึงจะสื่อสารได้ ดังนั้นสำหรับคนหูหนวกแล้ว ภาษามือเป็นสิ่งสำคัญ เป็นกุญแจที่จะเปิดให้พวกเขาได้เข้าใจถึงความเป็นไปรอบตัว

ยิ่งรู้ภาษามือก็จะยิ่งเชื่อมโยงไปสู่การเขียนและการอ่านให้เป็นไปโดยง่าย สร้างความเข้าใจได้ง่าย และมากขึ้น ซึ่งในทางจิตวิทยาแล้วยิ่งทำให้คนหูหนวกเปิดรับได้มากขึ้น แต่ในสังคมทุกวันนี้กลับมีคนปกติจำนวนน้อยเท่านั้นที่สามารถสื่อสารด้วยภาษามือได้และพยายามที่จะสื่อสารกับคนหูหนวก และอาจเป็นเพราะการเรียบเรียงคำหรือตัวอักษรในแต่ละประโยคที่แตกต่างไปจากวิธีในการสร้างประโยคในภาษาพูดของคนปกติ ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความสับสน ต้องอาศัยการจดจำ ทำให้ภาษามือกลายเป็นเรื่องยาก คนส่วนใหญ่จึงไม่นิยมที่จะเรียนรู้ ทั้งๆที่จำนวนของคนหูหนวกในสังคมก็มีอยู่มิใช่น้อย องค์การอนามัยโลกได้ประเมินว่า มีผู้สูญเสียสมรรถภาพทางการได้ยินประมาณ 42 ล้านคนในโลก แต่ในปี พ.ศ. 2534 ที่ประชุมองค์การอนามัยโลกได้อ้างรายงานการสำรวจจากประเทศต่างๆทั่วโลกและพบว่า ตัวเลขดังกล่าวเป็นการประเมินที่ต่ำเกินไป เนื่องจากสมรรถภาพทางการได้ยินเป็นความพิการที่ซ่อนเร้น มองไม่เห็น โดยที่ประชุมยอมรับว่าอย่างน้อยที่สุดน่าจะมีผู้สูญเสียสมรรถภาพทางการได้ยินอย่างน้อย 200 หรืออาจถึง 300 ล้านคนทั่วโลก ซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงมาก (อัญชลี ด้านวิรุฬวณิช,2539) สำหรับประเทศไทยตัวเลขล่าสุดจากการจดทะเบียนคนพิการโดยสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ระบุว่า ผู้สูญเสียสมรรถภาพทางการได้ยินหมายรวมถึงเป็นใบ้ หูตึง และหูหนวก มีจำนวนรวมสูงที่สุดเมื่อเทียบกับการสูญเสียสมรรถภาพทางร่างกายด้านอื่น ในจำนวนนี้มีคนหูหนวกอยู่ถึง 25800 คน และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครอยู่ถึง 3118 คน (สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ,2542) แต่คนส่วนใหญ่กลับมองข้ามความสำคัญในการสื่อสารเพื่อความเข้าใจกับคนเหล่านี้ไป

ดังนั้นในการผลิตสื่อต่างๆผู้ผลิตจึงมุ่งเพื่อสนองกลุ่มคนหูปกติมากกว่า การสื่อสารเพื่อคนหูหนวกโดยเฉพาะจะมีน้อยมาก รวมทั้งสื่อโทรทัศน์ที่เป็นสื่อที่คนหูหนวกให้ความนิยมในการเปิดรับมากกว่าสื่ออื่นๆด้วย การที่คนหูหนวกนิยมเปิดรับสื่อโทรทัศน์นั้นก็เนื่องจากว่า แม้หูจะไม่ได้ยินเสียงแต่ก็ยังรับชมได้ด้วยตาซึ่งเป็นประสาทหน้าที่เหลืออยู่ ซึ่งโดยธรรมชาติเมื่อประสาทนำอย่างใดอย่างหนึ่งเสียไป ประสาทที่ยังเหลือก็ต้องทำหน้าที่แทนและทำมากขึ้นด้วย (ศรียา นิยมธรรม,2534) อีกทั้งคนหูหนวกเองไม่สามารถได้ยินเสียง ทำให้การเรียนรู้จากการที่ตนเองมีปฏิริยาต่อสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ตรง (Direct Experience) นั้นมีน้อยมาก จึงจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์อ้อมหรือประสบการณ์รอง (Indirect Experience) เข้าช่วย ซึ่งประสบการณ์อ้อมนี้ส่วนใหญ่ได้มาง่ายจากการเรียนรู้จากสื่อที่มีภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อโทรทัศน์ (กาญจนา ตันตินันท์,2514) ดังนั้นการเปิดรับสื่อโดยการชมโทรทัศน์จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในจำนวนน้อยที่คนหูหนวกสามารถเปิดรับและมีประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมได้

แต่จะเห็นว่ารายการโทรทัศน์ในเมืองไทยเป็นรายการที่ผลิตขึ้นโดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นคนหูปกติ มีเพียงบางรายการเท่านั้นที่ประกอบการสื่อสารเพื่อคนหูหนวกเข้าไปในรายการด้วย นั่นคือการใช้ล่ามภาษามือประกอบภายในกรอบสี่เหลี่ยมเล็กๆ ณ มุมใดมุมหนึ่งของจอโทรทัศน์ ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 3 รายการ คือ รายการทีวีวาที2000 รายการปัญหาชีวิตและสุขภาพ ทางช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ช่อง11 แม้จะมีละครหรือภาพยนตร์ต่างประเทศที่มีการใช้ตัวอักษรบรรยายได้ภาพ แต่ก็เป็นการเล่นบทเป็นภาษาไทยเพื่อคนหูปกติ ภาษาที่ใช้ก็เป็นภาษาอย่างที่คุณหูปกติใช้กัน จึงอาจกล่าวได้ว่า คนหูหนวกเรียนรู้และรับสารจากสื่อโทรทัศน์ส่วนใหญ่ด้วยวิธีการสื่อสารแบบที่คนหูปกติใช้สื่อถึงกัน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าทางเลือกเกี่ยวกับรายการเพื่อคนหูหนวกทางสื่อโทรทัศน์จะมีอยู่จำกัด และทำให้พวกเขาจำเป็นต้องเปิดรับในสิ่งเท่าที่มีอยู่ ซึ่งในที่นี้ก็คือ รายการโทรทัศน์ที่ผลิตออกมาเพื่อคนหูปกติ แต่นั่นอาจไม่ได้หมายความว่าพวกเขาจะไม่สามารถเข้าใจในสารจากสื่อโทรทัศน์นั้นๆ ได้ตามที่คนส่วนใหญ่คาดเดา เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์ต้องมีการปรับตัว ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่ เพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อม ซึ่งคนหูหนวกเองก็อาจมีคุณลักษณะเฉพาะบางอย่างที่เป็นสิ่งที่จะช่วยในการปรับตัวด้านการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ เช่น ใช้การทำงานของประสาทตาที่เชื่อมต่อกับการทำงานทางสมองมากเป็นพิเศษ เพื่อให้เข้าใจสารได้ในภาวะที่มีข้อจำกัดทางด้านร่างกาย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ยังเป็นที่น่าสนใจว่าความเข้าใจสารของคนหูหนวกนั้นจะเหมือนหรือต่างไปจากคนหูปกติหรือไม่ อย่างไร ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า จากคุณลักษณะเฉพาะของคนหูหนวก รวมทั้งสมาธิอันเกิดจากความเงียบเนื่องจากได้ปิดช่องทางการรับเสียง อาจทำให้ความบกพร่องทางการได้ยินกลายเป็นปัจจัยที่ส่งผลในด้านบวก กล่าวคือ ช่วยเสริมให้คนหูหนวกมีการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ได้เป็นอย่างดี และอาจดียิ่งกว่าคนหูปกติที่ต้องเปิดรับเสียงที่ไม่จำเป็นและไม่ต้องการอยู่ตลอดเวลาก็เป็นได้

การวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาถึงคนหูหนวกในฐานะที่เป็นผู้ชมโทรทัศน์กลุ่มหนึ่ง โดยจะมุ่งไปที่ลักษณะพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวกทางด้าน การรับรู้ (perception) การแปลความหมาย (interpretation) การจดจำ (retention) สารที่ได้รับจากสื่อโทรทัศน์ และอารมณ์ (emotion) ในขณะที่เปิดรับ รวมทั้งมุ่งไปที่ประสิทธิภาพและความแตกต่างของลักษณะพฤติกรรมทั้ง 4 ด้านระหว่างคนหูหนวกและคนหูปกติ นอกจากนี้ ยังศึกษาเพื่อบ่งชี้ถึงลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกที่ไม่สามารถได้ยินเสียงใดๆ นอกจากความเงียบซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการรับรู้ที่ชัดเจนและการจดจำที่ดีกว่าคนปกติ

ผลจากการวิจัย นอกจากจะทำให้เข้าใจถึงคนหูหนวกในฐานะที่เป็นผู้ชมโทรทัศน์กลุ่มหนึ่ง และนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างสรรค์ ปรับปรุง และพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อคนหูหนวกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อที่จะทำให้พวกเขาสามารถรับรู้ข่าวสารได้ทัดเทียมกับคนปกติแล้ว ยังจะสามารถทำให้คนทั่วไปได้ตระหนักถึงคนหูหนวกมากขึ้น และเป็นการยกระดับคนหูหนวกให้เป็นที่ยอมรับในสังคม แม้จะไม่ใช่การยอมรับในวงกว้าง แต่อย่างน้อยในเชิงการสื่อสารมวลชนก็เป็นการยอมรับถึงความสำคัญของคนหูหนวกในฐานะที่เป็นผู้ชมรายการโทรทัศน์ที่ผู้ผลิตไม่ควรมองข้าม ซึ่งอาจจะเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาเพื่อคนหูหนวกในด้านอื่นๆอีกต่อไป

ปัญหานำของการวิจัย

1. คนหูหนวกมีการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และการแสดงออกทางอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์เป็นเช่นไร และแตกต่างจากคนหูปกติหรือไม่ อย่างไร
2. ลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกมีผลต่อการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และการแสดงออกทางอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์หรือไม่ อย่างไร
3. เพศและระดับการศึกษา มีผลต่อความสามารถในการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และการแสดงออกทางอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่ออธิบายถึงพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวกในด้านการรับรู้ (perception) การแปลความหมาย (interpretation) และการจดจำ (retention)
2. เพื่อศึกษาลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ (emotion) ของคนหูหนวกที่ปรากฏขณะเปิดรับสื่อโทรทัศน์
3. เพื่อชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ในด้านการรับรู้ การแปลความหมาย และการแสดงออกทางอารมณ์ ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ
4. เพื่อศึกษาคุณลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกที่มีผลต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกรอบการศึกษาทางสังคมวิทยาตามแนวคิด Symbolic interaction และ Non-verbal Communication มาอธิบายประเด็นการสื่อสารของคนหูหนวก และกรอบการศึกษาทางมนุษยวิทยาตามแนวคิดจิตวิทยา มาอธิบายประเด็นพฤติกรรมจากการเปิดรับสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก

สมมติฐานของการวิจัย

1. คนหูหนวกมีการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่าคนหูปกติ
2. คนหูหนวกมีการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์แตกต่างไปจากคนหูปกติ
3. คนหูหนวกมีการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่าคนหูปกติ
4. คนหูหนวกมีการแสดงออกทางอารมณ์ในขณะที่เปิดรับสื่อโทรทัศน์มากกว่าคนหูปกติ
5. คนหูหนวกมีลักษณะเฉพาะซึ่งในที่นี้คือการไม่ได้ยินเสียง ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ ทั้งที่ดีกว่า แตกต่างและมากกว่าคนหูปกติ
6. เพศมีผลต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก
7. ระดับการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก

นิยามศัพท์

คนหูหนวก หมายถึง ผู้ที่สูญเสียการได้ยินมาก ตั้งแต่ 91 เดซิเบลขึ้นไป ไม่ได้ยินเสียงพูดดังๆ แต่อาจรับรู้ได้ถึงกลิ่นสะเทือน ใช้ภาษามือในการสื่อสาร

คนหูปกติ หมายถึง ผู้ที่ไม่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ไม่ลำบากในการรับฟังคำพูดได้ยินเสียงพูด เสียงกระซิบเบาๆ สื่อสารโดยใช้ภาษาพูด

ภาษามือ หมายถึง ภาษาที่คนหูหนวกส่วนใหญ่ใช้ในการสื่อสาร โดยการทำมือเป็นสัญลักษณ์ต่างๆที่เป็นที่เข้าใจกัน

ความเงียบ หมายถึง ภาวะการไม่ได้ยินเสียงรบกวนจากภายนอก ที่สามารถสร้างสมาธิได้ในระดับหนึ่ง

การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก หมายถึง การชมโทรทัศน์ของคนหูหนวกโดยที่อาจจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจในสารจากสื่อโทรทัศน์นั้นก็ตาม

การรับรู้ หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ การมองเห็นภาพ และเข้าใจเรื่องราว ใจความสำคัญและประเด็นที่สารจากสื่อโทรทัศน์นำเสนอ

การแปลความหมาย หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมาย ดีความสัญญาในสื่อได้อย่างถูกต้องตามที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อ

การจดจำ หมายถึง ความสามารถในการจดจำเรื่องราว รายละเอียดต่างๆของสารจากสื่อโทรทัศน์ได้ ทั้งนี้ เป็นการจดจำในชั้นความจำระยะสั้น

อารมณ์ หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกที่มีต่อสารที่ได้รับรู้จากสื่อโทรทัศน์ ซึ่งต้องสามารถสังเกตได้อย่างชัดเจน เช่น การยิ้ม การหัวเราะ การร้องไห้ ฯลฯ

ลักษณะเฉพาะของคนหูหนวก หมายถึง การไม่ได้ยินเสียงอันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการได้ยิน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจถึงพฤติกรรมกรรมการชมโทรทัศน์ของคนหูหนวก เพื่อนำไปปรับปรุงวิธีการสื่อสารเพื่อคนหูหนวกทางโทรทัศน์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อด้านอื่นๆเพื่อคนหูหนวก
3. ยกกระดับสถานภาพของคนหูหนวกในฐานะที่เป็นผู้ชมโทรทัศน์ให้เท่าเทียมกับคนปกติในสังคม

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง “การรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มสาว” ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้า รวบรวม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิจัย แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้คือ

2.1 ทฤษฎีที่ช่วยอธิบายการสื่อสารของคนหนุ่มสาว ได้แก่

2.1.1 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction)

2.1.2 ทฤษฎีการสื่อสารแบบอวัจนภาษา (Theories of Non-verbal Communication)

2.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่ช่วยอธิบายลักษณะพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มสาว ได้แก่

2.2.1 ความรู้พื้นฐานเรื่องความบกพร่องทางการได้ยิน และแนวคิดเรื่องความนิ่งหรือความเงียบ (Silence)

2.2.2 แนวคิดเรื่องการรับรู้ (Perception) และการแปลความหมาย (Interpretation)

- ทฤษฎีสัญญาวิทยา (Semiology)

- แนวคิดเรื่องกระบวนการทางความคิด (Cognition)

2.2.3 แนวคิดเรื่องการจดจำ (Memory)

2.2.4 แนวคิดเรื่องอารมณ์ (Emotion)

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

รายละเอียดของแต่ละกลุ่มมีดังต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีที่ช่วยอธิบายการสื่อสารของคนหนุ่มสาว

2.1.1 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction)

ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์นี้ เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการเชื่อมโยงกันของปัจเจกบุคคลในสังคมโดยใช้ระบบสัญลักษณ์ โดยให้ความสำคัญต่อกระบวนการทางจิต (mental process) และกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ (cognition) ที่จะมีผลต่อการรับรู้และการแสดงพฤติกรรมได้

ตอบ แนวคิดนี้เชื่อว่ามิใช่แค่ตัวกระตุ้นหรือสิ่งเร้า (stimulus) เท่านั้นที่จะทำให้นุชยมีการตอบสนอง (response) เหมือนเช่นลัทธิทอลอง แต่มนุษย์มีสมองที่ทำให้เกิดกระบวนการคิดและกระบวนการทางจิตที่จะช่วยให้นุชยเข้าใจความหมายสิ่งต่างๆได้เป็นอย่างดี (กาญจนา แก้วเทพ,2541)

จอร์จ เฮร์เบิร์ต มีด (George Herbert Mead) นักคิดที่สำคัญของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ กล่าวว่า การเรียนรู้บทบาททางสังคม (social roles) ของปัจเจกบุคคลนั้น จะต้องอาศัยทั้งการสังเกต การเลียนแบบ และการมีปฏิสัมพันธ์หรือการลงมือกระทำจริง จึงจะทำให้เราสามารถรับรู้ตนเอง บทบาทของตนเอง รู้กฎระเบียบทางสังคม และเลือกที่จะมีปฏิสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปโดยอัตโนมัติ (Stanley J. Baran & Dennis K. Davis,1995)

ในขั้นตอนการปฏิสัมพันธ์นั้น เราจะรับรู้สิ่งต่างๆจากสัญลักษณ์ (symbol) ที่จะให้ความหมายกับเรามากขึ้นไปกว่าสิ่งที่เราเห็น สัญลักษณ์ หมายถึงสิ่งที่มนุษย์ตั้งใจใช้เพื่อแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และสิ่งที่สัญลักษณ์แทนนั้นก็คือ สิ่งที่กลุ่มสังคมกำหนดว่าสัญลักษณ์นั้นๆใช้แทนได้ อย่างไรก็ตามไม่จำเป็นว่าสัญลักษณ์และสิ่งที่สัญลักษณ์แทนที่ จะต้องมีความสัมพันธ์กันเสมอไป สิ่งที่สัญลักษณ์แทนนั้นเราเรียกว่า referent แต่เมื่อสังคมเห็นพ้องต้องกันว่า สัญลักษณ์หนึ่งแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สมาชิกของสังคมจึงมักเห็นว่า สัญลักษณ์และสิ่งที่แทนนั้นไม่สามารถแยกออกจากกันได้

โฮเบล (Hoebel) สรุปลักษณะสำคัญของสัญลักษณ์ว่า " สัญลักษณ์ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด มักจะต้องแสดงให้ปรากฏเห็น เราต้องเห็น ได้ยิน รู้สึกและดมหรือสูดกลิ่นได้ สัญลักษณ์จึงช่วยจับสิ่งที่เป็นนามธรรม "

นอกจากนี้ จูดิท เอ ฮาววาร์ด และโจเซลิน โฮแลนเดอร์ (Judith A. Howard, Jocelyn Hollander, 1977) ยังได้กล่าวถึงสัญลักษณ์ว่า " เป็นความหมายของทั้งวัตถุ บุคคลและพฤติกรรม เป็นความหมายที่เป็นนามธรรมไม่มีตัวตน แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล และเปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา บุคคลจะมีพฤติกรรมต่อสัญลักษณ์หรือความหมายของสิ่งที่เขาเห็นแต่ไม่มีต่อสิ่งนั้นๆ และความหมายของสิ่งต่างๆจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์ "

ในทางการสื่อสารนั้นย่อมปฏิเสธการมีปฏิสัมพันธ์โดยใช้สัญลักษณ์ไม่ได้ เพราะพฤติกรรมการสื่อสารนั้นกระทำในเชิงสัญลักษณ์ ที่จะต้องใช้ระบบความหมายร่วมระหว่างคนที่เกี่ยวข้องซึ่งความหมายที่ได้จากการสื่อสารในการปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์นี้จะลึกซึ้งไปกว่าการ

ถ่ายทอดข่าวสารเท่านั้น เพราะมีความซับซ้อนที่เกิดขึ้นในระหว่างการสื่อสาร มีการทำกิจกรรม (action) การขึ้นต่อกัน (interdependence) การมีความหมาย ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สื่อสาร รวมไปถึงปริบทหรือสถานการณ์ที่กำลังเกิดการสื่อสาร ดังนั้นการสื่อสารในแง่นี้จึงเป็นการเกิดขึ้นของความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมที่ต้องอาศัยกฎระเบียบ ข้อตกลง วัฒนธรรม หรือรหัสร่วมของสังคม

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นสิ่งที่สร้างความเข้าใจพื้นฐานข้อมูลของตัวบุคคล ซึ่งก็คือ จิตหรือประสบการณ์สำนึกส่วนตัว ตัวตนหรือความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง และการสร้างความรู้เกี่ยวกับสังคม ทั้ง 3 สิ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เราทราบบทบาททางสังคม (social roles) และเรียนรู้ที่จะทำตามบทบาทนั้น ซึ่งการเรียนรู้จะต้องมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง คือมีการสังเกตเลียนแบบและมีปฏิสัมพันธ์กันสิ่งแวดล้อมนั้นโดยตรง บทบาททางสังคมจะทำให้ทราบได้ว่าตัวเราเป็นอย่างไร ผู้อื่นมองเราอย่างไร และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การกระทำทางสังคม แนวโน้มปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเรา จะเห็นได้ว่าตัวตนมาจากการกำหนดของการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมซึ่งตัวตนที่เรารับรู้ตัวเองจะเป็นตัวผลักดันให้เรามีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์กับสังคมต่อไป

การสื่อสารในทุกสังคมจะต้องอาศัยสัญลักษณ์เป็นสื่อกลางในการมีปฏิสัมพันธ์ ในแต่ละวัฒนธรรมก็ย่อมจะใช้สัญลักษณ์และให้ความหมายที่แตกต่างกันไป เช่นของสิ่งหนึ่งอาจจะมีสัญลักษณ์ได้หลายอย่างและมีหลายความหมายเมื่ออยู่ในวัฒนธรรมที่ต่างออกไป ระบบสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่สมาชิกในสังคมใช้ในทางที่ค่อนข้างเป็นมาตรฐานเพื่อให้เกิดความหมายร่วมกันคือ ภาษา (language) ฮอลแลนเดอร์ (Hollander) กล่าวว่า " ภาษาคือสิ่งที่ทำให้มนุษย์ต่างจากสัตว์อื่นอย่างเห็นได้ชัด " ภาษาเกิดจากการติดต่อกับคนอื่น ๆ และภาษาประกอบไปด้วยความหมายที่ถูกแฝงไว้ในรูปสัญลักษณ์ (symbolized meaning) ซึ่งทำหน้าที่เป็นแหล่งกระตุ้นและตัวกลางที่ทำให้เกิดการตอบสนอง แม้ว่าคนส่วนใหญ่จะมีภาษาไว้ใช้เป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย แต่ในแต่ละสังคมก็มีภาษาที่ใช้แตกต่างกันไป ซึ่งความหมายหรือรหัสของภาษานั้นก็จะเป็นข้อตกลงร่วมกันของสังคมนั้นๆ

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์มาเป็นกรอบในการช่วยอธิบายลักษณะการสื่อสารของคนหูหนวก ซึ่งจากทฤษฎีจะเห็นได้ว่ามนุษย์ต้องใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กัน สัญลักษณ์ที่เรียกได้ว่าเป็นพื้นฐานที่คนส่วนใหญ่ในสังคมใช้ในการมีปฏิสัมพันธ์กันก็คือภาษา คนหูหนวกก็ถือว่าเป็นกลุ่มคนอีกสังคมหนึ่งที่มีการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารเช่นเดียว

กับคนอื่นๆ ภาษามือและภาษาท่าทางคือภาษาที่คนหูหนวกเลือกใช้เป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายที่กลุ่มคนหูหนวกสามารถเข้าใจร่วมกันได้

ทั้งนี้การสื่อสารทางสื่อโทรทัศน์ก็ต้องใช้ภาษาที่เป็นสัญลักษณ์สากลของคนในสังคมมาเป็นตัวกลางในการสื่อความหมาย ซึ่งได้แก่ ภาพและเสียง ทั้งที่เป็นเสียงดนตรีและเสียงภาษาพูด ซึ่งคนหูหนวกไม่สามารถเข้าใจภาษาที่เป็นสัญลักษณ์ในสื่อโทรทัศน์นี้ได้ทั้งหมด การตีความหมายเพื่อเข้าใจข่าวสารจากการชมโทรทัศน์อย่างถ่องแท้รวมทั้งการจดจำสาร อันเป็นกระบวนการเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์กับสังคมอย่างหนึ่งจึงเป็นเรื่องค่อนข้างยากสำหรับคนหูหนวก อาจกล่าวได้ว่า คนหูหนวกกับคนปกติมีวัฒนธรรมการสื่อสารที่แตกต่างกัน ไม่สามารถถอดรหัสซึ่งกันและกันได้ อย่างไรก็ตาม แม้ภาษาสัญลักษณ์ในสื่อโทรทัศน์โดยเฉพาะภาษาพูด จะเป็นภาษาที่คนหูหนวกทำความเข้าใจ ตีความ และจดจำได้ยาก แต่พวกเขาก็ยังคงเปิดรับสื่อโทรทัศน์และหาวิธีในการรับสารโดยแปลความหมายจากอวัจนภาษาและภาษาท่าทางอื่นๆ ที่ปรากฏพร้อมกับภาษาพูดตามขีดความสามารถของพวกเขา เพราะโดยแท้จริงแล้วคนหูหนวกก็มีพื้นฐานความเป็นมนุษย์ที่ยังต้องการมี ปฏิสัมพันธ์กับสังคม ดังที่ทฤษฎีได้กล่าวไว้ แม้ความเข้าใจในสารที่ได้รับอาจจะตรงกันข้ามกับที่คนปกติเข้าใจเลยก็ตาม แต่เพียงแค่นั้นพวกเขาก็รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมแล้ว

2.1.2 ทฤษฎีการสื่อสารแบบอวัจนภาษา (Theories of Non-verbal Communication)

การสื่อสารแบบอวัจนภาษา หรือ Non-verbal Communication (NVC) หมายถึงการสื่อสารโดยใช้ท่าทางและการแสดงออก เป็นสัญลักษณ์สื่อความหมายแทนภาษาพูดหรือตัวอักษรโดยตรง ซึ่งอวัจนภาษานี้ส่วนใหญ่มีความสำคัญยิ่งกว่าอวัจนภาษาหรือภาษาพูดเสียอีก เพราะมีขอบเขตการแสดงออกที่กว้างขวางมากและสามารถสื่อความหมายที่แท้จริงของผู้ส่งสารได้มากกว่าและผู้รับสารเองก็สามารถตีความและเข้าใจสารที่ได้รับได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น เจมส์ ซี แมคโครสกี (James C. McCrosky, 1997) กล่าวไว้ว่า อวัจนภาษานั้นจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการสื่อสารอย่างใกล้ชิดระหว่างบุคคลสองคนขึ้นไป แม้ว่าในบางสถานการณ์จะเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ที่จะสังเกตถึงการแสดงออก อย่างเช่นขณะที่สื่อสารกันทางโทรศัพท์ แต่อวัจนภาษานั้นก็ยังคงมีอยู่ในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็น น้ำเสียง ระดับเสียง และความดัง ซึ่งจะเป็นตัวเสริมความหมายของการสื่อสารนั้นๆ

เมื่อมีการสื่อสารด้วยอวัจนภาษา ก็ย่อมมีการสื่อสารด้วยอวัจนภาษาด้วยเสมอ และเมื่อการสื่อสารทั้งสองแบบเกิดขึ้นพร้อมกัน ผู้รับสารส่วนใหญ่จะมีแนวโน้มที่จะเชื่อในอวัจนภาษามาก

กว่าเพราะเข้าใจว่า อัจฉภาษานั้นยากที่จะบิดเบือน โดยทั่วไปคนจะใช้การสังเกตอวัจนภาษาทางร่างกายและใบหน้าเพื่อที่จะเข้าใจความหมายของการสื่อสารในสังคมประมาณ 55 เปอร์เซ็นต์ สังเกตจากนัยทางเสียงประมาณ 38 เปอร์เซ็นต์ และที่เหลือ 7 เปอร์เซ็นต์ จึงเป็นการแปลความหมายจากอวัจนภาษาหรือสสารนั้นโดยตรง แม้ว่าจะมีความสำคัญเพียงใดแต่คนส่วนใหญ่ก็มักจะมองข้ามการแสดงออกซึ่งอวัจนภาษาในขณะที่มีการสื่อสาร ทำให้ไม่สามารถควบคุมผลของการสื่อสารนั้นให้เป็นไปดังที่ต้องการได้ทั้งหมด

คนส่วนใหญ่จะใช้รูปแบบของการสื่อสารโดยอวัจนภาษาแตกต่างกัน แมคโครสกี (1997) ได้แบ่งประเภทหลักของสัญลักษณ์ทางการสื่อสารแบบอวัจนภาษาไว้ 7 ประเภทดังนี้ คือ

1. สัมผัสภาษา (Haptics / touch) เป็นการใช้ส่วนต่างๆของร่างกายในการสัมผัสเพื่อสื่อสารบอกถึงความรู้สึกและอารมณ์ อย่างเช่น การผลัก การโอบกอด การจับมือ
2. เทศภาษา (Proxemics / space) หมายถึง ระยะห่างที่ใช้ในการสื่อสาร ซึ่งการติดต่อสื่อสารแต่ละประเภทก็ต้องการระยะห่างที่แตกต่างกัน ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับผู้ที่สื่อสารกันอีกด้วย คนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะคำนึงถึงระยะห่างในการสื่อสารของแต่ละสถานการณ์ในชีวิตประจำวันเสมอโดยไม่รู้ตัว
3. อากัรภาษา (Kinesics / body movement) เป็นการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย อย่างเช่น ศีรษะ แขน และขา ซึ่งเป็นรูปแบบของอวัจนภาษาที่ใช้กันค่อนข้างมากในการสื่อสาร เพราะมนุษย์เรียนรู้การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อแสดงท่าทางมาตั้งแต่ตอนเป็นเด็ก ดังนั้นเมื่อโตขึ้นการแสดงท่าทางต่างๆจึงเป็นไปโดยธรรมชาติ
4. เนตรภาษา (Oculusics / eye contact) เป็นการใช้การสัมผัสทางสายตา เพื่อการสื่อสารหรือบอกความหมาย โดยเฉพาะการสื่อถึงความสนใจและความตั้งใจ รวมไปถึงการแสดงออกทางสีหน้า (facial expression) เช่น หน้าบึ้ง หน้ายิ้ม ฯลฯ
5. ปริภาษา (Vocalics / paralinguistic) เป็นการใช้น้ำเสียงหรืออารมณ์ของเสียงซึ่งรวมไปถึงคุณภาพ ความดัง ความถี่ การเน้น การเว้นช่วงจังหวะและการออกเสียงต่างๆที่ไม่ใช่คำพูดหรือถ้อยคำโดยตรง เช่น การถอนหายใจ การทอดเสียง การเงิบ เป็นต้น ซึ่งสามารถแสดงได้ถึงทัศนคติและอารมณ์ของผู้สื่อสาร
6. กาลภาษา (Chronemics / time) หมายถึง การใช้เวลาเป็นตัวสื่อความหมาย การใช้เวลาของบุคคลสามารถสื่อสิ่งต่างๆได้เกี่ยวกับตัวเขา เช่น การไปตรงตามนัดแสดงถึงความรับผิดชอบ และให้เกียรติผู้ที่นัด

7. วัตถุประสงค์ (Objectics) หมายถึง วัตถุประสงค์ของและลักษณะภายนอกต่างๆที่มองเห็นเป็นรูปร่างที่สามารถสื่อความหมายได้ เช่นเครื่องแต่งกาย แสดงฐานะและบุคลิกของบุคคล

การศึกษาความหมายของอวัจนภาษาเหล่านี้จำเป็นต้องพิจารณาถึงความแตกต่างด้านวัฒนธรรมประกอบด้วย เพราะแต่ละวัฒนธรรมก็จะกำหนดความหมายของอวัจนภาษาแต่ละลักษณะแตกต่างกันไป เช่น ชาวละตินอเมริกันนิยมการสนทนาในระยะใกล้ ในขณะที่ชาวอเมริกันเห็นว่าไม่สุภาพ หรือการผงกศีรษะและส่ายศีรษะของคนส่วนใหญ่ จะหมายถึงการเห็นด้วยและการไม่เห็นด้วย แต่ในแอฟริกาความหมายกลับตรงกันข้าม

อวัจนภาษาไม่เพียงแต่จะทำให้คนปกติเข้าใจการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้นแล้ว แต่ยังเป็นภาษาลำดับที่ช่วยให้คนหูหนวกสามารถรับรู้และเข้าใจในสารที่ได้รับได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำทฤษฎีอวัจนภาษามาอธิบายลักษณะการสื่อสารของคนหูหนวก ทั้งในฐานะที่เป็นผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยเฉพาะในรูปแบบการสื่อสารที่เน้นการมองเห็น อย่างเช่น การชมโทรทัศน์ การชมโทรทัศน์โดยมีการสังเกตอวัจนภาษาและภาษาท่าทางอื่นๆของบุคคลในสื่อเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับคนหูหนวก เพราะในเมื่อไม่ได้ยินเสียงก็ต้องอาศัยการรับสารทางอื่นแทน ซึ่งก็ยิ่งเป็นการบ่งชี้ได้อย่างชัดเจนว่าคนหูหนวกมีการสื่อสารกับสังคมอย่างแน่นอน เพียงแต่จะใช้วิธีสื่อสารที่ต่างไปจากคนปกติเท่านั้น และหากจะพิจารณาตามคุณสมบัติของอวัจนภาษา ที่บอกความหมายได้มากและแท้จริงแล้ว คนหูหนวกก็น่าจะสามารถรับรู้และเข้าใจในสารนั้นได้ ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยในการรับสารจากสื่อโทรทัศน์เท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการสื่อสารโดยทั่วไปในชีวิตประจำวันอีกด้วย

2.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่ช่วยอธิบายลักษณะพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก

2.2.1 ความบกพร่องทางการได้ยิน และแนวคิดเรื่องความนิ่งหรือความเงียบ (Silence)

ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง ผู้ที่บกพร่องหรือผู้ที่สูญเสียการได้ยิน เป็นเหตุให้การรับฟังเสียงต่างๆไม่ชัดเจน ในกรณีที่สูญเสียการได้ยินเพียงเล็กน้อย(หูตึง) และไม่ได้ยินเสียงพูดในกรณีที่สูญเสียการได้ยินมาก(หูหนวก) (มลิวัลย์ ธรรมแสง,2534)

การเสียการได้ยิน

การที่มนุษย์จะได้ยินเสียงใดๆนั้น เนื่องมาจากคลื่นเสียงส่งความสั่นสะเทือนผ่านตัวกลางไปยังอวัยวะรับเสียง เช่น คลื่นเสียงส่งความสั่นสะเทือนผ่านอากาศเข้าไปในหูชั้นนอก ผ่านรูหู ไปถึงเยื่อหู (eardrum) ทำให้เยื่อหูเกิดการสั่นสะเทือน เมื่อเยื่อหูสั่นสะเทือนจะยังผลให้กระดูก 3 ชิ้น ในหูชั้นกลาง อันมีกระดูกฆ้อน (malleus) กระดูกทั่ง (incus) และกระดูกโกลน (stapes) เกิดการเคลื่อนไหว ทำให้การสั่นสะเทือนของเสียงถูกส่งต่อไปยังหูชั้นใน ผ่านไปถึง cochlea แล้วส่งความรู้สึกนี้ต่อไปยังสมอง โดยผ่านทางเส้นประสาทคู่ที่ 8 (Auditory nerve) ทำให้การได้ยินเกิดขึ้น

การได้ยินจะเป็นไปด้วยดี เมื่ออวัยวะรับฟังเสียงที่กล่าวถึงนั้นทำงานตามหน้าที่อย่างสมบูรณ์ และจะเกิดอาการหูหนวกขึ้นทันทีที่มีความบกพร่องของอวัยวะเหล่านี้ เช่น ถ้าเกิดการอุดตันของรูหู ทำให้คลื่นเสียงไม่สามารถจะเข้าไปถึงเยื่อหูได้ กระดูกฆ้อน ทั้ง โกลน ในหูส่วนกลางจึงไม่มีการสั่นสะเทือน เส้นประสาทก็ไม่สามารถจะส่งต่อความสั่นสะเทือนไปยังสมอง เพื่อให้เกิดการได้ยินได้ จึงเกิดการหูหนวกขึ้น (Hayes A. Newley , 1965)

การเสียการได้ยินของคนหูหนวกจะมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับความบกพร่องของอวัยวะรับฟังเสียงส่วนนั้น ว่าบกพร่องมากน้อยเพียงใด การเสียการได้ยินจะอยู่ที่ระดับใดนั้นจะทราบได้ด้วยการวัดด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า Audiometer ผลที่ได้จากการวัดการได้ยินซึ่งมีหน่วยเป็นเดซิเบล (decibel) นี้ทำให้เราทราบว่าคนปกติเริ่มได้ยินเสียงต่างๆ เมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล แต่คนหูตึงจะเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังมากกว่านั้น เช่น 40 75 หรือ 90 เดซิเบล เป็นต้น ผู้ที่สูญเสียการได้ยิน หรือผู้ที่มีความบกพร่องจากการได้ยินจึงเป็น ผู้ที่เริ่มได้ยินเสียงเกิน 25 เดซิเบลขึ้นไป ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีช่วงกว้างมาก จึงมีการจัดแบ่งระดับการได้ยินออกเป็น 5 ระดับตามการได้ยินที่วัดได้จาก Audiometer ดังนี้ (Rushford G.,1964)

1. Group A. Mild Hearing Loss เริ่มได้ยินเสียงดังที่ระดับ 15-30 เดซิเบล พัฒนาการทางภาษาจะเสียไปบ้าง แต่ยังคงมีการพูดได้อยู่ เพราะหูยังมีการได้ยินเหลืออยู่มาก ไม่ต้องใช้เครื่องช่วยฟัง
2. Group B. Hard of Hearing เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 35-60 เดซิเบล ยังคงได้ยินเสียงพูด แต่ต้องขยายให้เสียงดังขึ้น
3. Group C. Borderline Severely Hard of Hearing เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 65-75 เดซิเบล ไม่ได้ยินเสียงพูดปกติ พูดเสียงดังแล้วก็ยังไม่ได้ยิน

4. Group D. Severely Deaf เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 80-95 เดซิเบล ไม่สามารถได้ยินเสียงพูดได้เลย แม้จะใช้เครื่องช่วยฟังก็ไม่ได้ประโยชน์อะไรมากนัก การติดต่อกับคนอื่นจึงต้องใช้วิธีการอ่านริมฝีปากและใช้ภาษามือเป็นสื่อในการติดต่อกับผู้อื่น

5. Group E. Profound Deaf เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังตั้งแต่ 95 เดซิเบลขึ้นไป เป็นพวกที่หูหนวกสนิท ไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อเสียงใดๆเลย

ประเภทของความบกพร่องทางการได้ยิน

นิวบี (Newby, 1958 อ้างถึงใน วราวรรณ คงคล้าย, 2539) ได้แบ่งประเภทของความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้

1. บกพร่องทางการได้ยินจากการนำเสียง เป็นความบกพร่องในส่วนหูที่ทำหน้าที่นำคลื่นเสียงในอากาศ เช่น ในส่วนของหูชั้นนอกและหูชั้นกลาง เกิดการอุดตันในรูหู เยื่อแก้วหู
2. บกพร่องทางการได้ยินจากประสาทหูพิการ เกิดจากความบกพร่องของหูชั้นในหรือส่วนของประสาทหูที่ติดต่อกันระหว่างหูชั้นในกับสมอง
3. ความบกพร่องรวม เป็นความบกพร่องทางการได้ยินที่เกิดจากการนำเสียงของหูชั้นนอกและหูชั้นกลาง ร่วมกับความพิการของประสาทหู
4. ความบกพร่องของสมองส่วนกลาง เนื่องจากสมองส่วนที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเสียงไม่สามารถทำหน้าที่อย่างปกติได้ ซึ่งอาจเกิดจากการอักเสบที่สมองหรือโรคกลุ่มเลือด

ลักษณะของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การพูด ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาทางการพูด อาจพูดไม่ได้หรือพูดไม่ชัด ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับของการสูญเสียการได้ยิน ผู้ที่สูญเสียการได้ยินเล็กน้อยอาจพูดได้ ผู้ที่สูญเสียการได้ยินในระดับปานกลางสามารถพูดได้แต่อาจไม่ชัด ส่วนผู้ที่สูญเสียการได้ยินมากหรือหูหนวก อาจพูดไม่ได้เลยหากไม่ได้รับการสอนพูดตั้งแต่ในวัยเด็ก นอกจากนี้การพูดยังขึ้นอยู่กับอายุเมื่อสูญเสียการได้ยินอีกด้วย หากสูญเสียการได้ยินมาแต่กำเนิดจะทำให้มีปัญหาในการพูดอย่างมาก แต่ถ้าสูญเสียการได้ยินหลังจากที่พูดได้แล้วปัญหาในการพูดจะน้อยกว่าผู้ที่สูญเสียการได้ยินมาแต่กำเนิด

ภาษา ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาเกี่ยวกับภาษา เช่น มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในวงจำกัด เรียงคำเป็นประโยคที่ผิดหลักภาษา เป็นต้น ปัญหาทางภาษาคลายคลึงกับปัญหาในการพูด นั่นคือ ยิ่งสูญเสียการได้ยินมากเท่าใดยิ่งมีปัญหาในทางภาษามากขึ้นเท่านั้น

ความสามารถทางสติปัญญา ผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจคิดว่าพวกเขาเป็นพวกที่มีสติปัญญาต่ำ ความจริงแล้วไม่เป็นเช่นนั้น ระดับสติปัญญาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจากรายงานการวิจัยจำนวนมากพบว่า มีการกระจายคล้ายคนปกติ บางคนอาจโง่ บางคนอาจฉลาด บางคนฉลาดถึงขั้นอัจฉริยะก็มี จึงอาจสรุปได้ว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่ใช่คนโง่ทุกคน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำนวนมากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิธีการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันเหมาะที่จะนำมาใช้กับเด็กปกติมากกว่า วิธีการบางอย่างจึงไม่เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ยิ่งไปกว่านั้นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาทางภาษาและมีทักษะทางภาษาจำกัด จึงเป็นอุปสรรคในการทำข้อสอบ เพราะผู้ที่ทำข้อสอบได้ดีนั้นต้องมีความรู้ทางภาษาเป็นยอดดี ด้วยเหตุนี้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ค่อนข้างต่ำกว่าปกติ

การปรับตัว ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจมีปัญหาในการปรับตัว สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการสื่อสารกับผู้อื่น หากสามารถทำการสื่อสารได้ดี ปัญหาทางอารมณ์อาจลดลงทำให้สามารถปรับตัวได้ แต่ถ้าผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีอาจเกิดความคับข้องใจ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมตามมา ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต้องปรับตัวมากกว่าปกติ ผู้ที่ฉลาดอาจปรับตัวได้ดี ส่วนผู้ที่ไม่ฉลาดอาจมีปัญหาในการปรับตัวได้

บุคลิกภาพคนหูหนวก

การขาดการได้ยินซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ภาษา เป็นสาเหตุให้คนหูหนวกมีปัญหาในด้านการพูดการฟังอย่างยิ่ง ไม่เพียงพอในการที่จะสนทนาประจำวัน การขาดภาษา จึงเป็นสาเหตุให้คนหูหนวกมีบุคลิกภาพผิดไปจากคนปกติ

ฮัดกินส์ (Hudgins) นักจิตวิทยา ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคนหูหนวก พบว่า ลักษณะทางกาย และลักษณะการพูดแตกต่างจากคนปกติ

1. ลักษณะทางกาย (Physical Characteristic) ความเจริญเติบโตทางกายของคนหูหนวก เหมือนกับคนปกติ แต่ท่าทางเก้งก้าง ส่วนด้านจิตใจมักจะเป็นคนที่มีความคิดเห็นรุนแรง แสดงออกอย่างไม่ยับยั้ง ปรับปรุงตนเองได้ยาก ไม่พยายามเข้ากับคนอื่น

2. ลักษณะการพูด (Speech Characteristic) โดยเหตุที่การพูดเกี่ยวข้องกับการได้ยินเสียง ดังนั้นในเมื่อคนหูหนวกไม่มีโอกาสที่จะได้ยินเสียงพูดของตนเอง คนหูหนวกส่วนมากจึงไม่สามารถจะหัดพูดได้ แต่บางคนก็สามารถพูดได้เล็กน้อย การพูดของคนหูหนวกมักจะมีอัตราการทอดสรว ยาว จังหวะผิดปกติ เสียงไม่ชัดเจน

บรันสวิก (Brunschwig) นักจิตวิทยาอีกคนหนึ่งกล่าวไว้ว่า คนหูหนวกซึ่งมีความบกพร่อง เกี่ยวกับการได้ยินนั้น มีบุคลิกภาพต่างไปจากคนปกติ พอสรุปได้ 4 ประการ

1. คนหูหนวกที่ไม่ได้รับการศึกษา มักจะเป็นคนที่มีจิตใจเหี่ยวแห้ง ชี้อารมณ์เศร้า หดหู่ ทรยศ เห็นแก่ตัว อิจฉาริษยา ไม่มีความตั้งใจจริง ไม่มีความสนใจในสิ่งต่างๆ แต่ถ้าได้รับการ ศึกษาจะสามารถปรับปรุงนิสัยให้ดีขึ้นได้ ฉะนั้น การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับคนหูหนวก

2. ลักษณะของสิ่งแวดล้อม ทำให้คนหูหนวกมีอารมณ์รุนแรงและเป็นผู้ที่ปรับตนเองได้ยาก

3. คนหูหนวกจะมีความคิดเห็นรุนแรง เนื่องจากมีความรู้สึกที่ตนเองเกิดมาแตกต่างจากคนอื่น

4. ไม่ชอบสังคม จะติดต่อเฉพาะคน 2-3 คนภายในบ้านที่มีฐานะจำเป็นเท่านั้น

ดังนั้น เมื่อมีการสังสรรค์ขึ้น พฤติกรรมและกิริยาท่าทางที่คนหูหนวกแสดงออกจึงมีทำให้ผู้อื่นที่สนทนาด้วยความรำคาญ เบื่อหน่าย แสดงการรังเกียจ และหลีกเลี่ยงไม่ยอมสังสรรค์ด้วย ผลจากการถูกแบ่งแยกทางสังคม และประสบการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับคนหูหนวก จึงมีผลโดยตรงต่อการปรับตัวด้านบุคลิกภาพ ทำให้คนหูหนวกเกิดความละอายในสภาพตนเอง ไม่กล้าเข้าสังคม ก่อให้เกิดการมองตนเองในแง่ร้าย ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีอารมณ์ไม่มั่นคง และอาจทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้

ความผิดปกติหรือความบกพร่องทางร่างกาย เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาทางการเรียนแก่คนหูหนวกที่อยู่ในวัยเรียนมาก อาจทำให้เด็กเรียนช้ากว่าปกติ เพราะมีวุฒิภาวะช้ากว่า

บุคลิกภาพดังกล่าว เป็นผลสืบเนื่องมาจากความหูหนวกซึ่งจะพบได้ในเด็กหูหนวกทุกชาติ ทุกภาษา (นิรันดร์ สันติตระกูล, 2527)

การเรียนรู้ของคนหูหนวก

ความบกพร่องทางการได้ยินเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้และพัฒนาภาษา คนหูหนวกจึงต้องอาศัยประสาทสัมผัสทางตาแทนประสาทสัมผัสทางการฟัง ทักษะในการอ่านจึงมีความสำคัญเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจความหมายทางภาษา การเรียนรู้ภาษาโดยการอ่านของคนหูหนวกที่สำคัญมีดังนี้ (วิรัตน์ชัย ยงวณิชย์, 2535)

1. การอ่านภาษามือ ภาษามือ คือ ภาษาสำหรับคนหูหนวก ใช้มือ สีนํ้า และกิริยาท่าทาง ประกอบในการสื่อความหมาย และช่วยถ่ายทอดอารมณ์แทนการพูด ภาษามือของแต่ละชาติมีความแตกต่างกัน เช่นเดียวกับภาษาพูด ซึ่งแตกต่างกันตามขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และลักษณะภูมิศาสตร์ เช่น ภาษามือจีน ภาษามืออเมริกัน และภาษามือไทย เป็นต้น ภาษามือเป็นภาษาที่นักการศึกษาทางด้านการศึกษาของคนหูหนวกตกลงและยอมรับกันแล้วว่าเป็นภาษาหนึ่งสำหรับติดต่อสื่อความหมายระหว่างคนหูหนวกกับคนหูหนวกด้วยกัน และระหว่างคนปกติกับคนหูหนวก

ภาษามือที่ใช้ในประเทศไทยสามารถจำแนกได้ดังนี้

1.1 ภาษามือไทย คือ ภาษามือที่ใช้กันมากในหมู่คนหูหนวกผู้ใหญ่และในชุมชนคนหูหนวก ภาษามือชนิดนี้อาจเทียบได้กับภาษามืออเมริกัน (American Sign Language) ซึ่งเป็นภาษาที่คนหูหนวกอเมริกันใช้สื่อความหมายระหว่างกัน ภาษามือชนิดนี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นภาษาหนึ่งเช่นเดียวกับภาษาอื่น มีหลักภาษาของตนเอง และอาจจะแตกต่างไปจากหลักภาษาพูดและภาษาเขียนประจำชาติ หนังสือภาษามือไทยชนิดนี้ได้แก่ หนังสือปทานุกรมภาษามือฉบับทดลองของชาร์ลส์ โรลล์ และมานฟ้า สุวรรณรัตน์ (2522)

1.2 ภาษามือตามหลักภาษาไทย คือภาษามือที่ใช้กันมากในหมู่คนที่มีการได้ยินปกติในการสื่อสารติดต่อกับคนหูหนวกที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนสอนคนหูหนวก เนื่องจากภาษามือชนิดนี้เป็นภาษามือที่ใช้กันมากในโรงเรียนสอนคนหูหนวก ภาษามือชนิดนี้จึงมีคำศัพท์ทางวิชาการมาก ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร และแบบเรียนต่างๆที่ใช้สอนในโรงเรียน ภาษามือชนิดนี้มีชื่อเรียกอีกว่า ภาษามือประดิษฐ์ หนึ่ง ในการทำท่าภาษามือชนิดนี้ ผู้ทำท่า

ต้องทำภาษามือตามหลักไวยากรณ์ไทยอย่างครบถ้วนเช่นเดียวกับการพูดหรือการเขียนภาษาไทยนั่นเอง ตัวอย่างหนังสือภาษามือชนิดนี้ ได้แก่ หนังสือภาษามือฉบับประยุกต์ไทย – อังกฤษ 1 ของนิรันดร์ สันติตระกูล (2522)

1.3 ภาษามือประสม คือ ภาษามือที่ใช้กันมากในการสื่อความหมายระหว่างคนที่มีการได้ยินปกติกับคนหูหนวก หรือระหว่างผู้ที่มีความรู้ภาษามือซึ่งอาจมีการได้ยินปกติ ต้องการสื่อความหมายกันด้วยภาษามือเป็นกรณีพิเศษ ภาษามือชนิดนี้มีลักษณะเป็นภาษาประสมระหว่างภาษามือไทยที่คนหูหนวกใช้กับภาษาไทยที่คนมีการได้ยินปกติใช้สื่อสาร ภาษามือประสมเป็นภาษามือที่ใช้ในสภาพการสนทนาทั้งที่ไม่เป็นทางการและเป็นทางการ (Woodward and Liddel, 1980) หนังสือภาษาไทยที่มีลักษณะภาษามือแบบประสม ได้แก่ หนังสือภาษามือของคุณหญิงกมล ไรฤกษ์ (2509) หนังสือคู่มือประกอบหลักสูตรพิเศษสำหรับคนหูหนวก “ภาษามือ” เล่ม 1 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา และหนังสือคู่มือสอนคนหูหนวกเล่ม 2 (2526) (นันทนา ลำเทียน, 2540)

2. การอ่านภาษาพูดหรืออ่านริมฝีปาก (lipreading) หมายความว่า การทำความเข้าใจได้โดยวิธีมองด้วยสายตาว่าผู้พูดกำลังพยายามสื่อความหมายเรื่องใด การอ่านริมฝีปากส่วนมากเกิดขึ้นเป็นชุดในที่ซึ่งผู้พูดกำลังสื่อความหมายด้วยการพูด (กับผู้อื่น) และผู้อ่านริมฝีปากจะต้องถอดความหมายของคำพูดโดยอาศัยการมองเห็นปากซึ่งก็เป็นการสื่อความหมายด้วยการพูดโดยธรรมชาตินั่นเอง

การอ่านริมฝีปากก็คล้ายกับการอ่านตัวหนังสือ เว้นแต่ที่ผู้อ่านหนังสือสามารถควบคุมความเร็วของการอ่านภาษาเขียนได้ และการอ่านริมฝีปากนั้นจะอ่านทวนใหม่อีกครั้งไม่ได้ นอกเสียจากว่าผู้พูดจะพูดซ้ำอีก ในการสื่อโดยการพูดนั้นเป็นเรื่องธรรมดาที่หาความแน่นอนในกฎเกณฑ์และพูดภาษาตามกฎเกณฑ์ได้น้อยกว่าการสื่อโดยการเขียน ทั้งยังมีปัญหาอื่น ๆ รวมอยู่อีก ได้แก่

2.1 เสียงหลายเสียงมองดูแล้วผู้พูดทำปากเหมือนกัน

2.2 แสงและระยะห่างระหว่างผู้พูดและผู้อ่านริมฝีปากก็เป็นสาเหตุที่จะทำให้รู้เรื่องหรือไม่รู้เรื่องก็ได้

2.3 ผู้พูด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เป็นครูที่กำลังใช้กระดานดำ มักจะหันหน้าออกไปจากคนหูหนวกเป็นครั้งคราวในช่วงระยะเวลาที่ไม่เหมาะสม (โอกาสที่คนหูหนวกจะรับความได้)

2.4 ไม่มีเครื่องหมายการหยุดความจากการพูด หรือถ้ามีก็น้อยมาก

วิธีการอ่านริมฝีปากส่วนใหญ่ที่เสนอให้มีการใช้ โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา นั้น ได้รับการพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์กับคนหูตึง (hard-of-hearing) หรือคนหูหนวกซึ่งได้รับการพัฒนาภาษาพูดมาก่อนแล้วทั้งสิ้น (บุญญลักษณ์ พิมพ์, 2538)

3. การอ่านภาษาเขียนหรืออ่านหนังสือ คนหูหนวกที่มีโอกาสได้เข้าเรียนจะได้รับการสอนให้อ่านภาษาเขียน และสอนให้เขียนภาษาเขียน เพราะเป็นหนทางที่คนหูหนวกจะใช้สื่อสารกับคนปกติได้เป็นอย่างดี มากกว่าการใช้ภาษามือ เนื่องจากคนปกติส่วนมากไม่เข้าใจภาษามือที่คนหูหนวกใช้ และการอ่านภาษาเขียนยังเป็นหนทางเพื่อศึกษาหาความรู้ ทบทวนบทเรียนที่เรียนมา หรือทราบข่าวสารจากคนปกติ

แนวคิดเรื่องความเงียบ (Silence)

ปรัชญาเต๋า (Taoism) และเซน (Zen) ให้ความสำคัญกับเรื่องความเงียบและการทำสมาธิ เพื่อแสวงหาปัญญาและความบริบูรณ์ของชีวิต

ท่านเล่าจื้อแห่งปรัชญาเต๋ากล่าวไว้ว่า "สิ่งทั้งมวลล้วนหมุนกลับสู่รากเหง้าเดิมของมัน การหมุนกลับคืนสู่รากเหง้าเดิมนี้ เรียกว่าความเงียบสงบ และถือถือว่าเป็นการเสริมสร้างชีวิตใหม่" และยังสามารถกล่าวอีกว่า "ความเงียบสงบ คือวิถีเอาชนะผลกระทบอันเกิดจากความล้นสนุนวุ่นวาย"

เมื่อเรารู้วิธีหยุดคิดก็จะเกิดสมาธิ เมื่อเกิดสมาธิเราก็จะสามารถบรรลุถึงความสงบเงียบ อาศัยความเงียบเราสามารถเข้าถึงสันติ อาศัยสันติเราย่อมสามารถบรรลุถึงปัญญา อาศัยปัญญาเราย่อมสามารถบรรลุถึงเต๋าได้ (James Legge, 1871)

อาการเงียบคือจุดเริ่มต้นของการดูแลร่างกาย และเป็นพื้นฐานของการทำสมาธิ เมื่อมีการดูแลร่างกาย อนามัยและความมีอายุยืนยาวทางร่างกายก็จะได้รับการพัฒนาสู่ภาวะอันเงียบสงบ การเติบโตของสัตว์และพืชสำเร็จได้ก็ด้วยวิธีการเดียวกันนี้เช่นกัน

แนวคิดของเต๋าย้ำเน้นการทำสมาธิเพื่อเข้าถึงหลักธรรมแห่งเต๋าและเพื่อสุขภาพและชีวิตที่ยืนยาว ชาวจีนที่นับถือเต๋ายึดมั่นว่า การทำสมาธิคือการนั่งอย่างสงบ สมาธิเป็นศูนย์กลางและเป็นจุดเริ่มต้นที่จะเตรียมตนให้บรรลุถึงปัญญา ซึ่งปัญญาจะบรรลุถึงได้ในขณะบรรลุถึงภาวะแห่งความสงบเงียบ ในขณะที่เดียวกันแนวคิดเซนก็เชื่อว่าการอยู่อย่างเรียบง่าย จะทำให้มนุษย์มีความใกล้ชิด

ชีวิตกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าขณะที่เคลื่อนไหวไปมา และจะมีการเปิดรับญาณหยั่งรู้ซึ่งจะทำให้ชีวิตมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

แนวคิดเซนถือหลักที่ว่าเราต้องเข้าหาธรรมชาติ ดำรงตนให้สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติ เพราะธรรมชาติมีวิถีทางที่ดำเนินไปตามวัฏจักรอย่างเหมาะสม การดำรงตนเฉกเช่นธรรมชาติก็ด้วยการอยู่อย่างเรียบง่ายและทำสมาธิ ภายใต้ความสงบนิ่งเรียบง่ายมีการกระทำอันสร้างสรรค์และเต็มไปด้วยชีวิตชีวาแผ่รณอยู่ ขณะเดียวกันก็เป็นเวลาแห่งความเรียบง่าย สงบ การพักผ่อน และการรวบรวมพลังขึ้นใหม่ การตั้งจิตไปที่จุดใดจุดหนึ่ง (วัฒนา พัฒนพงศ์, 2531)

อิสสระ กวีแห่งปรัชญาเซนยังได้กล่าวไว้ว่า “ใครจะไปรู้ว่าอาจเกิดอะไรขึ้นกับภาพที่เห็นด้วยตาและเข้าใจอันล้าลึกในขณะที่คนเรากำลังนั่งเรียบง่ายได้เล่า”

ถึงแม้ว่าความเรียบง่ายในความหมายของแนวคิดเต๋าและเซนจะหมายถึงความเรียบง่ายทางใจมิใช่สงบจากการปิดการรับสัมผัส แต่ในเมื่อสมาธิ พลังและความตั้งใจมั่นจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลอยู่ในภาวะที่ไร้สิ่งรบกวนแล้ว การงดรับสัมผัสทางช่องทางใดช่องทางหนึ่งก็น่าจะเป็นการลดความสับสนวุ่นวายอันเป็นอุปสรรคในการทำสมาธิได้ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดเรื่องความนิ่งหรือความเรียบง่าย รวมทั้งความรู้พื้นฐานเรื่องความบกพร่องทางการได้ยินนี้ มาอธิบายเพื่อตอบคำถามนำวิจัยประเด็นลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกมีผลต่อพฤติกรรม的开รับสารหรือไม่ อย่างไร ซึ่งในกรณีของคนหูหนวกนี้ แม้ความบกพร่องทางการได้ยินจะส่งผลให้บุคลิกภาพผิดเพี้ยนไปบ้างและมีข้อบกพร่องกว่าคนหูปกติในหลายๆด้าน แต่ในด้านสติปัญญาจะเห็นได้ว่าไม่ได้มีความแตกต่างไปจากเกณฑ์ของคนหูปกติ ดังนั้นความบกพร่องทางการได้ยินอาจไม่ได้เป็นอุปสรรคของคนหูหนวกแต่น่าจะกลายเป็นโอกาสที่จะมีสมาธิในการรับรู้สื่อโดยเฉพาะสื่อด้านภาพที่ดีกว่าคนหูปกติ เพราะอย่างน้อยก็ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก ซึ่งน่าจะทำให้มีสมาธิในการรับรู้และการจดจำที่ดี

2.2 แนวคิดเรื่องการรับรู้ (Perception) และการแปลความหมาย (Interpretation)

การรับรู้ (Perception)

การรับรู้เป็นกระบวนการที่คนเราจะเข้าใจสิ่งเร้าได้สิ่งเร้าหนึ่งที่ปรากฏกับประสาทสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งของเรา การรับสัมผัสเป็นเพียงข้อมูลดิบ แต่ข้อสรุปที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลดิบทั้งหมดจากอวัยวะรับสัมผัสเข้าด้วยกันนั้นเป็นการรับรู้ นอกจากนี้การรับรู้ยังเป็นสิ่งที่กำหนดความต้องการ แรงจูงใจ และทัศนคติของผู้รับสารอีกด้วย

การรับรู้ เป็นกระบวนการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับ และแปลข่าวสารของแต่ละบุคคล คนสองคนอาจเปิดรับข่าวสารเดียวกันในสถานการณ์เดียวกัน แต่มีพฤติกรรมตอบสนองที่ต่างกันได้ เพราะแต่ละคน"มอง"สถานการณ์ต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากความแตกต่างของกระบวนการรับรู้ ซึ่งมีได้ขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งเร้าที่มาในรูปของข่าวสารเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเงื่อนไขภายในของแต่ละบุคคลอีกด้วย การรับรู้ของบุคคลขึ้นอยู่กับอิทธิพล 3 สิ่ง

1. ลักษณะของสิ่งเร้า ได้แก่ ขนาด สี รส กลิ่น เป็นต้น ซึ่งคนเราจะสามารถรับได้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับสิ่งแวดล้อม หากสิ่งเร้าได้ขัดต่อการยอมรับทั่วไปของสังคมหรือไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ หรือสิ่งต่างๆที่เป็นปัจจัยรอบตัวบุคคล สิ่งเร้านั้นก็จะได้ไม่ได้รับความสนใจ

3. เงื่อนไขภายในแต่ละบุคคล แต่ละคนจะรับสิ่งเร้าที่สอดคล้องกับกรอบแห่งความรู้ของตนเท่านั้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกรอบแห่งความรู้ คือ ประสบการณ์ ทัศนคติ บุคลิกลักษณะ และแนวความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept)

มนุษย์สามารถรับรู้ได้จากประสาทสัมผัสหลายทาง แต่การรับรู้ที่เรียกได้ว่ามีผลต่อความเข้าใจและการจดจำมากที่สุดก็คือ การรับรู้ภาพ

การรับรู้ภาพ (Visual Perception)

การรับรู้ภาพ หมายถึง การที่ตัวกระตุ้นจากภายนอกมากระตุ้นเซลล์ประสาทที่อวัยวะรับสัมผัสซึ่งก็คือ ดวงตา การรับสัมผัสนี้เป็นการรับคำสั่งระดับล่าง เป็นการตอบสนองทางร่างกายต่อตัวกระตุ้นและยังไม่มี ความหมายใดๆเกิดขึ้น ประสาทสัมผัสที่ไม่ว่าจะอยู่ในหู จมูก ลิ้น มือ หรือตา ไม่มีความสามารถที่จะสร้างความหมายได้ เซลล์ประสาทเหล่านั้นเป็นเพียงแค่ตัวขนส่งข้อมูลไปยังสมอง เมื่อสมองได้รับตัวกระตุ้น จึงจะทำการรับรู้สิ่งที่ได้รับสัมผัสมาทั้งหมด ภาพที่เห็นจะถูกแปลความหมายโดยสมองดังเช่นที่เคยได้กระทำและมีประสบการณ์มาแล้ว ซึ่งข้อมูลที่ได้จากข้อมูลดิบก็ค่อนข้างจะถูกดัดแปลง สิ่งที่มีมนุษย์สามารถรับรู้ได้ด้วยสายตาและสมองมีการตอบรับมีอยู่ 4 ลักษณะ คือ สี (Color) รูปแบบ (Form) ความลึก (Depth) และการเคลื่อนไหว (Movement)

การอธิบายเกี่ยวกับเรื่องการรับรู้ภาพ นอกจากจะอาศัยแนวคิดพื้นฐานด้านการรับรู้ อย่างเช่น ทฤษฎีการรับสัมผัส (Sensual Theory) การมองเห็น และการกระตุ้นด้วยแสงมาช่วยในการอธิบายแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่สำคัญ คือ การสร้างความเข้าใจ (Understanding) และการแปลความหมาย (Interpretation) ต่อภาพที่ได้เห็น ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้เป็นตัวบ่งชี้ว่ามนุษย์มีความแตกต่างและพิเศษกว่าสัตว์อื่นในสายพันธุ์เดียวกัน เพราะมนุษย์สามารถเข้าใจความหมายที่ซับซ้อนในหลายๆสิ่งที่มีมนุษย์มองเห็นได้ ทฤษฎีที่สามารถอธิบายเกี่ยวกับเรื่องการสร้าง ความหมายจากการรับรู้ภาพ มีอยู่ 2 ทฤษฎีคือ ทฤษฎีสัญญะวิทยา (Semiology Theory) และแนวคิดเรื่องกระบวนการทางความคิด (Cognition)

ทฤษฎีสัญญะวิทยา (Semiology Theory)

สัญญะ (Sign) หมายถึง สิ่งใดๆก็ตามที่มีความหมายถึงสิ่งอื่น การกระทำเกือบจะทุกๆการกระทำ วัตถุเกือบจะทุกๆวัตถุ หรือภาพเกือบจะทุกๆภาพ จะต้องให้ความหมายต่อใครบางคนในบางสถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกทางร่างกายตั้งแต่การวางท่าทางไปจนถึงการแต่งกายก็ล้วนแล้วแต่เป็นสัญญะ หากสิ่งนั้นมีความหมายภายใต้ตัวของมันเอง ดังนั้นความหมายภายใต้สัญญะจะต้องมีการเรียนรู้ กล่าวคือ สำหรับสิ่งใดที่จะเป็นสัญญะได้นั้น ผู้ดูจะต้องเข้าใจถึงความหมายของมัน หากไม่เข้าใจความหมายสิ่งนั้นก็ไม่ใช่สัญญะแต่อย่างใด

ออลโดส ฮักซลีย์ (Aldous Huxley) กล่าวว่า “ ยิ่งเห็นมากก็ยิ่งรู้มาก “ ดังนั้นภาพจึงมีความน่าสนใจมากกว่าการรับรู้ทางอื่น และยังเป็นที่น่าจดจำได้มากกว่าด้วยถ้าหากทุกคนที่ดูภาพสามารถเข้าใจถึงความหมายของภาพหรือสัญลักษณ์ได้

ทฤษฎีสัญญาวิทยา อธิบายไว้ว่า สมองส่วนฮิปโปแคมปัส จะเก็บภาพไว้ในรูปของสัญลักษณ์เพื่อที่จะทำให้สามารถจดจำวัตถุหรือสิ่งที่เห็นได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเมื่อเข้าใจถึงสิ่งที่เห็นสมองจะแยกแยะได้โดยทันทีว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์หรือเป็นอันตราย

ประเภทของสัญญา

การศึกษาทางด้านสัญญาวิทยาจะต้องประกอบไปด้วยการศึกษาสัญญา 3 ประเภท คือ Iconic Sign , Indexical Sign และ Symbols (Charles Sander Pierce, 1939)

- Iconic Sign หรือ Icon หมายถึงภาพ เป็นสัญญาที่แปลความหมายได้ง่ายที่สุด เพราะมีลักษณะค่อนข้างจะใกล้เคียงกับสิ่งที่ตัวมันเองบอกความหมาย (represent) Icon อาจเป็นรูปวาดง่ายๆเห็นประตุน้ำที่สื่อว่าประตูควรจะอยู่ในห้องใด
- Indexical Sign เป็นสัญญาที่มักจะเชื่อมโยงกับสิ่งของหรือแนวคิดที่มันสื่อความหมายอย่างมีเหตุมีผล มากกว่าจะเป็นการแสดงความเหมือนโดยตรงกับวัตถุที่บอกความหมาย อันที่จริงมนุษย์เรียนรู้ Indexical Sign จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว เช่น รอยเท้าบนพื้นทรายแสดงถึงความประทับใจของบุคคลที่มีต่อสถานที่หนึ่งๆ ควันที่ออกมาจากท่อไอเสียหรือปล่องไฟแสดงถึงมลภาวะจากการเผาไหม้ เป็นต้น
- Symbols เป็นสัญญาที่ซับซ้อน (abstract) ที่สุด Symbols ไม่มีความเป็นเหตุเป็นผลหรือแสดงออกซึ่งความเชื่อมโยงระหว่างตัวมันกับสิ่งที่มันบอกความหมาย Symbols ต้องมีการสอนและเรียนรู้จึงจะเข้าใจ ปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อ Symbols อย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นคำพูด จำนวน ทำทาง ธงชาติ เครื่องประดับ สัญลักษณ์บริษัท ดนตรีหรือภาพทางศาสนาก็ถือว่าเป็น Symbols ทั้งหมด และเนื่องจากว่า Symbols นั้นจะฝังรากลึกในวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่ม ความหมายก็จะถูกส่งผ่านจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง Symbols จึงมักจะมีการตอบสนองทางด้านอารมณ์จากผู้ดูมากกว่า Icon หรือ Indexical Sign เช่น การเผาธงชาติในการประท้วง มิใช่เป็นแค่การเผาไหม้วัตถุที่เป็นผ้า แต่มันคือสัญลักษณ์ของความโหดร้าย โกรธแค้น

Iconic Sign และ Indexical Sign เรียกว่าเป็นสัญลักษณ์ตัวกระตุ้น (motivated sign) เพราะค่อนข้างจะคล้ายคลึงกับวัตถุหรือสิ่งที่มีสื่อความหมาย ส่วน Symbols นั้น เนื่องจากไม่มีความชัดเจนในเรื่องความคล้ายคลึงดังกล่าวจึงถูกเรียกว่า สัญลักษณ์ที่ไม่มีเกณฑ์ (arbitrary sign) หรือสัญลักษณ์ตามธรรมเนียม (conventional sign)

เฟรดินอง เดอ โซซู (Ferdinand de Saussure) กล่าวว่า "ความหมายที่ได้จากการสื่อสารโดยใช้สัญลักษณ์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับวัตถุหรือภาพนั้นโดยตรง แต่ขึ้นอยู่กับความหมายที่อยู่ในตัวของมันเอง" เขายังได้แบ่งสัญลักษณ์ออกเป็น 2 พวก คือ *Signifier* หมายถึงภาพหรือวัตถุที่มองเห็นและแสดงออกซึ่งสัญลักษณ์ และ *Signified* คือ ความหมายที่ได้จากการสื่อสารโดยใช้ Signifier ซึ่งการจะเกิด Signified นั้น ต้องอาศัยปัจจัย 2 ปัจจัยคือ ผู้ส่ง (emitter) ที่ทำหน้าที่ใส่รหัส (encode) หรือส่งสัญลักษณ์ออกไป และผู้รับ (receiver) ที่จะถอดรหัส (decode) หรือแปลความหมาย (interpret) ของสัญลักษณ์ ถ้าผู้รับสามารถแปลความหมายของสัญลักษณ์ได้ตรงกับที่ผู้ส่งต้องการแล้ว การสื่อสารนั้นก็ประสบความสำเร็จ แต่หากผู้รับไม่เข้าใจถึงสิ่งที่ผู้ส่งสื่อสาร ความหมายที่ได้ก็อาจเกิดการเข้าใจผิดหรือสูญหายไปได้ อย่างเช่นอาจเกิดกรณี Aberrant decoding คือลักษณะของการสื่อสารระหว่างผู้ส่งกับผู้รับที่ผิดพลาดซึ่งมักจะเกิดขึ้นเมื่อคน 2 คนมาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ความหมายและอารมณ์ที่ได้จากสัญลักษณ์นั้นจะขึ้นอยู่กับสังคมและวัฒนธรรมเสมอๆ (Perceptual Theories of Visual Communication , Visual Communication)

ความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์และการสร้างความหมายที่สำคัญอีกประการ คือ จะต้องคำนึงถึง Denotative หมายถึง ความหมายโดยทั่วไปของสัญลักษณ์ และ Connotative ที่มีความหมายโดยนัยที่มาจากผู้รับแต่ละคน อุปสรรคที่ยากที่สุดของสัญลักษณ์ที่เป็นสัญลักษณ์สากลก็คือ สัญลักษณ์เดียวกันสามารถแปลความหมายไปได้หลากหลายและแตกต่างกัน ถ้าอยู่ภายในวัฒนธรรมเดียวกันความหมายของสัญลักษณ์ของผู้ส่งและผู้รับก็จะสอดคล้องกัน แต่หากสารนั้นเป็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ก็มักจะทำให้การแปลความหมายสารนั้นมีความบิดเบือนไปได้ นอกจากนั้นการที่รู้ความหมายของสัญลักษณ์ที่มีในภาพ ก็จะทำให้เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริงได้ และช่วยกระตุ้นให้เกิดอารมณ์และการจดจำภาพนั้นๆ ได้มากขึ้นด้วย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการสื่อสารที่ต้องใช้ภาพเป็นหลัก โดยเฉพาะจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อคนหูหนวก เพราะอาศัยการมองเห็นภาพในการสื่อสาร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำทฤษฎีสัญลักษณ์วิทยามาเป็นกรอบในการศึกษาถึงการรับรู้และการแปลความหมายสารของคนหูหนวก จะเห็นได้ว่า การรับรู้ที่มีผลต่อความรู้ ความเข้าใจ และการจดจำมากที่สุดคือการรับรู้ภาพ ซึ่งคนหูหนวกจะรับรู้ด้วยภาพมากที่สุด ฉะนั้นประสาทตาจึงน่าจะมีการ

พัฒนาในการมองเห็นและการรับรู้ภาพได้ดีกว่าคนปกติ คล้ายๆกับคนตาบอดที่ประสาทหูและประสาทสัมผัสจะไวกว่าคนทั่วไป

อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้รับรู้และเข้าใจสารได้ดีขึ้นคือจะต้องสามารถแปลความหมายของสัญญาณที่อยู่ในภาพให้ได้ จึงจะเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง จากทฤษฎีจะเห็นว่าการแปลความหมายสัญญาณต้องมีการเรียนรู้และมีประสบการณ์มาก่อน ซึ่งคนหูหนวกเองยังขาดทักษะการเรียนรู้ด้านนามธรรม ที่อาจส่งผลต่อการแปลความหมายสัญญาณ และอาจส่งผลทำให้ความเข้าใจในสารยังคลาดเคลื่อนไปจากที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อได้

แนวคิดเรื่องกระบวนการทางความคิด (Cognition)

แนวคิดเรื่องกระบวนการทางความคิดนี้ ให้ความสนใจกับการรับรู้ภาพว่าเป็นผลของการทำงานด้านความคิด โดยจะเชื่อมโยงความหมายเข้ากับภาพหรือวัตถุที่เรามองเห็น ซึ่งการทำงานดังกล่าวก็มีบทบาททั้งในด้านความรู้ การจดจำ ความคาดหวัง และการแก้ปัญหา

การรับรู้ภาพเป็นกิจกรรมค่อนข้างจะเป็นส่วนบุคคลและวัดได้ยาก บุคคลจะตรวจสอบการรับสัมผัสด้านการมองเห็นกับสมมติฐานว่าภาพนั้นควรเป็นเช่นไรในบริบทที่เป็นอยู่ แล้วสรุปออกมาอย่างมีเหตุมีผล บุคคลสร้างและแปลความหมายภาพหรือวัตถุที่เห็นอย่างไรขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลหลายประการ ประการหนึ่งที่มีผลต่อการรับรู้ภาพของบุคคลคือ สภาพทางความคิด

แคโรลีน บลูเมอร์ (Carolyn Bloomer, 1987) ได้ระบุสภาพทางความคิด (state of mind) ที่อาจมีผลต่อการรับรู้ภาพ 9 ประการด้วยกันคือ

Memory การจดจำ เป็นกระบวนการทางความคิดที่มีผลสำคัญที่สุดต่อการรับรู้ภาพ กล่าวคือ ในการเชื่อมโยงภาพที่เห็นเข้าใจด้วยกันนั้น บุคคลจะมี mnemonic หรือสิ่งที่จะช่วยในการจดจำที่จะทำให้บุคคลจำเหตุการณ์หรือข้อความยาวๆได้

Projection เป็นสภาวะทางจิตใจของบุคคลที่ทำให้สร้าง หรือวาดภาพวัตถุที่เห็นออกมาเป็นภาพต่างๆ เช่น การวาดภาพก้อนเมฆเป็นรูปต่างๆตามจินตนาการ ซึ่งบุคคลแต่ละคนก็มีกระบวนการ Projection นี้แตกต่างกันและส่งผลต่อสิ่งที่เขาเห็น

Expectation ความคาดหวัง การคาดหวังว่าจะได้เห็นภาพใดๆ อาจทำให้พลาดที่จะเห็นภาพอื่นๆ ที่ปรากฏอยู่ร่วมกันได้ และทำให้การรับรู้ภาพบิดเบือนไป

Selectivity การเลือกรับรู้ การเลือกรับรู้ภาพ เป็นเรื่องของจิตใต้สำนึก เป็นประสบการณ์ส่วนบุคคลที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ ภาพจำนวนมากผ่านเข้ามาในกระบวนการรับรู้ของบุคคล แต่หากจิตมุ่งตรงไปที่รายละเอียดเฉพาะใดๆ ก็จะช่วยในการจดจำได้ดีไม่ว่าสิ่งที่น่าสนใจนั้นจะอยู่ที่ใด

Habituation เป็นความพยายามที่จะละเลยภาพที่พบเห็นอยู่แล้วในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นวิธีการป้องกันตัวจากการถูกกระตุ้นด้วยภาพที่ไม่จำเป็นมากเกินไป การกระตุ้นที่มากเกินไปจะทำให้บุคคลรู้สึกเหนื่อยและรำคาญ การหลีกเลี่ยงทำได้โดยการชมภาพใหม่ๆ นอกเหนือไปจากที่คุ้นเคย

Saliency คือการที่สิ่งเร้าได้รับการสังเกตมากขึ้นเมื่อมีความหมายต่อบุคคล เช่น คนที่หิวก็จะได้กลิ่นอาหารง่าย นักชีววิทยาก็จะเห็นสิ่งต่างๆ ภายใต้สไลด์จากกล้องจุลทรรศน์มากกว่าที่คนอื่นจะมองเห็น

Dissonance หมายถึง การที่มีตัวกระตุ้นหลายๆ อย่างพร้อมกัน ทำให้รับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ไม่ดี ความสนใจของบุคคลมักจะจำกัดอยู่แค่กิจกรรมเดียวในเวลาหนึ่งๆ ถ้าตัวกระตุ้นมากเกินไปผู้รับอาจไม่เข้าใจเพราะรูปแบบผสมปนเปกันเกินไป

Culture วัฒนธรรมมีผลกระทบอย่างมากต่อการรับรู้ภาพ หากบุคคลเข้าใจและตระหนักถึงสัญลักษณ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมแล้ว เขาก็จะเข้าใจถึงความหมายที่อยู่ภายใต้วัตถุหรือภาพที่แสดงออกซึ่งวัฒนธรรมนั้น

Words แม้จะสามารถมองเห็นได้ด้วยตา แต่ส่วนที่สำคัญของความคิดจิตสำนึกคือ กรอบของคำพูด ดังนั้น คำพูดซึ่งเป็นทั้งทักษะ ความจำ และ วัฒนธรรม จึงมีผลต่อความเข้าใจและการจดจำในระยะยาว หนึ่งในรูปแบบการสื่อสารที่ดีที่สุดก็คือ เมื่อคำพูดและภาพผสมผสานกันได้ด้วยสัดส่วนที่เหมาะสม

จากแนวคิดเรื่องกระบวนการทางความคิดนี้ จะเห็นได้ว่ามีปัจจัยหลายๆ ประการที่มีผลต่อการสร้างความหมายจากสิ่งที่ได้เห็น ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ ในบุคคลปกติก็แตกต่างกันไปอยู่แล้วยังเป็นคณูหนวกที่มีข้อจำกัดทางด้านร่างกายที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยแล้ว ก็ยิ่งแตกต่างกันออกไป

อีก ฉะนั้น การสร้างความหมายจากภาพของคนหมู่นวที่แตกต่างไปจากที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อจึงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ และแนวคิดเรื่องกระบวนการทางความคิดนี้ ก็เป็นแนวคิดที่สามารถจะนำมาอธิบายถึงสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้การสร้างความหมายจากการรับรู้ภาพของคนหมู่นวแตกต่างไปได้เป็นอย่างดี

2.2.3 แนวคิดเรื่องการจดจำ (Memory)

การจดจำหมายถึง การรักษาไว้ซึ่งผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือการเรียนรู้ให้คงอยู่ต่อไป หรือหมายถึง การที่บุคคลสามารถถ่ายทอดสิ่งที่เคยรับรู้ และเก็บเหตุการณ์ต่างๆ ที่ประสบมาได้อย่างถูกต้อง

คนส่วนใหญ่มักคิดว่าการจดจำเป็นการทำงานเดี่ยวๆ แต่จริงๆ แล้วการจดจำเป็นการทำงานร่วมกันอย่างมีระบบและเป็นไปตามกระบวนการ กล่าวคือ กระบวนการการจดจำจะเริ่มตั้งแต่การได้รับข้อมูล การใส่รหัสข้อมูล การแปรข้อมูล และการเรียกกลับข้อมูล ดังนั้นจึงเรียกได้ว่าสมองไม่ได้ทำหน้าที่เก็บข้อมูลตามที่ได้รับมาแต่เพียงอย่างเดียวแต่ยังมีการกระทำต่อข้อมูลนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกข้อมูล การจัดระบบข้อมูล หรือการเรียกกลับข้อมูลอีกด้วย

กระบวนการจดจำมี 3 ขั้นตอนคือ

1. Encoding การใส่รหัส คือการแปลงรูปข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบทางจิตวิทยาที่สามารถสื่อถึงความคิดและความหมายได้ บุคคลมักจะใส่รหัสให้กับรหัสภาพ รหัสเสียง และรหัสภาษา

- รหัสภาพ (visual code) มักใช้เมื่อเราต้องการจำหน้า ภาพ หรือจากต่างๆ
- รหัสเสียง (auditory code) มักใช้เมื่อเราต้องการจำภาษาพูดหรือน้ำเสียง
- รหัสภาษา (semantic code) จะแสดงในรูปแบบของความหมายของคำ เช่นเมื่อเราฟังเรื่องราวใดๆ เราไม่ได้จำคำพูดของเรื่องราวนั้นๆ แต่เราจำเฉพาะความหมายที่สำคัญของเรื่อง

2.Storage เป็นขั้นตอนที่สองของการจดจำ และเกี่ยวข้องกับ การคงอยู่ของข้อมูลในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

3.Retrieval คือการเรียกข้อมูลที่เก็บไว้มาใช้ได้อีกครั้ง อย่างเช่นข้อมูลที่เราค้นเคยกันดี เช่น ชื่อและที่อยู่ของเรา การเรียกกลับข้อมูลนี้เป็นขั้นตอนที่ไม่ต้องใช้ความพยายามและจะเป็นไป

อย่างรวดเร็ว แต่หากเรายังไม่เข้าใจข้อมูลนั้นหรือไม่ได้ระลึกถึงเป็นเวลานาน การเรียกข้อมูลกลับมาใช้นั้นก็เชื่อว่าจะประสบความสำเร็จเสมอไป

ลำดับขั้นของการจดจำ (The Multistore Approach)

ลำดับขั้นของการจดจำมี 3 ขั้น ได้แก่ (Atkinson and Shiffrin, 1968, 1977)

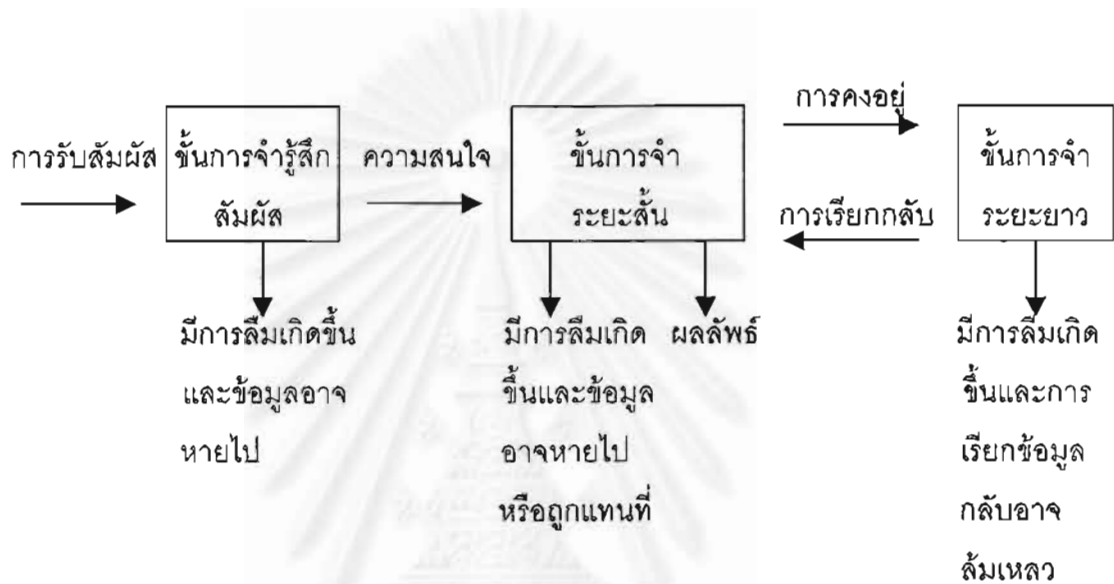
1. ขั้นความจำการรู้สึกสัมผัส (A sensory memory store) ได้แก่ ความจำภาพติดตา (Iconic Memory) เช่น การดูภาพยนตร์ ปกติการฉายภาพยนตร์จะฉายทีละภาพ เครื่องฉายจะกระทบรีดและสว่างขึ้นอีกเมื่อเปลี่ยนภาพเสร็จแล้ว แต่เราไม่รู้สึกรู้ว่าแสงกระทบรีด เราจะเห็นภาพต่อเนื่องไปเรื่อยๆ เพราะเรามีความจำการรู้สึกสัมผัส เนื่องจากภาพที่ฉายครั้งแรกยังติดตา ทำให้เราเห็นภาพบนจอติดต่อกันไปเรื่อยๆ ระบบความจำการรู้สึกสัมผัสอีกอย่างคือ ความจำเสียงก้องหู (Echoic Memory) เมื่อเราได้ยินเสียงแม้ว่าคลื่นเสียงจะหายไปแล้ว แต่การคงอยู่ของเสียงจะทำให้เราตีความเสียงที่ได้ยินครบถ้วน

2. ขั้นความจำระยะสั้น (A short term memory store หรือ STM) หมายถึง ความจำหลังจากที่เกิดการรับรู้สิ่งเร้าที่ได้รับการตีความ เราใช้ความจำระยะสั้นสำหรับจำชั่วคราว เพื่อให้ประโยชน์ในขณะที่จำอยู่เท่านั้น เช่น การจำหมายเลขโทรศัพท์เพื่อจะหมุนตัวเลข เมื่อหมุนได้แล้วก็เลิกจำหมายเลขนั้น

3. ขั้นความจำระยะยาว (A long term memory store หรือ LTM) เป็นความจำที่มีความคงทนถาวรกว่า STM สิ่งที่อยู่ใน LTM อาจจะถูกคงอยู่เป็นเดือน เป็นปี หรือตลอดชีวิตก็ได้ เช่น การจำเหตุการณ์ที่สำคัญๆ ได้ จำชื่อเพื่อนสนิทได้ จำความรู้ต่างๆ ที่เรียน หรือประสบการณ์ที่เคยได้รับมาแล้ว

หากจะกล่าวถึงกระบวนการจำของมนุษย์ อาจสรุปได้ว่า กระบวนการจำ เริ่มต้นจากการที่สิ่งเร้ามาสัมผัสกับระบบประสาทสัมผัส และสิ่งเร้าที่มีพลังงานมากพอจะกระตุ้นให้บุคคลเกิดความรู้สึก ความรู้สึกสัมผัสที่ยังคงอยู่เมื่อสิ่งเร้าที่มากระตุ้นสิ้นสุดลงก็คือบุคคลเกิดความจำระยะประสาทสัมผัส หากเป็นสิ่งเร้าที่บุคคลสนใจหรือใส่ใจในการรับรู้แล้ว ผลของการตีความหรือการรับรู้ นั้น จะถูกเก็บไว้ในระบบความจำระยะสั้น (Short Term Memory) ซึ่งเป็นความจำช่วงระยะเวลาสั้นๆ ที่เราให้ความสนใจต่อสิ่งเร้า นั้น ถ้าเราขาดการทบทวน ความรู้นั้นจะเลือนหายไป แต่หากเราได้มีการรวบรวมข้อมูลที่มีความหมายสำคัญมาเชื่อมโยงกัน ความรู้ความเข้าใจนั้นจะมีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น และความรู้นี้จะถูกเก็บไว้ในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory)

ซึ่งเป็นความจำที่มีความคงทนถาวร เราสามารถดึงความรู้หรือสิ่งเร้าที่เก็บไว้ในระบบความจำระยะยาวมาใช้ได้โดยการระลึกได้ (Recall) และการจำได้ (Recognition) ทั้งนี้การระลึก เป็นการดึงสิ่งเร้าที่อยู่ในระบบความจำกลับมา โดยมีสิ่งเร้าปรากฏให้เห็นในขณะนั้น แต่การจำได้เป็นการรื้อฟื้นความจำโดยมีสิ่งเร้าปรากฏให้เห็น แล้วเปรียบเทียบการรับรู้ในขณะนั้นกับการรับรู้ในอดีตว่าเหมือนกันหรือไม่ ผลของการเปรียบเทียบจะเป็นการบอกว่าบุคคลนั้นจำได้หรือไม่ ลำดับชั้นการจดจำนี้สามารถแสดงได้ด้วยภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แบบจำลองลำดับชั้นของการจดจำของแอทคินสันและชิฟฟริน (Atkinson and Shiffrin's multistore model of memory)

กรีนฟิลด์ และ บีเกลส์-รูส ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการจดจำและการบอกเล่าเรื่องราวของเด็กจากข้อมูลที่ได้รับระหว่างสื่อวิทยุกับสื่อโทรทัศน์ พบว่า ข้อมูลจากสื่อวิทยุนั้นจะทำให้เด็กจินตนาการมากกว่าและจดจำคำพูดได้มากกว่าแต่จะไม่สามารถบอกเล่าเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบได้อย่างสมบูรณ์ ในขณะที่เด็กที่รับข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์นั้นสามารถบอกเล่าเรื่องราวได้สมบูรณ์กว่า อีกทั้งยังสามารถจดจำภาพ การกระทำ และข้อมูลอื่นๆ ทั้งหมดได้ดีกว่าการรับข้อมูลจากสื่อวิทยุ (Greenfield&Beagles-Roos,1988)

ความจำของคนหุนหวก

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความจำของคนหุนหวกพบว่า คนหุนหวกมีความสามารถในการระลึกได้เพียงช่วงสั้นๆ ดังนั้นสิ่งที่คนหุนหวกสามารถจดจำได้ดีเท่าๆกันหรือดีกว่าคนปกติ ก็

มักจะเป็น การจำเกี่ยวกับรูปแบบการเคลื่อนไหว (Memory for Patterns of Movement) ความจำเกี่ยวกับรูปแบบ (Memory for Designs) ความจำด้านการเคลื่อนไหว (Motor Memory) และความจำเกี่ยวกับตำแหน่งของวัตถุ (Memory for Object Location) การที่เป็นเช่นนี้เพราะความจำดังกล่าวต้องอาศัยการจำด้วยประสาทตาและประสาทสัมผัสเป็นสำคัญ ซึ่งคนหูหนวกเมื่อมีข้อจำกัดทางการได้ยิน ก็จะพยายามใช้ประสาทที่เหลือเพื่อความสมดุขยทางจิตใจและการปรับตัว ดังนั้นเด็กหูหนวกแต่เล็กจึงจำเป็นต้องใช้ประสาทตาและประสาทสัมผัสแทนการได้ยินมากกว่าปกติ กระบวนการรับรู้ทางสายตาและการรับสัมผัสจึงพัฒนาไปในลักษณะที่ต่างจากคนหูปกติ ตามความจำเป็นของสภาพร่างกาย ซึ่งการจำในด้านดังกล่าว คนหูหนวกจะเป็นการจำในระดับความคิดที่เป็นรูปธรรมมากกว่า คืออยู่ในขั้นของการรับรู้เท่านั้น ในขณะที่คนหูปกติจะจำด้วยการใช้ประสบการณ์เดิมเข้ามาช่วยเชื่อมโยงความคิด แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น การจดจำของคนหูหนวกจะทำได้ดีเมื่อมีการระลึกอย่างทันที จากการทดสอบช่วงความจำระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติพบว่า คนหูหนวกจะด้อยกว่า คือไม่สามารถจำได้นาน เนื่องจากมักจะเป็นการจำที่ไม่ได้มาจากความเข้าใจ แต่จำในสิ่งที่เห็นเท่านั้น ดังนั้นในความจำระยะสั้น คนหูหนวกยังมีความจำบางด้านที่ดีเทียบเท่าหรือดีกว่าคนหูปกติ แต่ในความจำระยะยาวนั้นคนหูหนวกยังไม่สามารถจดจำได้เท่ากับคนหูปกติ

ผู้วิจัยนำแนวคิดเรื่องการจดจำนี้มาเป็นกรอบในการอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก ซึ่งจะเห็นได้ว่า การจดจำที่เรียกได้ว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การจดจำจากสิ่งที่เห็น เพราะภาพก็มีความน่าสนใจอยู่ในตัวอยู่แล้ว และจากการศึกษาที่เคยมีมากก็เป็นที่ยืนยันว่าสื่อที่นำเสนอภาพจดจำได้ง่ายกว่าสื่อที่นำเสนอเสียง ดังนั้น คนหูหนวกจึงน่าจะสามารถในการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ที่ดีกว่าคนหูปกติ

2.2.4 แนวคิดเรื่องอารมณ์ (Emotion)

อารมณ์ เป็นผลมาจากการเร้าหรือการกระตุ้นของสิ่งเร้าต่างๆ อารมณ์ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใดแต่ต้องมีการเร้า กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเสียก่อนจึงจะเกิดอารมณ์

อารมณ์เป็นภาวะที่เกิดขึ้นภายใน ที่เราไม่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน เช่นเราไม่สามารถมองเห็นความโกรธ และได้ยินเสียงความสุข แต่เราสามารถอ้างถึงอารมณ์ได้จากพฤติกรรมที่เห็น เช่น เราเห็นพฤติกรรมความรุนแรงก็รู้สึกได้ถึงความโกรธ เราได้ยินเสียงหัวเราะก็รู้สึกได้ถึงความสุข อย่างไรก็ตาม บางครั้งการแสดงออกทางพฤติกรรมก็ไม่ได้เป็นสิ่งที่ชี้ชัดเสมอไปว่าจะมี

อารมณ์ตามพฤติกรรมที่เห็น เช่น คนที่ร้องไห้ในขณะที่ชมโทรทัศน์อาจไม่ได้มีอารมณ์เศร้า แต่อาจจะร้องไห้ด้วยความสุขหรือด้วยอารมณ์อื่นๆตามสิ่งที่ชมก็ได้

สคาชเตอร์และซิงเกอร์ ได้แบ่งองค์ประกอบของอารมณ์เป็น 2 ด้าน คือ 1.ด้านร่างกาย (physiological) และ 2.ด้านความคิด (cognitive) เมื่อเรถูกกระตุ้น จะเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกาย เช่น อัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้น เหงื่อออกมากขึ้น และมีความเปลี่ยนแปลงที่ความด้านทานบริเวณผิวหนัง นอกจากนี้เรายังคิดเกี่ยวกับความรู้สึกของเราและสาเหตุที่ทำให้รู้สึก และทำการแปลความหมายสาเหตุและความรู้สึกนั้นๆด้วย เช่น เมื่อเรารู้สึกดีใจที่ได้งานใหม่ เราอาจแปลความหมายความเปลี่ยนแปลงที่เกิดภายในร่างกายต่างไปจาก ตอนที่เพิ่งขับรถชนคนเสียชีวิต ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะเดียวกัน ดังนั้นอารมณ์ที่เรารู้สึกจึงเป็นผลผลิตจากการตีความหมายทั้งภาวะทางร่างกายและความคิด (Schachter&Singer,1962)

สื่อ ในฐานะเป็นตัวแทนประสบการณ์ด้านอารมณ์

(Media as Vicarious Emotional Experience)

อารมณ์เป็นการรวมความประทับใจต่างๆที่มีต่อสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสื่อโทรทัศน์ ประเภทรายการกีฬา ภาพยนตร์ตื่นเต้นผจญภัย ละครน้ำเมา เกมโชว์ และรายการตลกต่างๆ สิ่งที่เราารู้สึกขณะชมรายการเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญของประสบการณ์ด้านจิตวิทยาทั้งหมด ซึ่งถ้าแง่มุมด้านอารมณ์หายไป เราก็คงพลาดส่วนสำคัญของประสบการณ์ด้านจิตวิทยาไป

การชมรายการเกี่ยวกับอาชญากรรมทางโทรทัศน์ ทำให้เรามีประสบการณ์ในบางอารมณ์ที่รู้สึกได้จากลักษณะของตัวละครโดยที่เราไม่ต้องเอาตัวเองเข้าไปเสี่ยงกับอันตรายใดๆ ดังนั้นเราสามารถถูกกระตุ้นด้านอารมณ์ได้อย่างปลอดภัยผ่านประสบการณ์ที่เป็นตัวแทน โดยมุ่งความสนใจไปที่ความน่าตื่นเต้นของตัวละครในเรื่องได้ ซึ่งถ้าเราไปหาประสบการณ์จากชีวิตจริง อาจมีอันตรายเกิดขึ้นได้และมันคงไม่สนุกเหมือนกับเวลาที่ชมจากโทรทัศน์ (Tannenbaum,1980)

การแสดงออกทางอารมณ์และสื่อ (Emotional Express and Media)

สัญลักษณ์ที่ซ่อนอยู่ในเนื้อหาสารโดยเฉพาะสารที่สื่อด้วยภาพด้วยแล้วจะยิ่งทำให้ผู้ชมเกิดการตอบสนองด้านอารมณ์มากขึ้น กระแสหลักของสังคมในหลายๆวัฒนธรรมไม่สนับสนุนการแสดงออกทางอารมณ์ แต่โทรทัศน์ก็ได้เพิ่มความยืดหยุ่นของการแสดงออกให้ เช่น การตะคอกใส่

กันของนักกีฬาในการแข่งขันที่ถ่ายทอดทางโทรทัศน์เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ แต่ในชีวิตจริงคงไม่สามารถทำเช่นนี้กับเพื่อนหรือหัวหน้าได้

ประเภทของรายการที่ทำให้ผู้ชมมีส่วนร่วมและกระตุ้นการแสดงออกทางอารมณ์มากกว่ารายการอื่นคือ เกมสโว์ และบางครั้งรายการถ่ายทอดสดก็สร้างความรู้สึกร่วมใจที่จะส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้ชมไปอีกนาน เช่น การถ่ายทอดสดการปล่อยยานอวกาศชาเลนเจอร์ของสหรัฐที่เกิดการระเบิดขึ้นในขณะที่ปล่อยยาน เมื่อเดือนมกราคม ปี 1986 ไรท์ พบว่า ได้ปรากฏหลักฐานทางด้านอารมณ์แสดงออกมาอย่างรุนแรงกับโคกนาฏกรรมที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในเด็กผู้หญิง ซึ่งสำหรับตัวแปรทางด้านเพศนี้ เพศหญิงจะมีการแสดงออกทางอารมณ์มากกว่าเพศชาย (Wright, Kunkel, Pinon & Huston, 1989)

สถานการณ์เกี่ยวกับการชมโทรทัศน์ก็สร้างความแตกต่างให้กับความคิดและประสบการณ์ด้านอารมณ์ของเรา การชมการแข่งขันฟุตบอลหรือหนังสยองขวัญคนเดียวอาจแตกต่างจากการที่ชมกับเพื่อน ซึ่งการแสดงออกทางอารมณ์จะมีมากกว่า หนังสยองขวัญอาจจะน่ากลัวเมื่อชมคนเดียวแต่กลับสนุกสนานมากขึ้นเมื่อชมกับกลุ่มเพื่อน

ในด้านอารมณ์ของคนหนุ่มสาวนั้น พบว่า มิได้มีพัฒนาการดำเนินไปตามขั้นอย่างเช่นคนปกติ คนหนุ่มสาวมักมีปัญหาทางอารมณ์มาก เพราะอยู่ในภาวะกำกึ่งไม่รู้ว่าอยู่ในโลกหนุ่มสาวหรือปกติ ซึ่งกล่าวได้ว่า การสูญเสียการได้ยินส่งผลต่อการปรับตัวด้านอารมณ์ และขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ เช่นจะฉุนเฉียวและหวาดกลัวง่าย

จากแนวคิดเรื่องอารมณ์ที่ชี้ให้เห็นว่าภาพและสื่อที่แสดงได้ด้วยภาพมีความสัมพันธ์กับการกระตุ้นและแสดงออกทางอารมณ์นี้ สามารถนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่องอารมณ์ของคนหนุ่มสาวในขณะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ได้ กล่าวคือในเมื่อภาพสามารถกระตุ้นการแสดงออกทางอารมณ์ได้ดีแล้ว และคนหนุ่มสาวก็มีวุฒิภาวะด้านอารมณ์ไม่เท่าคนปกติ ก็น่าจะเป็นไปได้ที่คนหนุ่มสาวจะมีการแสดงออกทางอารมณ์ที่ชัดเจนและมากกว่าที่คนปกติจะแสดงออก

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

ศรียา นิยมธรรม (2535) พบว่าการที่เด็กมีความบกพร่องทางการได้ยิน จะทำให้ประสาทสัมผัสทำงานไม่เต็มที่ ซึ่งส่งผลถึงพัฒนาการทางด้านนามธรรมทั้งในแง่ของความเข้าใจและความคิดที่ด้อยลงไปด้วย เชื่อว่าความคิดด้านนามธรรมนั้นเป็นผลมาจากการใช้คำพูด การวิจัยโดยใช้แบบทดสอบด้วยการเล่าเรื่องจากภาพ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องของภาษา แต่มีเกณฑ์การให้คะแนน เรียงจากความคิดรูปธรรมไปยังนามธรรม พบว่า ความคิดในด้านนามธรรมนี้เด็กหูหนวกมีความด้อยกว่าเด็กปกติในทุกระดับอายุ

วราวรรณ คงคล้าย (2539) ได้ศึกษาลักษณะการรับข่าวสารของคนหูหนวก อุปสรรคและวิธีการในการสื่อสารเพื่อการค้าขายของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ทำการค้าขายอยู่ในบริเวณถนนสีลม ตั้งแต่ ซอยสีลมที่ 4 ไปจนถึงซอยสีลมที่ 30 จำนวน 46 คน พบว่า สื่อที่คนหูหนวกเหล่านี้เปิดรับมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์ และให้ความสนใจในเนื้อหาของสื่อประเภท ข่าวอาชญากรรม ข่าวสารบ้านเมือง การ์ตูน และบันเทิงสูงสุด ในด้านการสื่อสารเพื่อการค้าขาย คนหูหนวกจะใช้ภาษากายและท่าทางแทนภาษามือในการสื่อสาร เพื่อลดอุปสรรคทางการสื่อสารในการค้าขายต่อลูกค้าทั้งที่เป็นชาวไทย และชาวต่างประเทศ ซึ่งเป็นคนหูปกติและสื่อสารด้วยวิธีการปกติ

พนิต เงามาม (2541) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนของคนหูหนวก รวมถึงการใช้ประโยชน์ ความต้องการ และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นฐานส่วนบุคคลกับการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ของคนหูหนวกที่เป็นสมาชิกของสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย จำนวน 222 คน พบว่า การนำเสนอเนื้อหาของสื่อที่มีทั้งภาพและคำบรรยายจะสร้างความเข้าใจให้กับคนหูหนวกได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า คนหูหนวกเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ถึง 4-6 ครั้งต่อสัปดาห์ แต่ก็ยังน้อยกว่าการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ ซึ่งประเภทของเนื้อหาที่คนหูหนวกให้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์มากที่สุดคือ ข่าวสารบ้านเมือง ในขณะที่เดียวกันก็สนใจเนื้อหาด้านกีฬาและบันเทิงด้วยเช่นกัน และต้องการให้สื่อสิ่งพิมพ์นำเสนอโดยใช้ภาษาต่างๆ ประโยคสั้นๆ มีภาพประกอบที่สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน จัดหน้าให้อ่านง่าย และจบภายในหน้าเดียว

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศ

สชิฟ (Schiff) ทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กหูหนวกที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยในด้านการรับรู้และการตีความ พบว่า เด็กหูหนวกเหล่านี้จะให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตรงหน้า กิจกรรมที่มีการแสดงออกและเห็นได้อย่างชัดเจน และมีแนวโน้มที่จะตัดสินความขัดแย้งต่างๆรุนแรงกว่าที่นักศึกษปกติจะตัดสิน ซึ่งหากเด็กหูหนวกเหล่านี้รับชมละครทางโทรทัศน์มากๆ จะมีแนวโน้มที่จะตีความและเข้าใจสังคมว่าเป็นสังคมที่โหดร้าย

เคลลี ดิแอน เมเยอร์ส-ซิเนท (Kelly D'ann Meyers-Sinett, 1997) จากมหาวิทยาลัยแห่งฟลอริดา ได้ทำการศึกษาผลของวิธีการสื่อสารเพื่อวัดความรู้ในด้านความเข้าใจในภาษาของเด็กนักเรียนหูหนวก โดยจัดให้มีรูปแบบของสื่อที่ใช้ในการสื่อสาร 3 ประเภท คือ 1. รับชมวิดีโอโดยมีภาษามืออเมริกันและคำบรรยายภาษาอังกฤษ 2. มีคำบรรยายภาษาอังกฤษเพียงอย่างเดียว และ 3. มีภาษามืออเมริกันเพียงอย่างเดียว พบว่าเด็กนักเรียนหูหนวกที่รับชมวิดีโอที่แตกต่างกันนี้ ไม่มีความแตกต่างกันในด้านความเข้าใจภาษาอย่างมีนัยสำคัญ

คาเรน แอล คิมเมล (Karen L. Kimmel, 1996) จากมหาวิทยาลัยแห่งนิวยอร์กเมืองบัฟฟาโล ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรู้หนังสือของคนหูหนวก โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับคนหูหนวก 5 คนที่ได้รับการสอนการอ่านและเขียน ด้วยวิธีการสัมผัสภาษา สังกะสี และรวบรวมลักษณะต่างๆที่จะบ่งชี้ความรู้หนังสือทั้งในภาษาอังกฤษและภาษามืออเมริกัน และอิทธิพลของการรู้หนังสือที่มีต่อการดำเนินชีวิตของพวกเขา จากการวิจัยพบว่า คนหูหนวกที่เข้ารับการวิจัยพยายามที่จะพูดคุยเกี่ยวกับความรู้ต่างๆทั้งในภาษาอังกฤษและภาษามืออเมริกัน โดยจะไม่พูดถึงการเป็นคนกลุ่มน้อย การแยกตัวจากสังคม และภาวะบกพร่อง การตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับเขามองเขาเป็นดังเช่นคนปกติและรู้ความต้องการในด้านการสื่อสารของเขา ซึ่งปฏิสัมพันธ์ต่อสังคมและการเรียนรู้ดังกล่าวมีผลต่อการสร้างความหมายในโลกของเขา

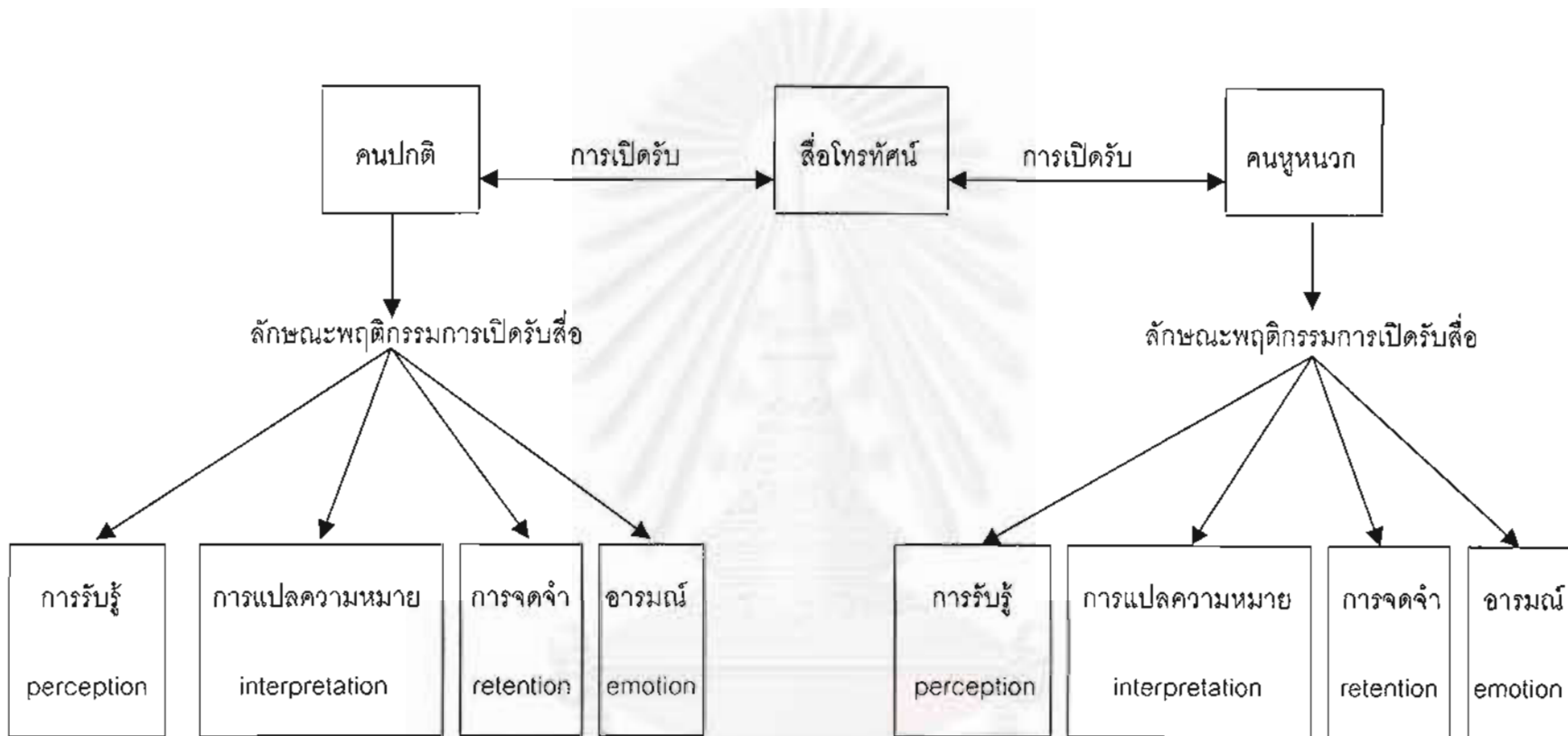
คาร์ล เจนเซมา (Carl Jensema, 1997) จากสถาบันการวิจัยและฝึกอบรมคนพิการสหรัฐอเมริกา ทำการศึกษาระดับความเร็วของการวิ่งตัวอักษรบรรยายได้ภาพกับการรับรู้ของบุคคล โดยได้ทำการทดลองกับคนหูหนวก 205 คน ผู้ที่มีปัญหาในการได้ยิน 110 คน และคนปกติ 262 คน ด้วยการให้ชมวิดีโอที่มีระดับความเร็วต่างกัน และทำการประเมินในสเกล 5 ระดับคือ เร็วมาก เร็วพอดี ช้า และช้ามาก พบว่าระดับความเร็วที่พอดีอยู่ประมาณ 145 คำต่อนาที ซึ่งใกล้เคียงกับระดับที่ให้อยู่ทางรายการโทรทัศน์คือ 141 คำต่อนาที ผู้เข้ารับการทดลองส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหา

จนกระทั่งระดับความเร็วไปอยู่ที่ 170 คำต่อนาที และผู้เข้ารับการทดลองที่สามารถได้ยินเสียงจะต้องการระดับความเร็วการวิ่งตัวอักษรบรรยายได้ภาพที่ช้าๆ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้มีส่วนสัมพันธ์กับความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์ที่มีตัวอักษรบรรยายได้ภาพ กล่าวคือ คนที่ชมอยู่บ่อยๆจะไม่มีปัญหาแม้ระดับในการทดลองความเร็วจะเพิ่มขึ้น ในด้านอายุและเพศไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเร็วที่จะพอดี ส่วนระดับการศึกษาก็ไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความเร็วเช่นเดียวกัน ยกเว้นผู้ที่ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยอาจจะต้องการระดับความเร็วที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย

เจมส์ ยูนิส และ ฮานส์ จี เฟิร์ธ (James Youniss and Hans G. Furth, 1966) ได้ทำการค้นคว้าวิจัย โดยการคาดคะเนความคงที่ของการรับรู้ ในเด็กปกติและเด็กหูหนวก โดยใช้เด็กปกติ 120 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา ชั้นอนุบาลปีที่ 1 และปีที่ 3 ชั้นละ 40 คน อายุเฉลี่ย 62.9 เดือน และ 102.2 เดือน กับเด็กหูหนวกประเภทท่อนทอนิท (Total Deaf) หลังจากเกิด 24 เดือน อายุเฉลี่ยประมาณ 62-119 เดือน จำนวนเท่ากัน ผลการทดลองปรากฏว่า เด็กหูหนวกกับเด็กปกติที่อายุเท่ากัน มีความสามารถพอๆกัน แต่ในการทดลองที่มีภาษาเข้ามาเกี่ยวข้อง เด็กหูหนวกมีความสามารถน้อยกว่า

มอริโอ แบลงค์ และ แวกเนอร์ เฮช บริดเจอร์ (Morió Blank and Wagner H. Bridger, 1966) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเด็กปกติ 45 คน เด็กหูหนวก 41 คน อายุ 5-6 ปี พวกหนึ่ง 3-4 ปี อีกพวกหนึ่ง เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการถ่ายทอดความคิดเห็น โดยอาศัยประสาทสัมผัสระหว่างเด็กปกติกับเด็กหูหนวก โดย เด็กพวกที่ 1 (อายุ 5-6 ปี) ใช้วิธีฝึกการแก้ปัญหา, ทดสอบการเคลื่อนไหว และ การส่งผ่านปัญหา ส่วนพวกที่ 2 (อายุ 3-4 ปี) ใช้วิธี ฝึกทักษะการทำงาน, การทำงานเบาๆ และ การทำงานที่ใช้สายตา ผลการวิจัยพบว่า เด็กหูหนวกมีความบกพร่องในเรื่องภาษา แต่ก็สามารถให้ประสาทสัมผัสได้ดีกว่าเด็กปกติ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยได้ทราบเกี่ยวกับพฤติกรรม การเปิดรับสื่อของคนหูหนวกว่า มีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากกว่าหรือเท่ากับการเปิดรับสื่อประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ แม้ความเข้าใจในความคิดด้านนามธรรมจะยังด้อยกว่าคนปกติ นอกจากนี้ยังได้ทราบถึงบุคลิกภาพโดยพื้นฐานของคนหูหนวก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวก็จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำการวิจัยเรื่อง "การรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก" ต่อไป

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ (conceptual framework)

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มสาวนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้เทคนิคการทดลอง และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

1.การทดลอง (Experiment)

การทดลองนี้เป็นการทดลองแบบ One-Shot Case Study โดยการให้กลุ่มตัวอย่างชมวิดีโอละคร 1 เรื่องจนจบ แล้วจึงให้ทำแบบทดสอบเกี่ยวกับละครที่ได้ชมเพื่อวัดความสามารถในด้านการรับรู้ (perception) การแปลความหมาย (interpretation) และการจดจำ (retention)

2.การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participated Observation)

การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เป็นการสังเกตโดยผู้วิจัยทำการสังเกตการแสดงออกทางสีหน้า น้ำเสียง และท่าทางของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการทดลองขณะชมละคร เพื่อให้เข้าใจถึงการแสดงออกทางอารมณ์ (emotion) ในขณะเปิดรับโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง

เทคนิคการทดลองจะทำให้ผู้วิจัยทราบถึงลักษณะพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มสาวในด้านการรับรู้ การแปลความหมายและการจดจำ รวมทั้งสามารถตอบคำถามนำของการวิจัยที่ว่า ลักษณะเฉพาะของคนหนุ่มสาวมีผลต่อการรับรู้ การแปลความหมายและการจดจำหรือไม่ อย่างไร ส่วนการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจะทำให้ผู้วิจัยทราบถึงลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ในขณะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มสาว

หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล (Unit of Analysis)

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มสาว เป็นหน่วยรายบุคคล (Individual) โดยทำการศึกษากับบุคคล 2 กลุ่ม

1. คนหนุ่มสาว ซึ่งในที่นี้เป็นนักเรียนหนุ่มสาวระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ และนักศึกษานิวทอนระดับอุดมศึกษาของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
2. คนหูปกติ หรือผู้ชมโทรทัศน์ที่เป็นนักเรียนหูปกติชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนหอวัง และนักศึกษานิวทอนระดับอุดมศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

การใช้กลุ่มตัวอย่างคนหนุ่มสาวเฉพาะนักเรียนและนักศึกษาที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น ก็ด้วยข้อสันนิษฐานว่า ประชากรคนหนุ่มสาวในเขตกรุงเทพมหานครน่าจะมีโอกาสเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากกว่าประชากรคนหนุ่มสาวที่อยู่ในเขตต่างจังหวัด นอกจากนี้คนหนุ่มสาวที่ได้เข้าเรียนก็น่าจะสามารถเปิดรับสารได้ อ่านและตอบแบบทดสอบได้ ซึ่งคนหนุ่มสาวที่ไปที่ไม่ได้เข้าเรียนจะมีข้อจำกัดของการเปิดรับสาร การอ่านและตอบแบบทดสอบ และการใช้กลุ่มตัวอย่างคนหูปกติเฉพาะนักเรียนโรงเรียนหอวังและนักศึกษานิวทอนสวนดุสิต ก็ด้วยเหตุผลว่า เป็นกลุ่มที่อยู่ในกรุงเทพมหานครเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างคนหนุ่มสาว ทั้งยังมีข้อสันนิษฐานว่า ประชากรนักเรียน-นักศึกษานิวทอนในทุกๆสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครมีโอกาสเปิดรับสื่อโทรทัศน์เท่าๆกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.คนหนุ่มสาว

ประชากรคนหนุ่มสาวทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จากการจดทะเบียนคนพิการโดยสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์ มีจำนวนทั้งสิ้น 3118 คน (สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ,2542) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เป็นขั้นแรก โดยเลือกเอาเฉพาะคนหนุ่มสาวที่ได้เข้าเรียนทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการอ่านและตอบแบบทดสอบ ผู้วิจัยทำการทดลองเฉพาะกับนัก

เรียนของโรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆและนักศึกษานูชนกสถาบันราชภัฏสวนดุสิต เพราะถือว่าโรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆเป็นตัวแทนของโรงเรียนสอนคนหูหนวกระดับมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร และถือว่านักศึกษานูชนกของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต เป็นตัวแทนนักศึกษานูชนกจากสถาบันระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified sampling) โดยแบ่งกลุ่มคนหูหนวกออกตามระดับชั้นที่ศึกษาเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กลุ่มที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มที่ 3 นักศึกษาระดับอุดมศึกษา

การที่แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มดังกล่าว โดยเริ่มตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นก็เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าเป็นระดับชั้นที่สามารถเปิดรับสารจากสื่อโทรทัศน์ รวมทั้งอ่านและตอบแบบทดสอบได้พอจะเข้าใจ จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากรายชื่อนักเรียนและนักศึกษานูชนกที่ได้จากฝ่ายทะเบียนของทางโรงเรียนและสถาบันที่ได้แบ่งตามระดับชั้นแล้ว มาเป็นจำนวนกลุ่มละ 20 คน โดยคณะจำนวนชาย-หญิงเท่าๆกัน กล่าวคือชายกลุ่มละ 10 คน หญิงกลุ่มละ 10 คน ดังนั้นในการทดลองจะมีกลุ่มตัวอย่างคนหูหนวกทั้งสิ้น 60 คน

2. คนหูปกติ

ผู้วิจัยต้องการให้กลุ่มตัวอย่างคนหูปกติมีสภาพแวดล้อมด้านเขตที่อยู่อาศัยไม่แตกต่างกันไปจากกลุ่มตัวอย่างคนหูหนวก และผู้วิจัยมีข้อสันนิษฐานว่า ประชากรนักเรียน-นักศึกษานูปกติในทุกๆสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีโอกาสในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์เท่าๆกัน จึงได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกเฉพาะนักเรียนหูปกติที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนหอวัง และนักศึกษานูปกติของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต จากนั้นจึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified sampling) โดยแบ่งกลุ่มคนหูปกติออกตามระดับชั้นที่ศึกษาเป็น 3 กลุ่ม เช่นเดียวกับกลุ่มคนหูหนวก ได้แก่

- กลุ่มที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- กลุ่มที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- กลุ่มที่ 3 นักศึกษาระดับอุดมศึกษา

จากนั้นผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากรายชื่อนักเรียนและนักศึกษาในหน่วยที่ได้จากฝ่ายทะเบียนของทางโรงเรียนและสถาบันที่ได้แบ่งตามระดับชั้นแล้ว มาเป็นจำนวนกลุ่มละ 20 คน โดยคณะจำนวนชายหญิงเท่าๆกัน กล่าวคือ ชายกลุ่มละ 10 คน หญิงกลุ่มละ 10 คน ดังนั้นในการทดลองจะมีกลุ่มตัวอย่างคนทุกประเภททั้งสิ้น 60 คน เท่ากับกลุ่มตัวอย่างคนในหน่วย

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเรื่องนี้อยู่ในช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2542

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ วิดีโอละคร เรื่อง "เหมือนแม่ครั้งหนึ่งก็พึงใจ" ความยาว 50 นาที แบบทดสอบและแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

สำหรับละครเรื่อง "เหมือนแม่ครั้งหนึ่งก็พึงใจ" นั้นเคยออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เมื่อเดือนสิงหาคม ปี 2542 การที่ผู้วิจัยได้เลือกละครเรื่องนี้มาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ก็เนื่องจากเห็นว่าเป็นละครในแนวเศร้า น่าประทับใจ และมีเนื้อหาที่สามารถวัดในด้านความเข้าใจและการจดจำ รวมทั้งสื่อในด้านอารมณ์ได้ดี ผู้วิจัยได้ติดต่อละครจากความยาว 2 ชั่วโมงลงมาเหลือ 50 นาที เพื่อให้ได้เนื้อเรื่องเฉพาะส่วนที่ต้องการ กระชับ และเหมาะสมกับการทำการทดลอง หากแต่ยังคงเค้าโครงเรื่องเดิมไว้

แบบทดสอบและแบบสอบถามจัดไว้ในเครื่องมือชุดเดียวกัน ประกอบไปด้วยคำถามจำนวน 40 ข้อ โดยแบ่งโครงสร้างของคำถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ การแปลความหมาย และการจดจำ ประกอบด้วย

- ข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ ทั้งการรับรู้ภาพ ความเข้าใจในเนื้อเรื่องและตัวละคร จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างของข้อคำถามในส่วนนี้ เช่น แม่เภากับพิมพ์ดีดมีความขัดแย้งกันเรื่องอะไร หรือ โรงงานสร้างความเดือดร้อนใดให้กับพวกชาวบ้าน เป็นต้น
- ข้อคำถามเกี่ยวกับการแปลความหมาย การตีความเนื้อหา สัญญาะ และการกระทำต่างๆของตัวละคร ซึ่งเป็นการตีความในเรื่องที่ซับซ้อนหรือเป็นเรื่องนามธรรม จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างของข้อคำถามในส่วนนี้ เช่น ต้นกระบองเพชรในเรื่องเป็นสัญลักษณ์แทนอะไร หรือ ข้อคิดหลักของละครเรื่องนี้คือข้อใด เป็นต้น
- ข้อคำถามเกี่ยวกับการจดจำ เป็นการวัดความจำระยะสั้น ทั้งการจดจำใจความสำคัญและรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆในเรื่อง จำนวน 10 ข้อ ตัวอย่างของข้อคำถามในส่วนนี้ เช่น ข้อใดคือชื่อสำนักงานที่แม่เภาทำงานอยู่ หรือ การยกหูโทรศัพท์ครั้งสุดท้ายเกิดขึ้นเมื่อใด เป็นต้น

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ จำนวน 7 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบและแบบสอบถามดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity)

นำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องเหมาะสมในด้านการใช้ภาษา เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข ก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

2. ความเชื่อมั่น (Reliability)

นำแบบทดสอบและแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย เป็นกลุ่มตัวอย่างคนหูหนวกโรงเรียนเศรษฐเสถียร จำนวน 15 คน และกลุ่มตัวอย่างคนหูปกติโรงเรียนหอวัง จำนวน 15 คน รวม

30 คน และนำข้อมูลที่ได้จากส่วนของแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) โดยมีสูตรดังนี้

$$r_k = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\overline{x} (k - \overline{x})}{ks^2} \right]$$

k = จำนวนของข้อกระทง

s = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

\overline{x} = ค่าเฉลี่ย

ซึ่งเมื่อบำหนดตามสูตรดังกล่าวแล้วได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเป็น 0.84

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การทดลอง

ผู้วิจัยทำการทดลองเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ การแปลความหมาย และการจดจำ จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ โดยให้กลุ่มตัวอย่างคนหูหนวกและกลุ่มตัวอย่างคนหูปกติชมวิดีโอละครเรื่อง “เหมือนแม่ครั้งหนึ่งก็พึงใจ”

ก่อนเริ่มทำการทดลองผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่ามีคนใดที่เคยชมละครเรื่องดังกล่าวมาแล้ว ผลปรากฏว่ามีอยู่จำนวนหนึ่งที่เคยชม ซึ่งผู้วิจัยได้คัดแบบทดสอบและแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างนั้นออกจากการนำมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นการลดตัวแปรแทรกซ้อนในด้านการเคยชมละครมาแล้วครั้งหนึ่ง ซึ่งอาจมีผลต่อคำตอบทั้งในด้านการรับรู้ การแปลความหมาย และการจดจำได้ หลังจากชมละครจบแล้วจึงให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบเกี่ยวกับละครที่ได้ชม และตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทางประชากรและรูปแบบการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

คำตอบของแบบทดสอบจำนวน 30 ข้อ ซึ่งวัดความสามารถในการรับรู้ การแปลความหมาย และการจดจำ ด้านละ 10 ข้อ จะนำมาตรวจให้คะแนนแต่ละข้อ ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน แล้วรวมคะแนนที่ได้ในแต่ละด้าน ส่วนคำตอบของแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรและรูปแบบการเปิดรับสื่อโทรทัศน์จะนำมารวบรวมและแจกแจง

2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participated Observation)

ผู้วิจัยทำการสังเกตด้านอารมณ์ที่แสดงออกทางสีหน้าและท่าทางในขณะที่ชมละครของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม แล้วนำผลจากการสังเกตมาวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแสดงออกทางอารมณ์ เกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้มาจากการศึกษาและสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์ขณะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของทั้งคนหนุ่มสาวและคนชุกติ ว่าโดยส่วนใหญ่มีการแสดงอารมณ์อะไร และแสดงออกอย่างไรบ้าง ก่อนที่จะนำเกณฑ์นั้นไปทำการทดสอบ (pretest) และเก็บข้อมูลจริง ซึ่งเกณฑ์ที่ได้มีดังนี้ คือ

2.1 การแสดงออกทางสีหน้า

- การยิ้ม
- การร้องไห้
- การขมวดคิ้ว

2.2 การแสดงออกด้วยเสียง

- การหัวเราะ
- การทำเสียงในลำคอ (ที่สามารถฟังได้ยิน)
- การอุทาน
- การพูดวิจารณ์ละครขณะชม

2.3 การแสดงออกด้วยท่าทาง

- การปรบมือ
- การสะดุ้ง
- การปิดปาก
- การพยักหน้า

2.4 อื่นๆ

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย สามารถแจกแจงออกเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ตามสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 คนหนุ่มสาวมีการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่าคนชุกติ

<u>ตัวแปรอิสระ</u>	ความสามารถในการได้ยิน
<u>ตัวแปรตาม</u>	ความสามารถในการรับรู้
<u>สมมติฐานข้อที่ 2</u>	คนหูหนวกมีการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์แตกต่างไปจากคนหูปกติ
<u>ตัวแปรอิสระ</u>	ความสามารถในการได้ยิน
<u>ตัวแปรตาม</u>	ความสามารถในการแปลความหมาย
<u>สมมติฐานข้อที่ 3</u>	คนหูหนวกมีความสามารถในการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ได้
<u>ตัวแปรอิสระ</u>	ความสามารถในการได้ยิน
<u>ตัวแปรตาม</u>	ความสามารถในการจดจำสาร
<u>สมมติฐานข้อที่ 4</u>	คนหูหนวกมีการแสดงออกทางอารมณ์ในขณะที่เปิดรับสื่อโทรทัศน์มากกว่าคนหูปกติ
<u>ตัวแปรอิสระ</u>	ความสามารถในการได้ยิน
<u>ตัวแปรตาม</u>	การแสดงออกทางอารมณ์
<u>สมมติฐานข้อที่ 5</u>	คนหูหนวกมีลักษณะเฉพาะซึ่งในที่นี้คือการไม่ได้ยินเสียง ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ ทั้งที่ตีความว่า แตกต่างและมากกว่าคนหูปกติ
<u>ตัวแปรอิสระ</u>	ลักษณะเฉพาะ
<u>ตัวแปรตาม</u>	พฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์
<u>สมมติฐานข้อที่ 6</u>	เพศมีผลต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก
<u>ตัวแปรอิสระ</u>	เพศ
<u>ตัวแปรตาม</u>	พฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์
<u>สมมติฐานข้อที่ 7</u>	ระดับการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก
<u>ตัวแปรอิสระ</u>	ระดับการศึกษา
<u>ตัวแปรตาม</u>	พฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์
<u>การวิเคราะห์ข้อมูล</u>	

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้ใช้รูปแบบการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ใช้ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในด้าน

- ลักษณะทางประชากร
- รูปแบบการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

2. การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Analysis)

สถิติและวิธีการที่ใช้เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีดังต่อไปนี้

- การเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านการรับรู้ การแปลความหมาย และการจดจำ ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ ใช้ t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-3
- การเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านการแสดงออกทางอารมณ์ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ ใช้การวิเคราะห์ผลการสังเกต เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4
- การวิเคราะห์ผลของลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกที่มีต่อการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และการแสดงออกทางอารมณ์ ใช้การวิเคราะห์ผลสรุปจากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-4 เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5
- การเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านการรับรู้ การแปลความหมาย และการจดจำ ระหว่างคนหูหนวกเพศชายกับคนหูหนวกเพศหญิง ใช้ t-test ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านการแสดงออกทางอารมณ์ระหว่างคนหูหนวกเพศชายกับคนหูหนวกเพศหญิง ใช้การวิเคราะห์ผลการสังเกต ทั้งนี้เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6
- การเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านการรับรู้ การแปลความหมาย และการจดจำ ระหว่างคนหูหนวกที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 3 ระดับ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างจะเปรียบเทียบเชิงซ้อนเพื่อหาคู่ที่แตกต่างโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe) ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านการแสดงออกทางอารมณ์ระหว่างคนหูหนวกที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 3 ระดับ ใช้การวิเคราะห์ผลการสังเกต ทั้งนี้เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ จะแบ่งการนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การนำเสนอข้อมูลทั่วไป เพื่อแสดงลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ลักษณะทางประชากร

1.2 รูปแบบการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และการแสดงออกทางอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ

2.1 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ

2.2 ผลการเปรียบเทียบการแปลความหมายระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ

2.3 ผลการเปรียบเทียบการจดจำระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ

2.4 ผลการเปรียบเทียบการแสดงออกทางอารมณ์ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ

2.5 ผลของลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกที่มีต่อการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และการแสดงออกทางอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

ตอนที่ 3 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ตัวแปรด้านเพศและระดับการศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก

3.1 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรด้านเพศต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก

3.2 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรด้านระดับการศึกษาต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก

ตอนที่ 1 การนำเสนอข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 120 คน ซึ่งเป็นคนหูหนวก 60 คน และคนหูปกติ 60 คน ในสถานศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรและรูปแบบการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

1.1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ในเรื่องเพศ อายุ และระดับการศึกษา เป็นดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำแนกตามลักษณะทางประชากรด้าน เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ลักษณะทางประชากร ด้าน	คนหูหนวก		คนหูปกติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	30	50.0	30	50.0
หญิง	30	50.0	30	50.0
รวม	60	100	60	100
อายุ				
13 – 16 ปี	17	28.3	40	66.7
17 – 20 ปี	26	43.3	8	13.3
21 – 24 ปี	17	28.3	12	20.0
รวม	60	100	60	100
ระดับการศึกษา				
มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3	20	33.3	20	33.3
มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6	20	33.3	20	33.3
อุดมศึกษา	20	33.3	20	33.3
รวม	60	100	60	100

จากตารางที่ 1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ในด้านเพศ ทั้งกลุ่มคนหูหนวกและกลุ่มคนหูปกติ มีเพศชายและเพศหญิงอย่างละเท่ากันคือ ร้อยละ 50.0 ด้านอายุ กลุ่มคนหูหนวก ช่วงอายุที่มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 43.3 คือช่วงอายุ 17-20 ปี ในขณะที่กลุ่มคนหูปกติส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 66.7 มีอายุ 13-16 ปี ด้านระดับการศึกษา ทั้งสองกลุ่มมีจำนวนคนเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 และระดับอุดมศึกษาในสัดส่วนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 33.3 ในทุกระดับ จะเห็นได้ว่าสัดส่วนทั้งในเรื่องเพศ อายุ และระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างคนหูหนวกและคนหูปกติที่ควบคุมให้ใกล้เคียงกันนี้ จะทำให้การเปรียบเทียบเป็นผลดียิ่งขึ้น

1.2 รูปแบบการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 เวลาและสถานที่ชมโทรทัศน์

จำนวนชั่วโมง ช่วงเวลา และสถานที่ชมโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างเป็นดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำแนกตามจำนวนชั่วโมงในการชมโทรทัศน์/วัน ช่วงเวลาในการชมโทรทัศน์ และสถานที่ชมโทรทัศน์

เวลา และสถานที่ชมโทรทัศน์	คนหูหนวก		คนหูปกติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>จำนวนชั่วโมงที่ชมเฉลี่ย/วัน</u>				
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	16	26.6	4	6.6
1 ชั่วโมง	14	23.3	4	6.6
2 ชั่วโมง	19	31.6	12	20.0
3 ชั่วโมง	6	10.0	16	26.6
มากกว่า 3 ชั่วโมง	5	8.3	24	40.0
รวม	60	100	60	100
<u>ช่วงเวลาชมบ่อยที่สุด</u>				
06.00-09.00 น.	2	3.3	-	-
09.00-12.00 น.	8	13.3	1	1.6
12.00-15.00 น.	3	5.0	2	3.3
15.00-17.00 น.	10	16.6	3	5.0
17.00-21.00 น.	25	41.6	43	71.6
หลัง 21.00 น.	12	20.0	11	18.3
รวม	60	100	60	100
<u>สถานที่ชมโทรทัศน์เป็นประจำ</u>				
ที่บ้านหรือที่พัก	45	75.0	60	100
ร้านค้า ร้านอาหาร	3	5.0	-	-
บ้านเพื่อน	9	15.0	-	-
อื่นๆ	3	5.0	-	-
รวม	60	100	60	100

จากตารางที่ 2 ซึ่งแสดงข้อมูลเกี่ยวกับ จำนวนชั่วโมง ช่วงเวลา และสถานที่ชมโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มคนหนุ่มสาวที่ชมโทรทัศน์เฉลี่ย 2 ชั่วโมง/วัน มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.6 รองลงมาชมโทรทัศน์เฉลี่ยน้อยกว่า 1 ชั่วโมง/วัน และ 1 ชั่วโมง/วัน คิดเป็นร้อยละ 26.6 และ 23.3 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มคนชุกติที่ชมโทรทัศน์เฉลี่ยมากกว่า 3 ชั่วโมง/วัน มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาชมโทรทัศน์เฉลี่ย 3 ชั่วโมง/วัน และ 2 ชั่วโมง/วัน คิดเป็นร้อยละ 26.6 และ 20.0 ตามลำดับ ช่วงเวลาที่ชมโทรทัศน์บ่อยที่สุดของทั้งกลุ่มคนหนุ่มสาวและกลุ่มคนชุกติ คือ ช่วงเวลา 17.00 – 21.00 น. รองลงมาคือช่วงเวลาหลัง 21.00 น. โดยกลุ่มคนหนุ่มสาวที่ชมโทรทัศน์ในช่วงเวลา 17.00 – 21.00 น. มีร้อยละ 41.6 และที่ชมในช่วงเวลาหลัง 21.00 น. มีร้อยละ 20.0 ในขณะที่คนชุกติที่ชมโทรทัศน์ในช่วงเวลา 17.00 – 21.00 น. มีมากถึงร้อยละ 75.0 และที่ชมในช่วงเวลาหลัง 21.00 น. มีร้อยละ 18.3 สำหรับสถานที่ชมโทรทัศน์เป็นประจำนั้น กลุ่มคนหนุ่มสาวส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 75.0 และกลุ่มคนชุกติทั้งหมด (ร้อยละ 100.0) ชมโทรทัศน์เป็นประจำที่บ้านหรือที่พัค

1.2.2 สถานีโทรทัศน์ที่เลือกชม

สถานีโทรทัศน์ที่เลือกชม พร้อมทั้งเหตุผลในการเลือกชมสถานีดังกล่าวของกลุ่มตัวอย่าง เป็นดังในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำแนกตามสถานีโทรทัศน์ที่เลือกชม และเหตุผลในการเลือกชม

สถานีโทรทัศน์ และเหตุผลในการเลือกชม	คนहुนวนก		คนहुปกติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สถานีโทรทัศน์ที่เลือกชม				
ช่อง 3	20	20.2	41	42.3
ช่อง 5	23	23.2	6	6.2
ช่อง 7	14	14.1	16	16.5
ช่อง 9	6	6.1	3	3.1
ช่อง 11	6	6.1	-	-
ช่อง ITV	6	6.1	10	10.3
ช่อง UBC	24	24.2	21	21.6
รวม	99	100	97	100
เหตุผลในการเลือกชม				
ชมตามที่สมาชิกในครอบครัวเปิดไว้	18	25.3	10	13.9
ติดตามรายการที่ชอบ	30	42.2	41	56.9
เห็นว่าเป็นสถานีที่ทำรายการได้น่าสนใจ	10	14.1	20	27.8
ชมเพราะมีล่ามภาษามือ	7	9.9	-	-
ชมเพราะมีตัวหนังสือบรรยายได้ภาพ	4	5.6	-	-
อื่นๆ	2	2.8	1	1.4
รวม	71	100	72	100

*หมายเหตุ ในข้อคำถามนี้กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า สถานีโทรทัศน์ที่กลุ่มคนหูหนวกเลือกชมมาก 3 ลำดับแรก คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง UBC ช่อง 5 และช่อง 3 คิดเป็นร้อยละ 24.2 23.2 และ 20.2 ตามลำดับ ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ที่กลุ่มคนหูปกติเลือกชมมาก 3 ลำดับแรก คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ช่อง UBC และช่อง 7 คิดเป็นร้อยละ 42.3 21.6 และ 16.5 ตามลำดับ

เหตุผลในการเลือกชมสถานีโทรทัศน์ช่องดังกล่าว กลุ่มคนหูหนวกร้อยละ 42.2 ให้เหตุผลว่า เพื่อติดตามรายการที่ชอบ รองลงมาร้อยละ 25.3 ชมตามที่สมาชิกในครอบครัวเปิดให้ ส่วนผู้ที่ให้เหตุผลว่าเพราะมีล่ามภาษามือกับ เพราะมีตัวหนังสือบรรยายได้ภาพ มีจำนวนไม่มาก คือมีเพียงร้อยละ 9.9 และ 5.6 ตามลำดับ แสดงว่า การมีล่ามภาษามือและตัวหนังสือบรรยายได้ภาพไม่ใช่เกณฑ์หลักในการเลือกชมของคนหูหนวก สำหรับคนหูปกติส่วนใหญ่ร้อยละ 56.9 ให้เหตุผลในการเลือกชมว่า เพื่อติดตามรายการที่ชอบ รองลงมาร้อยละ 27.8 ชมเพราะเห็นว่าเป็นสถานีที่ทำรายการได้น่าสนใจ

1.2.3 ประเภทของรายการโทรทัศน์ที่เลือกชม

ประเภทของรายการโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกชมเป็นดังในตารางที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำแนกตามประเภทรายการที่เลือกชม

ประเภทรายการ	ระดับการเลือกชมของกลุ่มคนหนุ่มสาว					ระดับการเลือกชมของกลุ่มคนบุคลิก				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.ข่าวในประเทศ	18 (30.0)	19 (31.7)	15 (25.0)	7 (11.7)	1 (1.7)	5 (8.3)	32 (53.3)	18 (30.0)	4 (6.7)	1 (1.7)
2.ข่าวต่างประเทศ	13 (21.7)	18 (30.0)	22 (36.7)	5 (8.3)	2 (3.3)	3 (5.0)	17 (28.3)	25 (41.7)	13 (21.7)	2 (3.3)
3.ข่าวกีฬา	10 (16.7)	19 (31.7)	11 (18.3)	11 (18.3)	9 (15.0)	10 (16.7)	10 (16.7)	25 (41.7)	13 (21.7)	2 (3.3)
4.ข่าวบันเทิง	16 (26.7)	24 (40.0)	9 (15.0)	8 (13.3)	3 (5.0)	14 (23.3)	24 (40.0)	18 (30.0)	3 (5.0)	1 (1.7)
5.รายการสันทนาการ	2 (3.3)	13 (21.7)	18 (30.0)	25 (41.7)	2 (3.3)	1 (1.7)	3 (5.0)	24 (40.0)	28 (46.7)	4 (6.7)
6.รายการสารคดี	8 (13.3)	22 (36.7)	15 (25.0)	13 (21.7)	2 (3.3)	8 (13.3)	13 (21.7)	27 (45.0)	10 (16.7)	2 (3.3)
7.รายการสุขภาพและอนามัย	4 (6.7)	16 (26.7)	18 (30.0)	18 (30.0)	4 (6.7)	1 (1.7)	6 (10.0)	27 (45.0)	20 (33.3)	6 (10.0)
8.รายการเพลงดนตรี	7 (11.7)	13 (21.7)	17 (28.3)	16 (26.7)	7 (11.7)	27 (45.0)	16 (26.7)	16 (26.7)	-	1 (1.7)
9.ละคร	24 (40.0)	20 (33.3)	7 (11.7)	7 (11.7)	2 (3.3)	22 (36.7)	19 (31.7)	15 (25.0)	2 (3.3)	2 (3.3)
10.ภาพยนตร์	23 (38.3)	17 (28.3)	12 (20.0)	7 (11.7)	1 (1.7)	21 (35.0)	21 (35.0)	13 (21.7)	4 (6.7)	1 (1.7)
11.การ์ตูน	9 (15.0)	19 (31.7)	10 (16.7)	14 (23.3)	8 (13.3)	21 (35.0)	14 (23.3)	15 (25.0)	8 (13.3)	2 (3.3)
12.รายการธรรมชาติ	4 (6.7)	8 (13.3)	21 (35.0)	17 (28.3)	10 (16.7)	-	1 (1.7)	7 (11.7)	23 (38.3)	29 (48.3)
13.รายการศิลปะวัฒนธรรม	4 (6.7)	11 (18.3)	28 (46.7)	15 (25.0)	2 (3.3)	-	3 (5.0)	10 (16.7)	28 (46.7)	19 (31.7)
14.เกมโชว์	13 (21.7)	16 (26.7)	21 (35.0)	7 (11.7)	3 (5.0)	7 (11.7)	26 (43.3)	20 (33.3)	2 (3.3)	5 (8.3)
15.รายการเด็กบ้าน	16 (26.7)	14 (23.3)	21 (35.0)	7 (11.7)	2 (3.3)	3 (5.0)	3 (5.0)	9 (15.0)	28 (46.7)	17 (28.3)
16.รายการสำหรับเด็ก	11 (18.3)	13 (21.7)	20 (33.3)	13 (21.7)	3 (5.0)	3 (5.0)	6 (10.0)	15 (25.0)	23 (38.3)	13 (21.7)

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นระดับการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในกลุ่มคนหูหนวก รายการที่กลุ่มคนหูหนวกคิดเป็นร้อยละสูงสุด เลือกชมในระดับมากที่สุด มี 2 รายการ คือ ละครและภาพยนตร์ (ร้อยละ 40.0 และ 38.3 ตามลำดับ) รายการที่กลุ่มคนหูหนวกส่วนใหญ่เลือกชมในระดับมากและมากที่สุดคิดเป็นร้อยละใกล้เคียงกันมี 1 รายการ คือ ข่าวในประเทศ (ระดับมากร้อยละ 31.7 ระดับมากที่สุดร้อยละ 30.0) รายการที่กลุ่มคนหูหนวกคิดเป็นร้อยละสูงสุดเลือกชมในระดับมากมี 4 รายการ ได้แก่ ข่าวบันเทิง สารคดี ข่าวกีฬา และการ์ตูน (ร้อยละ 40.0 36.7 31.7 และ 31.7 ตามลำดับ) รายการที่กลุ่มคนหูหนวกคิดเป็นร้อยละสูงสุดเลือกชมในระดับปานกลางมี 7 รายการ ได้แก่ รายการศิลปวัฒนธรรม ข่าวต่างประเทศ รายการธรรมะ เกมโชว์ รายการแม่บ้าน รายการสำหรับเด็ก และรายการเพลง ดนตรี (ร้อยละ 46.7 36.7 35.0 35.0 35.0 33.3 และ 28.3 ตามลำดับ) รายการที่กลุ่มคนหูหนวกเลือกชมในระดับปานกลางและระดับน้อยคิดเป็นร้อยละสูงสุดเท่ากันมี 1 รายการ คือ รายการสุขภาพและอนามัย (ร้อยละ 30.0) รายการที่กลุ่มคนหูหนวกคิดเป็นร้อยละสูงสุดเลือกชมในระดับน้อยมี 1 รายการ คือ รายการสนทนา (ร้อยละ 41.7) ไม่มีรายการใดที่กลุ่มคนหูหนวกคิดเป็นร้อยละสูงสุดเลือกชมในระดับน้อยที่สุด

ในกลุ่มคนหูปกติ รายการที่กลุ่มคนหูปกติคิดเป็นร้อยละสูงสุดเลือกชมในระดับมากที่สุด มี 3 รายการ ได้แก่ รายการเพลง ดนตรี ละคร และการ์ตูน (ร้อยละ 45.0 36.7 และ 35.0 ตามลำดับ) รายการที่กลุ่มคนหูปกติส่วนใหญ่เลือกชมในระดับมากและมากที่สุดคิดเป็นร้อยละเท่ากันมี 1 รายการ คือ ภาพยนตร์ (ระดับมากและมากที่สุดร้อยละ 35.0) รายการที่กลุ่มคนหูปกติคิดเป็นร้อยละสูงสุดเลือกชมในระดับมากมี 3 รายการ ได้แก่ ข่าวในประเทศ เกมโชว์ และข่าวบันเทิง (ร้อยละ 53.3 43.3 และ 40.0 ตามลำดับ) รายการที่กลุ่มคนหูปกติคิดเป็นร้อยละสูงสุดเลือกชมในระดับปานกลางมี 4 รายการ ได้แก่ รายการสารคดี รายการสุขภาพและอนามัย ข่าวต่างประเทศ และข่าวกีฬา (ร้อยละ 45.0 45.0 41.7 และ 41.7 ตามลำดับ) รายการที่กลุ่มคนหูปกติคิดเป็นร้อยละสูงสุดเลือกชมในระดับน้อยมี 4 รายการ ได้แก่ รายการสนทนา รายการศิลปวัฒนธรรม รายการแม่บ้าน และรายการสำหรับเด็ก (ร้อยละ 46.7 46.7 46.7 และ 38.3 ตามลำดับ) และรายการที่คนหูปกติคิดเป็นร้อยละสูงสุดเลือกชมในระดับน้อยที่สุดมี 1 รายการ คือ รายการธรรมะ (ร้อยละ 48.3)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำแนกตามประเภท
รายการที่เลือกชม

ประเภทรายการ	คนหูหนวก			ประเภทรายการ	คนหูปกติ		
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย		\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1.ละคร	3.95	1.13	เลือกชมมาก	1.รายการเพลง ดนตรี	4.13	0.89	เลือกชมมาก
2.ภาพยนตร์	3.90	1.10	เลือกชมมาก	2.ละคร	3.95	1.02	เลือกชมมาก
3.ข่าวในประเทศ	3.76	1.06	เลือกชมมาก	3.ภาพยนตร์	3.95	0.95	เลือกชมมาก
4.เกมโชว์	3.75	1.11	เลือกชมมาก	4.ข่าวบันเทิง	3.78	0.91	เลือกชมมาก
5.ข่าวบันเทิง	3.70	1.10	เลือกชมมาก	5.การ์ตูน	3.73	1.14	เลือกชมมาก
6.ข่าวต่างประเทศ	3.58	1.02	เลือกชมมาก	6.ข่าวในประเทศ	3.60	0.80	เลือกชมมาก
7.รายการแม่บ้าน	3.58	1.06	เลือกชมมาก	7.เกมโชว์	3.43	1.02	เลือกชมปานกลาง
8.รายการสารคดี	3.35	1.10	เลือกชมปานกลาง	8.รายการสารคดี	3.25	1.00	เลือกชมปานกลาง
9.รายการสำหรับเด็ก	3.26	1.16	เลือกชมปานกลาง	9.ข่าวกีฬา	3.21	1.05	เลือกชมปานกลาง
10.ข่าวกีฬา	3.16	1.29	เลือกชมปานกลาง	10.ข่าวต่างประเทศ	3.10	0.90	เลือกชมปานกลาง
11.การ์ตูน	3.11	1.26	เลือกชมปานกลาง	11.รายการสุขภาพ และอนามัย	2.60	0.86	เลือกชมปานกลาง
12.รายการศิลปะ วัฒนธรรม	3.00	0.93	เลือกชมปานกลาง	12.รายการสน- ทนา	2.48	0.76	เลือกชมปานกลาง
13.รายการสุขภาพ และอนามัย	2.96	1.07	เลือกชมปานกลาง	13.รายการสำหรับเด็ก	2.38	1.07	เลือกชมน้อย
14.รายการเพลง ดนตรี	2.95	1.18	เลือกชมปานกลาง	14.รายการแม่บ้าน	2.11	1.03	เลือกชมน้อย
15.รายการสน- ทนา	2.80	0.95	เลือกชมปานกลาง	15.รายการศิลปะ วัฒนธรรม	1.95	0.84	เลือกชมน้อย
16.รายการธรรมะ	2.65	1.08	เลือกชมปานกลาง	16.รายการธรรมะ	1.66	0.74	เลือกชมน้อย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นระดับการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า รายการที่กลุ่มคนหมู่นอกเลือกชมในระดับมากมี 7 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ละคร ($\bar{X} = 3.95$) ภาพยนตร์ ($\bar{X} = 3.90$) ข่าวในประเทศ ($\bar{X} = 3.76$) เกมโชว์ ($\bar{X} = 3.75$) ข่าวบันเทิง ($\bar{X} = 3.70$) ข่าวต่างประเทศ ($\bar{X} = 3.58$) และรายการแม่บ้าน ($\bar{X} = 3.58$) ส่วนรายการที่เหลือ 9 รายการ คนหมู่นอกเลือกชมในระดับปานกลางเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ รายการสารคดี ($\bar{X} = 3.35$) รายการสำหรับเด็ก ($\bar{X} = 3.26$) ข่าวกีฬา ($\bar{X} = 3.16$) การ์ตูน ($\bar{X} = 3.11$) รายการศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.00$) รายการสุขภาพและอนามัย ($\bar{X} = 2.96$) รายการเพลง ดนตรี ($\bar{X} = 2.95$) รายการสนทนา ($\bar{X} = 2.80$) และรายการธรรมะ ($\bar{X} = 2.65$)

สำหรับคนหูปกติ รายการที่กลุ่มคนหูปกติเลือกชมในระดับมากมี 6 รายการ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ รายการเพลง ดนตรี ($\bar{X} = 4.13$) ละคร ($\bar{X} = 3.95$) ภาพยนตร์ ($\bar{X} = 3.95$) ข่าวบันเทิง ($\bar{X} = 3.78$) การ์ตูน ($\bar{X} = 3.73$) และข่าวในประเทศ ($\bar{X} = 3.60$) รายการที่กลุ่มคนหูปกติเลือกชมในระดับปานกลางมี 6 รายการ ได้แก่ เกมโชว์ ($\bar{X} = 3.43$) รายการสารคดี ($\bar{X} = 3.25$) ข่าวกีฬา ($\bar{X} = 3.21$) ข่าวต่างประเทศ ($\bar{X} = 3.10$) รายการสุขภาพและอนามัย ($\bar{X} = 2.60$) และรายการสนทนา ($\bar{X} = 2.48$) ส่วนรายการที่กลุ่มคนหูปกติเลือกชมในระดับน้อยมี 4 รายการ ได้แก่ รายการสำหรับเด็ก ($\bar{X} = 2.38$) รายการแม่บ้าน ($\bar{X} = 2.11$) รายการศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 1.95$) และรายการธรรมะ ($\bar{X} = 1.66$)

1.2.4 เหตุผลในการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์

เหตุผลในการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นดังในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำแนกตามเหตุผลในการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์

เหตุผลในการเลือกชม	คนหมู่นวก		คนหมู่ปกติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชอบ	18	17.3	36	28.6
ได้สาระประโยชน์	22	21.2	30	23.8
มีล่ามภาษามือ	10	9.6	-	-
มีคำบรรยายได้ภาพ	4	3.8	-	-
เข้าใจง่าย	13	12.5	4	3.2
ผ่อนคลาย ไม่เครียด	11	10.6	32	25.4
สนุกสนาน	23	22.1	22	17.4
อื่นๆ	3	2.8	2	1.6
รวม	104	100	126	100

* หมายเหตุ ในข้อคำถามนี้ กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 6 รูปแบบการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในด้านเหตุผลในการเลือกชมประเภทรายการโทรทัศน์ พบว่า กลุ่มคนหมู่นวกส่วนใหญ่เปิดรับชมประเภทรายการโทรทัศน์จากเหตุผลด้านความสนุกสนานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.1 รองลงมาคือ ได้สาระประโยชน์ และชอบ คิดเป็นร้อยละ 21.2 และ 17.3 ตามลำดับ ส่วนการชมโทรทัศน์เพราะมีล่ามภาษามือกับมีตัวหนังสือบรรยายได้ภาพนั้น มีจำนวนไม่มาก คิดเป็นเพียงร้อยละ 9.6 และ 3.8 ตามลำดับ แสดงว่าคนหมู่นวกไม่ได้ใช้การมีล่ามภาษามือและตัวหนังสือบรรยายได้ภาพเป็นเหตุผลหลักในการเลือกชมเลย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างคนหมู่ปกติส่วนใหญ่ เปิดรับชมประเภทรายการโทรทัศน์จากเหตุผลด้านความชอบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.6 รองลงมาคือ ผ่อนคลาย ไม่เครียด และได้สาระประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 25.4 และ 23.8 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และการแสดง
 ออกจากอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวกและคนหูปกติ

2.1 ผลคะแนนจากการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติซึ่งมีระดับ
 การศึกษาต่างกัน 3 ระดับ เมื่อนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน และเปรียบเทียบกันแล้ว เป็น
 ดังในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบการรับรู้สารจากสื่อ
 โทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ

ระดับชั้น	คนหูหนวก		คนหูปกติ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มัธยมศึกษาตอนต้น	6.45	1.98	9.05	0.51	-5.67***
มัธยมศึกษาตอนปลาย	7.95	1.82	9.55	0.51	-3.78**
อุดมศึกษา	7.60	1.84	9.10	0.91	-3.25**

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 พบว่าการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มคนหูหนวกและคนหูปกติใน
 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนในระดับมัธยม
 ศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 โดยกลุ่มคนหู
 ปกติมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มคนหูหนวกทั้ง 3 ระดับชั้น แสดงว่า คนหูปกติมีการรับรู้สารจากสื่อ
 โทรทัศน์ดีกว่าคนหูหนวก

2.2 ผลคะแนนจากการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติซึ่งมีระดับการศึกษาต่างกัน 3 ระดับ เมื่อนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบกันแล้ว เป็นดังในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ

ระดับชั้น	คนหูหนวก		คนหูปกติ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มัธยมศึกษาตอนต้น	4.25	1.61	9.40	0.68	-13.12***
มัธยมศึกษาตอนปลาย	6.10	1.61	9.50	0.51	-8.95***
อุดมศึกษา	6.60	1.60	9.60	0.59	-7.84***

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 8 พบว่าการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มคนหูหนวกและกลุ่มคนหูปกติ ทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยกลุ่มคนหูปกติมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มคนหูหนวกในทุกะดับชั้น แสดงว่าคนหูปกติสามารถแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ได้ดีกว่าคนหูหนวก

2.3 ผลคะแนนจากการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติซึ่งมีระดับการศึกษาต่างกัน 3 ระดับ เมื่อนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบกันแล้ว เป็นดังในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ

ระดับชั้น	คนหูหนวก		คนหูปกติ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.90	1.48	7.40	0.94	-8.91***
มัธยมศึกษาตอนปลาย	4.95	1.76	8.60	0.75	-8.52***
อุดมศึกษา	7.50	1.57	8.30	1.34	-1.73 ^{ns}

***นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 9 พบว่าการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มคนหูหนวกและกลุ่มคนหูปกติ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยกลุ่มคนหูปกติมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มคนหูหนวกในทั้งสองระดับชั้น ส่วนในระดับอุดมศึกษา พบว่าการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ของทั้งกลุ่มคนหูหนวกและหูปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย คนหูปกติสามารถจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ได้ดีกว่าคนหูหนวก ส่วนในระดับอุดมศึกษา ความสามารถในการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวกกับคนหูปกติไม่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 ผลการสังเกตการแสดงออกทางอารมณ์ในขณะที่เปิดรับสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติซึ่งมีระดับการศึกษาต่างกัน 3 ระดับ

จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมถึงการแสดงออกทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มพบว่า มีการแสดงออกที่ไม่มากนัก ผู้วิจัยสามารถสังเกตได้เพียงพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดเจน (Overt Behavior) เท่านั้น ส่วนพฤติกรรมที่ไม่แสดงออกอย่างชัดเจน (Covert Behavior) เช่น การนิ่ง การถอนหายใจ ไม่สามารถจะสังเกตและนำมาประเมินในการวิจัยครั้งนี้ได้ ทั้งนี้การแสดงออกทางอารมณ์ของทั้ง 2 กลุ่มค่อนข้างคล้ายกัน ต่างกันเพียงความถี่และลักษณะของแต่ละการแสดงออกเท่านั้น กล่าวคือ

การแสดงออกทางอารมณ์ของคนหูหนวกที่พบ ได้แก่ การยิ้ม การหัวเราะ การอุทาน การทำเสียงในลำคอ การวิจารณ์ละคร และการคุยกับเพื่อนรอบข้าง โดยที่การยิ้มและการหัวเราะ จะเกิดขึ้นเป็นบางครั้ง ตามความเข้าใจไปกับเนื้อเรื่องและภาพที่ปรากฏให้เห็น มีการอุทานและทำเสียงในลำคอบ้างเมื่อเป็นฉากที่น่าตกใจหรือมีตัวละครตัวใหม่เข้ามาในฉาก แต่จะเป็นลักษณะเสียงที่เปล่งออกมาต่างจากคนหูปกติคือเป็นเพียงเสียงร้อง เอ้อ อ้า ซึ่งแม้คนหูหนวกจะสามารถเปล่งเสียงแบบที่คนหูปกติทำได้ แต่เมื่ออยู่เฉพาะกลุ่มก็จะคุยและทำเสียงในแบบของตนเท่านั้น สิ่งที่คนหูหนวกกระทำอยู่เสมอๆ ตลอดช่วงเวลาที่ชมละครคือ การวิจารณ์ละคร และการคุยกับเพื่อนรอบข้างด้วยภาษามือซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่น เมื่อมีคนใดคนหนึ่งใช้ภาษามือคุยกับอีกคนหนึ่งขึ้นมา คนหูหนวกที่อยู่ใกล้ๆ ก็จะทำให้ความสนใจและร่วมคุยด้วย

ในขณะที่การแสดงออกทางอารมณ์ของคนหูปกตินั้น ได้แก่ การยิ้ม การหัวเราะ การอุทาน การวิจารณ์ละคร และการคุยกับเพื่อนรอบข้าง โดยการยิ้มและการหัวเราะที่เป็นไปตามความเข้าใจกับเนื้อเรื่องเกิดค่อนข้างบ่อยครั้งกว่าคนหูหนวก เพราะสามารถได้ยินและเข้าใจบทพูดจากละครที่บางครั้งแฝงความขบขันได้มากกว่า ในขณะที่คนหูหนวกไม่เข้าใจและจะยิ้มและหัวเราะก็ต่อเมื่อได้เห็นภาพที่พึงพอใจหรือขบขัน และเมื่อเกิดการหัวเราะ กลุ่มตัวอย่างจะหัวเราะไปตามกันทั้งหมด เพราะอารมณ์สนุกสนานเกิดขึ้นง่ายและมากเมื่อมีผู้ร่วมชมมาก นอกจากนี้คนหูปกติยังมีการอุทานในบางฉากที่น่าตกใจเช่นเดียวกับคนหูหนวก ซึ่งการอุทานเป็นการเปล่งเสียงออกมาเป็นคำอุทานอย่างที่คนหูปกติทั่วไปอุทาน เช่น เสียงวิ๊ด วิ๊ว และจะมีการพูดวิจารณ์เกี่ยวกับเนื้อเรื่องและตัวละครเป็นบางครั้ง โดยจะคุยกันเบาๆ กับคนที่นั่งอยู่ใกล้กันเท่านั้น คนอื่นๆ รอบข้างจะไม่ร่วมคุยด้วย แต่จะยังสนใจดูละครตามเดิม

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงว่า การแสดงออกทางอารมณ์ขณะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวกและคนหูปกติจะเหมือนกัน แต่จะต่างกันที่ลักษณะของแต่ละการแสดงออก และความถี่ที่ปรากฏ

2.5 ผลของลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกที่มีต่อพฤติกรรมการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกซึ่งในที่นี้คือการไม่ได้ยินเสียง ที่ส่งผลต่อการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และการแสดงออกทางอารมณ์ จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก ได้ผลดังนี้

2.5.1 ลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกที่มีต่อการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์

จากผลการทดลอง จะเห็นได้ว่า กลุ่มคนหูหนวกมีความสามารถในการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ แต่เมื่อทำการเปรียบเทียบกับกลุ่มคนหูปกติแล้วก็พบว่า ทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา กลุ่มคนหูปกติมีการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่ากลุ่มคนหูหนวก โดยพิจารณาจากการตอบแบบทดสอบเกี่ยวกับการรับรู้หลังจากชมละครที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ มีข้อความถามเกี่ยวกับอาชีพของตัวละครเอกในเรื่องคือแม่ซึ่งมีอาชีพนักหนังสือพิมพ์ กลุ่มคนหูปกติทุกคนตอบได้ถูกต้อง เพราะสามารถสังเกตจากการทำงานของแม่ที่ออกไปตระเวนถ่ายรูป สัมภาษณ์ พิมพ์งาน นำหนังสือพิมพ์ไปส่งที่ร้านค้า รวมทั้งป้ายชื่อสำนักงานชื่อ “เสียงปวงชน” ที่สื่อได้ว่าเป็นงานเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ ในขณะที่กลุ่มคนหูหนวกเห็นภาพเหล่านั้นเช่นกัน แต่ไม่สามารถเชื่อมโยงภาพที่เห็นและเข้าใจได้นั้นคืออาชีพนักหนังสือพิมพ์ เกือบทั้งหมดจะตอบว่าแม่มีอาชีพพัฒนากร หรือข้อความถามเกี่ยวกับการวัดค่าออกซิเจนในน้ำ ซึ่งกลุ่มคนหูปกติจะตอบได้ถูกต้อง เพราะมีทั้งภาพ บทพูดเสริม และเคยเรียนรู้มาก่อนว่าออกซิเจนคืออะไร แต่กลุ่มคนหูหนวกจะไม่เข้าใจถึงสิ่งที่ตัวละครทำในฉากคือการวัดค่าออกซิเจนในน้ำ ดังนั้น แม้ลักษณะเฉพาะในการไม่ได้ยินเสียงนี้จะไม่ได้อุปสรรคการรับรู้ของคนหูหนวก แต่ก็ไม่ได้ทำให้รับรู้ได้เทียบเท่าหรือดีกว่าคนหูปกติ

2.5.2 ลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกที่มีต่อการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์

จากผลการทดลอง พบว่า กลุ่มคนหูหนวกมีความสามารถในการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ แต่คะแนนเฉลี่ยการแปลความหมายไม่สูงนัก และเมื่อเปรียบเทียบกับคนหู

ปกติก็พบว่า ทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา กลุ่มคนหูปกติมีความสามารถในการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ได้ดีกว่า เมื่อพิจารณาจากการตอบแบบทดสอบ พบว่าข้อคำถามที่เกี่ยวกับการตีความที่ง่าย ไม่ซับซ้อนมาก กลุ่มคนหูหนวกส่วนใหญ่จะตอบได้ เช่น รถคว่ำและมีเลือดแสดงว่าตัวละครบาดเจ็บหรือเสียชีวิต และรอยยิ้มเมื่อคนรักของตัวละครมาหาแสดงถึงความดีใจ ในขณะที่ข้อคำถามที่เกี่ยวกับการตีความที่ค่อนข้างยากและซับซ้อนขึ้น กลุ่มคนหูหนวกเกินกว่าครึ่งจะตอบไม่ได้ หรือมีการแปลความหมายสารแตกต่างไปจากคนหูปกติ ตัวอย่างเช่น ต้นกระบองเพชรที่ตายเพราะโดนรดด้วยกาแฟและเก้าอี้ในเรื่อง จะสื่อถึงสิ่งมีชีวิตหรือทรัพยากรที่ถูกทำลายเพราะมลพิษ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคนหูหนวกจะตอบไม่ได้ ในขณะที่กลุ่มคนหูปกติตอบได้เกือบทุกคน หรือบ้านต้นไม้ในละครเรื่องนี้เป็นสิ่งแสดงความรัก ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก กลุ่มคนหูหนวกส่วนใหญ่จะแปลความหมายไปในแง่ความมุ่งมั่น ทำทนายแทน แต่กลุ่มคนหูปกติสามารถแปลความหมายได้อย่างถูกต้อง แสดงว่าลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกทำให้ไม่สามารถแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ได้อย่างถูกต้องเทียบเท่าคนหูปกติ

2.5.3 ลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกที่มีต่อการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์

จากผลการทดลอง จะเห็นได้ว่า กลุ่มคนหูหนวกมีความสามารถในการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ได้ แต่ไม่ดีกว่ากลุ่มคนหูปกติ และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มคนหูปกติก็พบว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มคนหูปกติมีการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่ากลุ่มคนหูหนวก ส่วนในระดับอุดมศึกษา ความสามารถด้านนี้ของกลุ่มคนหูหนวกกับกลุ่มคนหูปกติไม่แตกต่างกัน จากการทดลองนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างคนหูหนวกจะจดจำได้ดีเฉพาะสิ่งที่เห็นอย่างเด่นชัด สะดุดตา แสดงการกระทำ น่าสนใจ ปรากฏค่อนข้างถี่ และเคยมีประสบการณ์กับสิ่งนั้นมาก่อน เช่น จดจำการทำอาหารของตัวละครได้ จดจำลักษณะการแต่งตัวของตัวละครเอกในเรื่องได้ จดจำสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในเรื่องได้เพราะเป็นฉากที่น่าตกใจ ส่วนสิ่งที่ปรากฏไม่โดดเด่นนัก ต้องใช้ความพยายามในการอ่านเพื่อให้เข้าใจ หรือไม่คุ้นเคยกับสิ่งนั้น ก็มักจะจดจำไม่ได้ เช่น จดจำไม่ได้ว่าตัวละครใช้ไฟฉายหรือตะเกียง จดจำชื่อสำนักงานของตัวละครเอกไม่ได้ ดังนั้นลักษณะเฉพาะจึงทำให้คนหูหนวกไม่สามารถจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ได้เทียบเท่าหรือดีกว่าคนหูปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนในระดับอุดมศึกษานั้นถือว่าคนหูหนวกสามารถจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ได้เทียบเท่าคนหูปกติ

2.5.4 ลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกที่มีต่อการแสดงออกทางอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมขณะทำการทดลอง พบการแสดงออกทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างขณะชมวิดีโอละคร แต่ไม่มากนัก โดยสังเกตเห็นได้เฉพาะพฤติกรรมที่มีการแสดงออกอย่างชัดเจน (Overt Behavior) การแสดงออกทางอารมณ์ที่ปรากฏขณะชมละครของกลุ่มคนหูหนวกและกลุ่มคนหูปกตินั้นจะเหมือนกัน แต่ลักษณะของแต่ละการแสดงออกและความดีที่ปรากฏจะต่างกัน การแสดงออกทางอารมณ์ที่มาจากความเข้าใจเนื้อเรื่องจากบทสนทนา นั้น กลุ่มคนหูปกติจะแสดงออกมากกว่า ได้แก่ การยิ้ม การหัวเราะกับกับคำพูดของตัวละคร ส่วนการอุทานหรือทำเสียงในลำคอมีปรากฏเท่าๆกัน เพราะมักจะเป็นการแสดงความตื่นเต้น ตกใจ ซึ่งปรากฏไม่บ่อยนักในการทดลอง ในขณะที่การวิจารณ์และคุยกับเพื่อนรอบข้างนั้น กลุ่มคนหูหนวกมีการแสดงออกมาก โดยจะคุยและอธิบายกันตลอดช่วงเวลาที่ชม นอกจากนี้ กลุ่มคนหูหนวกยังมีความตั้งใจในการชมภาพซึ่งเป็นช่องทางที่สามารถรับสารจากสื่อโทรทัศน์ได้ค่อนข้างสูง จึงทำให้คนหูหนวกจะให้ความสนใจต่อละครมากกว่าคนหูปกติเป็นพิเศษ ดังนั้น ลักษณะเฉพาะจึงทำให้คนหูหนวกมีการแสดงออกทางอารมณ์บางอย่างที่โดยปกติจะแสดงออกจากความเข้าใจจากการได้ยินเสียง เช่น การยิ้ม การหัวเราะ น้อยกว่าคนหูปกติ แต่ในขณะที่เดียวกันลักษณะเฉพาะก็ได้เพิ่มการแสดงออกบางอย่างของคนหูหนวก เช่น การวิจารณ์ พุดคุย และการแสดงความสนใจ ให้มีมากกว่าคนหูปกติ

ตอนที่ 3 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ตัวแปรด้านเพศและระดับการศึกษาที่มีผลต่อการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่ม

3.1 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรด้านเพศที่มีต่อการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่ม

3.1.1 ผลคะแนนจากการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหนุ่มเพศชายกับคนหนุ่มเพศหญิง เมื่อนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบกันแล้ว เป็นดังในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบการรับรู้ การแปลความหมาย และการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่ม จำแนกตามเพศ

ระดับชั้น	ชาย		หญิง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การรับรู้	6.53	2.04	8.13	1.52	-3.43***
การแปลความหมาย	5.50	1.87	5.80	1.91	-0.61 ^{ns}
การจดจำ	5.00	1.94	5.90	2.36	-1.60 ^{ns}

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 10 พบว่าการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยคนหนุ่มเพศหญิงมีการรับรู้ดีกว่าเพศชาย ส่วนการแปลความหมาย และการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหนุ่มเพศหญิงกับเพศชายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าเพศมีผลต่อการรับรู้แต่ไม่มีผลต่อการแปลความหมายและการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์

3.1.2 ผลการสังเกตการแสดงออกด้านอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง เป็นดังนี้

จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมถึงการแสดงออกทางอารมณ์ระหว่างคนหูหนวกเพศชายกับเพศหญิง พบว่า คนหูหนวกทั้งเพศชายและเพศหญิงมีการแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมือนกัน คือ มีการยิ้ม การหัวเราะ การอุทาน การทำเสียงในลำคอ การวิจารณ์ละคร และการคุยกับเพื่อนรอบข้าง แต่ลักษณะของบางการแสดงออกและความถี่ที่ปรากฏจะต่างกัน กล่าวคือ คนหูหนวกเพศชายจะมีการอุทานและทำเสียงในลำคอบ่อยกว่าเพศหญิง มีการวิจารณ์และพูดคุยกับเพื่อนรอบข้างไม่บ่อยนัก แต่เมื่อมีการคุยด้วยภาษามือก็จะมีแสดงท่าทางประกอบที่ชัดเจนโดดเด่นและจริงจังกว่าเพศหญิง เช่น มีการยกมือ ชี้นิ้ว ลูกขี้มดแสดงอารมณ์สนใจอย่างเห็นได้ชัด รวมทั้งส่งเสียงดังประกอบการคุยและหัวเราะ ในขณะที่เพศหญิงนั้น การยิ้มและการหัวเราะปรากฏมากกว่า การทำเสียงในลำคอจะไม่ส่งเสียงดังมากดังเช่นเพศชาย มีการวิจารณ์ อธิบาย และพูดคุยกันบ่อยครั้ง โดยใช้ภาษามือในการคุยอย่างชัดเจนแต่จะไม่แสดงท่าทางโดดเด่นและจริงจังเท่าเพศชาย แสดงว่าเพศชายมีผลต่อการแสดงออกทางอารมณ์ของคนหูหนวก

3.2 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรด้านการศึกษาที่มีต่อการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และ อารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก

3.2.1 ผลคะแนนจากการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวกที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน 3 ระดับ เมื่อนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน และเปรียบเทียบกันแล้ว เป็นดังในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบการรับรู้สารจากสื่อ โทรทัศน์ของคนหูหนวก จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	F.Ratio
มัธยมศึกษาตอนต้น	6.45	1.98	3.463*
มัธยมศึกษาตอนปลาย	7.95	1.82	
อุดมศึกษา	7.60	1.84	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า คนหูหนวกระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา อย่างน้อย 2 กลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าระดับการศึกษามีผลต่อการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหู หนวก

จากผลสรุปข้างต้น เมื่อนำมาวิเคราะห์ต่อโดยวิธีของเชฟเฟ(Scheffe) เพื่อทดสอบว่า 2 กลุ่มใดที่มีการรับรู้แตกต่างกัน เป็นดังในตารางที่ 12

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 แสดงผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ของกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา

ระดับการศึกษา (ค่าเฉลี่ย)	มัธยมศึกษาตอนต้น (6.45)	อุดมศึกษา (7.60)	มัธยมศึกษาตอนปลาย (7.95)
มัธยมศึกษาตอนต้น	-	1.15	1.50*
อุดมศึกษา	-	-	0.35
มัธยมศึกษาตอนปลาย	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มระดับการศึกษาต่างๆ ที่ละคู่แล้ว พบว่า กลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายมีการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายกับกลุ่มอุดมศึกษา และกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้นกับกลุ่มอุดมศึกษา การรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.2 ผลคะแนนจากการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มสาวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 3 ระดับ เมื่อนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบกันแล้วเป็นดังในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มสาว จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	F.Ratio
มัธยมศึกษาตอนต้น	4.25	1.61	11.77***
มัธยมศึกษาตอนปลาย	6.10	1.61	
อุดมศึกษา	6.60	1.60	

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 13 พบว่า คนหนุ่มสาวระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา อย่างน้อย 2 กลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงว่าระดับการศึกษามีผลต่อการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มสาว

จากผลสรุปข้างต้น เมื่อนำมาวิเคราะห์ต่อโดยวิธีของเซฟเฟ(Scheffe) เพื่อทดสอบว่า 2 กลุ่มใดที่มีการแปลความหมายแตกต่างกัน เป็นดังในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยการแปลความหมายของกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา

ระดับการศึกษา (ค่าเฉลี่ย)	มัธยมศึกษาตอนต้น (4.25)	มัธยมศึกษาตอนปลาย (6.10)	อุดมศึกษา (6.60)
มัธยมศึกษาตอนต้น	-	1.85**	2.35***
มัธยมศึกษาตอนปลาย	-	-	0.50
อุดมศึกษา	-	-	-

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 14 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มระดับการศึกษาต่างๆ ที่ระบุแล้ว พบว่า กลุ่มอุดมศึกษามีการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายมีการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนกลุ่มอุดมศึกษากับกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย การแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.3 ผลคะแนนจากการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มสาวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 3 ระดับ เมื่อนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบ กันแล้วเป็นดังในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มสาว จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	F.Ratio
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.90	1.48	26.446***
มัธยมศึกษาตอนปลาย	4.95	1.76	
อุดมศึกษา	7.50	1.57	

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 15 พบว่า คนหนุ่มสาวระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา อย่างน้อย 2 กลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงว่าระดับการศึกษามีผลต่อการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มสาว

จากผลสรุปข้างต้น เมื่อนำมาวิเคราะห์ต่อโดยวิธีของเชฟเฟ(Scheffe) เพื่อทดสอบว่า 2 กลุ่มใดที่มีการจดจำแตกต่างกัน เป็นดังในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยการจดจำของกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา

ระดับการศึกษา (ค่าเฉลี่ย)	มัธยมศึกษาตอนต้น (3.90)	มัธยมศึกษาตอนปลาย (4.95)	อุดมศึกษา (7.50)
มัธยมศึกษาตอนต้น	-	1.05	3.60***
มัธยมศึกษาตอนปลาย	-	-	2.55***
อุดมศึกษา	-	-	-

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 16 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มระดับการศึกษาต่างๆ ที่ละคู่แล้ว พบว่า กลุ่มอุดมศึกษามีการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่ากลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย และกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายกับกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น การจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์นี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.4 ผลการสังเกตและเปรียบเทียบความแตกต่างด้านการแสดงออกทางอารมณ์จาก การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มสาวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 3 ระดับ เป็นดังนี้

จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมถึงการแสดงออกทางอารมณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างคนหนุ่มสาวทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา มีลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมือนกัน คือ มีการยิ้ม การหัวเราะ การอุทาน การทำเสียงในลำคอ การวิจารณ์ละคร และการคุยกับเพื่อนรอบข้าง โดยมีความถี่ในการแสดงออกในลักษณะต่างๆดังกล่าวใกล้เคียงกันในทุกระดับชั้น ยกเว้นความถี่ในการวิจารณ์ละครและคุยกับเพื่อนรอบข้าง กลุ่มคนหนุ่มสาวระดับอุดมศึกษาจะแสดงออกมากที่สุด ด้วยการวิจารณ์และคุยกันด้วยภาษามือตลอดช่วงที่ชมละคร

นอกจากนี้ ก่อนที่จะเริ่มชมละคร กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ระดับชั้นจะคุยและส่งเสียงดังโดยไม่สนใจสิ่งอื่น แต่เมื่อเริ่มเปิดละครให้ชม ทุกคนก็หยุดการสนทนา หันมาให้ความสนใจกับละครทันที แต่มีบางครั้งที่กลุ่มตัวอย่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะความสนใจจากละครที่กำลังชม หันไปให้ความสนใจกับสิ่งรอบกวนภายนอกบ้าง เช่น มีคนเดินเข้ามาในห้องขณะกำลังทำการทดลอง แต่ก็จะรีบหันกลับไปชมละครโดยทันที

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การแสดงออกทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเหมือนกันในทุกระดับชั้น แต่ระดับการศึกษาก็มีผลทำให้ความถี่ในบางการแสดงออกทางอารมณ์แตกต่างกันไปบ้าง

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก" มีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ 1. เพื่ออธิบายถึงพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวกในด้านการรับรู้ (perception) การแปลความหมาย (interpretation) และการจดจำ (retention) 2. เพื่อศึกษาลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ (emotion) ของคนหูหนวกที่ปรากฏขณะเปิดรับสื่อโทรทัศน์ 3. เพื่อชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ในด้านการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และการแสดงออกทางอารมณ์ ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ และ 4. เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะของคนหูหนวกที่มีผลต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่อาศัยการเก็บข้อมูลด้วยเทคนิคการทดลอง และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นคนหูหนวกที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ ระดับชั้นละ 20 คน และระดับอุดมศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 20 คน รวม 60 คน และคนหูปกติระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนหอวัง ระดับชั้นละ 20 คน และระดับอุดมศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 20 คน รวม 60 คน โดยในแต่ละระดับชั้นของทั้งกลุ่มคนหูหนวกและกลุ่มคนหูปกติ มีเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่ากัน กลุ่มคนหูหนวกส่วนใหญ่อายุ 17-20 ปี และกลุ่มคนหูปกติส่วนใหญ่อายุ 13-16ปี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ วิดีโอละคร เรื่อง "เหมือนแม่ครั้งหนึ่งก็พึงใจ" แบบทดสอบและแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) รวมทั้งการสังเกตจากสถานการณ์จริง

จากการศึกษาเรื่อง "การรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก" สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

ผลการศึกษารูปแบบการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มคนหูหนวกชมโทรทัศน์เฉลี่ย 2 ชั่วโมง/วัน ในขณะที่กลุ่มคนหูปกติจะชมเฉลี่ยมากกว่า 3 ชั่วโมง/วัน ช่วงเวลาที่ชมโทรทัศน์บ่อยที่สุดของกลุ่มคนหูหนวกและกลุ่มคนหูปกติส่วนใหญ่ คือ ช่วง 17.00-21.00 น. โดยสถานที่ที่ชมโทรทัศน์เป็นประจำของทั้ง 2 กลุ่ม คือ ที่บ้านหรือที่พัก สำหรับสถานีโทรทัศน์ที่กลุ่มคนหูหนวกเลือกชมมาก 3 ลำดับแรก คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง UBC รองลงมาคือ ช่อง 5 และช่อง 3 โดยให้เหตุผลว่า เพื่อติดตามรายการที่ชอบเป็นส่วนใหญ่ และยังมีเหตุผลว่าชมตามที่สมาชิกในครอบครัวเปิดไว้ ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ที่กลุ่มคนหูปกติเลือกชมมาก 3 ลำดับแรก คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 รองลงมาคือ ช่อง UBC และช่อง 7 โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการเลือกชมช่องดังกล่าวว่า เพื่อติดตามรายการที่ชอบ และชมเพราะเห็นว่าเป็นสถานีที่ทำรายการได้น่าสนใจ ส่วนประเภทรายการโทรทัศน์ที่กลุ่มคนหูหนวกเลือกชมในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ละคร รองลงมาเป็น ภาพยนตร์ ข่าวในประเทศ เกมโชว์ ข่าวบันเทิง ข่าวต่างประเทศ และรายการแม่บ้านตามลำดับ โดยให้เหตุผลในการเลือกชมรายการดังกล่าวว่า ชมเพื่อความสนุกสนาน ได้สาระประโยชน์ และติดตามชมเพราะชอบ ในขณะที่ประเภทรายการที่กลุ่มคนหูปกตินิยมเลือกชมในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ รายการเพลง ดนตรี รองลงมาคือ ละคร ภาพยนตร์ ข่าวบันเทิง การ์ตูน และข่าวในประเทศ ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการเลือกชมรายการดังกล่าวว่า ชมเพราะชอบ ได้ผ่อนคลาย ไม่เครียด และได้สาระประโยชน์

จากข้อค้นพบที่ได้ ในด้านช่วงเวลาที่ชมโทรทัศน์ จะเห็นได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานภาพนักเรียนนักศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ที่ส่วนใหญ่ต้องศึกษาในช่วงกลางวัน ช่วงเวลาเย็นถึงค่ำจึงเป็นช่วงเวลาที่สามารถชมโทรทัศน์ได้ และที่บ้านหรือที่พักก็เป็นสถานที่ที่สามารถชมโทรทัศน์ได้สะดวก แต่จากการศึกษาพบว่า มีกลุ่มคนหูหนวกจำนวนหนึ่ง (ร้อยละ 15.0) เลือกที่จะไปชมโทรทัศน์ที่บ้านเพื่อนเป็นประจำ ซึ่งน่าจะเป็นเพราะผู้ปกครองหรือผู้ที่คนหูหนวกอาศัยอยู่ด้วยที่บ้านหรือที่พักบางท่านไม่สามารถสื่อสาร อธิบายภาพที่ปรากฏทางโทรทัศน์ เมื่อคนหูหนวกต้องการให้อธิบายให้เข้าใจ เพราะไม่สามารถทำภาษามือได้ หรือทำได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ไม่สามารถสื่อและอธิบายได้อย่างลึกซึ้ง อีกทั้งในบางครั้งผู้ปกครองก็รู้สึกไม่สะดวกที่ต้องคอยอธิบายในระหว่างที่ชม ดังนั้น การไปชมโทรทัศน์ที่บ้านเพื่อนที่ส่วนใหญ่จะเป็นคนหูหนวกเหมือนกัน จึงทำให้ได้พูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่ชมกับเพื่อนที่คุยภาษาเดียวกันได้ ซึ่งจะทำให้รับรู้และเข้าใจ

ใจสารได้มากขึ้น ทั้งนี้แม้ความเข้าใจจะถูกตั้งหรือไม่ก็ตาม แต่อย่างน้อยก็ได้มีโอกาสในการพยายามที่จะรับรู้ (นันทนา ลำเทียน, 2543)

จะเห็นได้ว่า การจะเข้าใจสารที่รับได้เฉพาะภาพโดยไม่มีโอกาสได้ยินเสียง ดังเช่นการชมโทรทัศน์ของคนหูหนวก เป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความพยายาม แต่อย่างไรก็ตาม คนหูหนวกก็ยังนิยมชมโทรทัศน์ มีการวิจัยเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อของคนหูหนวกโดย วรารวรรณ คงคล้าย (2539) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างคนหูหนวกมีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์มากที่สุด และพนิต เงามาม (2541) ที่พบว่า คนหูหนวกเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ถึง 4-6 ครั้ง ต่อสัปดาห์ แต่ก็ยังน้อยกว่าการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ แสดงว่า คนหูหนวกก็ยังมีความสนใจ อยากทราบในสิ่งที่คนอื่นในสังคมสนใจ ถึงแม้จะถอดรหัสภาษาที่เป็นภาษาพูดไม่ได้ ก็อาศัยการสังเกตจากสัญลักษณ์ทางอวัจนภาษา ซึ่งสอดคล้องกับที่ จอร์จ เฮอร์เบิร์ต มีด (George Herbert Mead) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลเมื่อรับรู้บทบาทตนเองก็จะเลือกที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมอย่างเหมาะสม ในกรณีของคนหูหนวก เมื่อรับรู้บทบาทตนเองว่าไม่สามารถได้ยินเสียง ดังนั้นจึงเรียนรู้ที่จะสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับตน คือ การใช้ภาษามือและการสังเกต อวัจนภาษา นอกจากนี้ สื่อโทรทัศน์ยังมีคุณสมบัติเฉพาะตัว คือมีภาพที่มีการเคลื่อนไหวที่น่าดึงดูดใจ เหมือนอยู่ในเหตุการณ์จริง ซึ่งสามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ทางอ้อมให้กับคนหูหนวกที่สัมผัสกับประสบการณ์ทางตรงได้นำน้อยนั้นมาก (กาญจนา ตันดินันท์, 2514) ดังนั้นจึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจว่า เหตุใดคนหูหนวกจึงนิยมเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่นๆ

เมื่อพิจารณาถึงการเลือกชมสถานีโทรทัศน์ของคนหูหนวกจะเห็นได้ว่า มี 2 สถานีโทรทัศน์ที่คนหูหนวกส่วนใหญ่นิยมเลือกชมเช่นเดียวกับที่คนหูปกติส่วนใหญ่เลือกชม คือ ช่อง UBC และ ช่อง 3 แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าคนหูหนวกเลือกชมช่อง 5 มากถึงเป็นลำดับที่สอง (ร้อยละ 23.2) ในขณะที่คนหูปกติส่วนใหญ่เลือกชมช่อง 5 เป็นลำดับที่ 5 (ร้อยละ 6.2) ทั้งที่จากการศึกษาครั้งนี้ละครและภาพยนตร์ เป็นรายการที่คนหูหนวกส่วนใหญ่เลือกชม ซึ่งรายการทั้ง 2 ประเภทจะออกอากาศทางช่อง 3 และช่อง 7 มากกว่า การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะ คนหูหนวกชมรายการอื่นๆ เช่น ข่าวหรือเกมโชว์ ทางช่อง 5 และอาจเป็นการชมตามทีสมาชิกในครอบครัวเปิดไว้

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า คนหูหนวกนิยมเลือกชมรายการแม่บ้านในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) ในขณะที่คนหูปกตินิยมเลือกชมในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.11$) ซึ่งน่าจะเป็นเพราะ รายการแม่บ้านสำหรับคนหูปกติในวัยรุ่นดังเช่นกลุ่มตัวอย่าง จัดว่าเป็นรายการค่อนข้างเซ็กซี่ ไม่ทันสมัยและไม่อยู่ในความสนใจของเด็กวัยนี้ แต่สำหรับคนหูหนวก รายการแม่บ้าน ที่ส่วนใหญ่มักเป็นราย

การทำอาหารหรือประดิษฐ์สิ่งของต่างๆ มีลักษณะของการสาธิต การกระทำ (action) อย่างมีขั้นตอน เหมาะสำหรับคนหูหนวก เพราะสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนและเข้าใจได้ไม่ยาก ซึ่งประเภทรายการที่คนหูหนวกนิยมชมในระดับมากขึ้นๆ ก็จะมีลักษณะภาพที่แสดงการกระทำที่ชัดเจนดังกล่าวด้วยเช่นกัน ดังนั้นรายการแม่บ้านจึงเป็นหนึ่งในรายการที่คนหูหนวกนิยมเลือกชมในระดับมาก

มีข้อนำสังเกตอีกประการหนึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ คือ ในการเลือกชมสถานีโทรทัศน์และประเภทรายการโทรทัศน์ คนหูหนวกส่วนใหญ่ไม่เลือกเหตุผลด้านการมีล่ามภาษามือและตัวหนังสือบรรยายได้ภาพ เป็นเกณฑ์หลักในการเลือกชม การที่ผลเป็นเช่นนี้ ลักษณะ กิตติศัพท์เจริญ นักศึกษานูหนวกจากมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย และ อภิรติ เกิดปรีดี นักศึกษานูหนวกจากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2543) ได้อธิบายว่า เป็นเพราะสถานีโทรทัศน์และรายการโทรทัศน์ที่มีล่ามภาษามือมีอยู่น้อยมาก และเท่าที่มีก็จะปรากฏในสถานีหรือรายการที่คนหูหนวกไม่สนใจ เช่น ล่ามภาษามือในรายการข่าวช่อง 11 หรือล่ามภาษามือในรายการเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย เป็นต้น ซึ่งเป็นสถานีและรายการที่คนหูหนวกไม่นิยมชม คนหูหนวกส่วนใหญ่ต้องการให้มีล่ามภาษามือในละคร ภาพยนตร์ เกมโชว์ และรายการที่ให้ความสนุกสนานและความบันเทิงมากกว่า

นอกจากนี้ ล่ามภาษามือในรายการเหล่านี้จะเป็นผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันต่างๆกัน เช่น ล่ามภาษามือจากโรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ ล่ามภาษามือจากโรงเรียนเศรษฐเสถียร ล่ามภาษามือจากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ฯลฯ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจากแต่ละแห่งมีลักษณะการทำภาษามือที่แตกต่างกันไป และบางครั้งก็ต่างกับภาษามือที่ผู้ชมคนหูหนวกได้เคยเรียนรู้มา อีกทั้ง การทำภาษามือจะค่อนข้างเร็ว คนหูหนวกดูตามไม่ค่อยทัน และล่ามก็ไม่ค่อยใช้การสื่อสารทางอื่น เช่น การแสดงสีหน้า ท่าทาง และการพูด (เพื่ออ่านริมฝีปาก) ร่วมกับการทำภาษามือด้วย คนหูหนวกจึงไม่เข้าใจถึงสิ่งที่ล่ามแปลให้ได้ทั้งหมด จึงทำให้การใช้ล่ามภาษามือในรายการเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เป็นที่น่าสนใจสำหรับคนหูหนวก จากการสำรวจความสนใจและความต้องการการบริการล่ามทางโทรทัศน์ของนักเรียนและสมาชิกคนหูหนวก โดยมูลนิธิออทิสติกคนหูหนวกในพระบรมราชานุอุปถัมภ์ (2532) พบว่า ปัญหาที่พบจากการดูล่ามภาษามือในโทรทัศน์ของนักเรียนและสมาชิกคนหูหนวก คือ ล่ามไม่แสดงสีหน้า ท่าปาก ท่าทางประกอบในขณะที่ทำภาษามือ ภาพของล่ามเล็กเกินไป และไม่เข้าใจภาษามือของล่าม

สำหรับตัวหนังสือบรรยายได้ภาพสำหรับคนหูหนวกโดยเฉพาะนั้น ยังไม่มีปรากฏในรายการใดทางโทรทัศน์ เท่าที่มีจะเป็นการบรรยายประกอบภาพยนตร์ต่างประเทศ ที่ออกอากาศเป็น

ภาษาต่างประเทศทาง Cable T.V. แต่ทั้งนี้ตัวหนังสือบรรยายเหล่านั้นเป็นการแปลเพื่อให้คนหูปกติเข้าใจ ภาษาที่ใช้จะเป็นภาษาอย่างที่คนหูปกติใช้ ไม่ใช่รูปแบบภาษาที่คนหูหนวกอ่านแล้วจะเข้าใจได้เลย เพราะคนหูหนวกยังมีปัญหาในด้านการอ่านภาษาเขียน กล่าวคือ การอ่านภาษาเขียนของคนหูหนวกจะคล้ายกับการอ่านในใจของคนหูปกติ แต่มีข้อแตกต่างในเรื่องการแปลสัญลักษณ์ตัวอักษรหรือกลุ่มคำที่เห็น โดยคนหูปกติจะอ่านและแปลสัญลักษณ์ตัวอักษรที่เห็นเป็นเสียงภายใน (inner speech) คล้ายกับการอ่านออกเสียงแล้วจึงแปลความหมายของเสียงเพื่อความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน แต่สำหรับคนหูหนวกนั้น ไม่มีการเกิดเสียงภายใน แต่จะใช้รหัสอื่นแทน ซึ่งเชื่อว่าเป็นลักษณะของคำมากกว่าเสียง ซึ่งเป็นไปได้ว่าความหมายที่ได้จากการอ่านจะต่างไปจากคนหูปกติ และจากการศึกษาของแอนดรูส และ เมสัน (Andrews and Mason, 1968) ได้ทำการศึกษาเด็กหูหนวกอายุ 5-8 ปี พบว่า ภาษามืออาจส่งผลต่อการอ่านภาษาเขียนของเด็กหูหนวกในกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในสมองของเด็กหูหนวกซึ่งมีประสบการณ์และความคุ้นเคยต่อการใช้ท่าทางและภาษามือสื่อความหมาย ทำให้ไม่เข้าใจความหมายของภาษาเขียนที่อ่านได้ (อ้างถึงใน วิจารณ์ชัย ยงวณิชย์, 2535)

2. พฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

ผลการศึกษาพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ในด้านการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และการแสดงออกทางอารมณ์ เปรียบเทียบระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย เป็นดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 คนหูหนวกมีการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่าคนหูปกติ

จากการเปรียบเทียบการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ พบว่า คนหูหนวกมีการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์แตกต่างจากคนหูปกติ โดยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ในทุกระดับชั้น คนหูปกติมีการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่าคนหูหนวก ซึ่งข้อค้นพบนี้ปฏิเสธสมมติฐาน

จะเห็นได้ว่าแม้ตามแนวความคิดการรับรู้ภาพ (Visual Perception) จะถือว่าการสื่อด้วยภาพเป็นการสื่อที่น่าสนใจและส่งผลต่อการรับรู้มากที่สุดก็ตาม แต่ทั้งนี้ สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ประกอบด้วยภาพและเสียง ที่สำหรับคนหูปกติสามารถรับได้ทั้งสองช่องทาง ทำให้การเรียนรู้ ทำความเข้าใจ

ใจกับสารทางโทรทัศน์เป็นเรื่องง่าย แต่สำหรับคนหูหนวกที่แม้จะรับรู้ได้แต่ก็ไม่ได้เพียงภาพ เรียกได้ว่า สามารถรับสารจากสื่อโทรทัศน์ได้ไม่ครบถ้วนจากสารทั้งหมด เพราะมีบางส่วนสูญเสียไปกับการไม่ได้ยินเสียง สิ่งที่จะช่วยบอกรายละเอียดของสารอีกจำนวนหนึ่งจึงขาดหายไป หากสารที่ได้ชมทางโทรทัศน์แสดงรายละเอียดด้วยภาพมากกว่าเสียง คนหูหนวกก็จะสามารถรับรู้ได้มากขึ้น แต่หากสารแสดงรายละเอียดผ่านเสียงหรือคำพูดมากกว่าภาพ คนหูหนวกก็จะยิ่งรับรู้ได้น้อยลงและได้ความหมายไม่ครบ ดังนั้น การรับภาพที่น่าจะเป็นสิ่งที่ช่วยในการรับรู้สำหรับคนหูหนวก จึงเพียงแค่ว่าทำให้คนหูหนวกรับรู้ได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ไม่ได้ชัดเจนความสามารถทางการได้ยินที่สูญเสียไปได้อย่างเต็มที่ถึงระดับที่มีการรับรู้ได้เทียบเท่าหรือดีกว่าคนหูปกติ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ทำให้ไม่สามารถนำแนวคิดเรื่องความนิ่ง ความเงียบตามหลักของเต๋าและเซนมาอธิบายการรับรู้ของคนหูหนวกที่น่าจะดีกว่าคนหูปกติได้ ดังที่ผู้วิจัยเชื่อว่าคนหูหนวกเมื่อปิดช่องทางการรับรู้เสียงไป ก็น่าจะมีสมาธิและรับรู้สารได้ดีกว่าคนหูปกติ แต่ข้อค้นพบจากการวิจัย ทำให้วินิจฉัยได้ว่า สมาธิไม่ได้เกิดจากการปิดช่องทางการรับรู้ซึ่งเป็นความเงียบที่มาจากปัจจัยภายนอกหรือโดยธรรมชาติเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องเกิดจากชั้นของการฝึกฝน เพื่อให้เกิดความนิ่ง ความเงียบ และความสงบที่มาจากระดับภายในประกอบด้วย จึงจะเป็นที่มาของสมาธิภายในจิตใจ ความเงียบที่เกิดขึ้นในคนหูหนวกเป็นเพียงหนทางไปสู่สมาธิด้วยการปิดช่องทางการได้ยินเท่านั้น แต่ยังไม่ใช่การมีสมาธิอย่างแท้จริง ดังนั้นการที่คนหูหนวกไม่ได้ยินเสียงจึงไม่ได้หมายความว่า คนหูหนวกจะสงบหรือมีสมาธิดี ในทางตรงกันข้าม ภายในจิตใจของคนหูหนวกอาจจะสับสน รุ่มร้อนด้วยความต้องการทางอารมณ์ (needs of emotion) มากยิ่งกว่าคนหูปกติก็เป็นได้ และในเมื่อจิตใจไม่สงบแล้ว เพียงแค่การปิดช่องทางการได้ยินเพียงอย่างเดียวจึงไม่สามารถทำให้เกิดสมาธิเพื่อการรับรู้ที่ดีได้

เป็นที่น่าสังเกตว่า การรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวกในการวิจัยครั้งนี้ อาจไม่ใช่เพราะความสามารถจากการรับรู้ภาพเพียงอย่างเดียว แต่อาจเป็นเพราะความสามารถในการอ่านริมฝีปาก (lip reading) ของคนหูหนวกที่อาจจะเคยได้ฝึกอ่านริมฝีปากมาบ้างแล้ว โดยจะอ่านจากการขยับริมฝีปากของตัวละครในเรื่อง ว่าพูดอะไร ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมการรับรู้และความเข้าใจได้บ้าง แต่ก็รับรู้และเข้าใจได้ไม่เต็มร้อยอย่างเช่นคนหูปกติ (นันทนา ลำเทียน, 2543) แต่ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาปัจจัยทางด้านการเคยเรียนอ่านริมฝีปากที่เป็นปัจจัยสำคัญที่อาจส่งผลต่อความสามารถในการรับรู้ เข้าใจสารจากสื่อโทรทัศน์ได้ ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้

สมมติฐานที่ 2 คนหูหนวกมีการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์แตกต่างไปจาก คนหูปกติ

จากการเปรียบเทียบการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกกับคนหูปกติ พบว่า คนหูหนวกมีการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์แตกต่างไปจากคนหูปกติทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งข้อค้นพบนี้ยอมรับสมมติฐาน ทั้งนี้ในทุกระดับชั้น คนหูปกติมีการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ที่ดีกว่าคนหูหนวก

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะคนหูหนวกยังขาดทักษะการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ด้านนามธรรม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางภาษาอันเป็นความบกพร่องที่สืบเนื่องมาจากความบกพร่องทางการได้ยิน ไมเคิลบัลท์ และ บรูทเทน (Myklebust and Brullen, 1953) ได้แสดงความคิดเห็นว่าคนหูหนวกมักรับรู้ในเรื่องราวที่เป็นรูปธรรมทำให้คนหูหนวกมีข้อจำกัดอยู่แต่ในโลกของสิ่งที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ โรเซนทีน (Rosentein, 1961) ได้รวบรวมการศึกษาหลายเรื่องที่ทำกับคนหูหนวกและรายงานว่ามีไม่พบความแตกต่างระหว่างเด็กหูหนวกและเด็กปกติในเรื่องความคิดจากการกระทำ เมื่อองค์ประกอบทางภาษาที่ใช้อยู่ในวงภาษาที่เด็กหูหนวกรู้จัก แต่ความคิดเชิงนามธรรมไม่ได้เข้าใจเด็กหูหนวกเลย และ เฟิร์ธ (Furth, 1964) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กหูหนวกทำอะไรไม่ได้ดีบางด้าน อาจเป็นเพราะขาดประสบการณ์ แต่ไม่นานก็ตามได้ทันเมื่อถึงวัยผู้ใหญ่หรือในเงื่อนไขบางอย่างที่เขาเข้าใจภาษาที่สื่อความกัน (อ้างถึงใน ศรียา นิยมธรรม, 2534)

จะเห็นได้ว่าความบกพร่องทางภาษาของคนหูหนวกส่งผลต่อการเรียนรู้ และเป็นอุปสรรคที่ปิดกั้นความเข้าใจสิ่งต่างๆ รวมทั้งการแปลความหมายสัญลักษณ์ในสารที่ได้รับจากสื่อโทรทัศน์ สัญลักษณ์แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ Icon Index และ Symbol จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าคนหูหนวกสามารถแปลความหมายสัญลักษณ์ประเภท Icon ได้เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากเป็นสัญลักษณ์ที่ง่ายและบอกความหมายในตัวเองอยู่แล้ว ส่วนสัญลักษณ์ประเภท Index และ Symbol ที่เป็นสัญลักษณ์ที่ยากและซับซ้อนขึ้นนั้น คนหูหนวกส่วนใหญ่ไม่สามารถแปลความหมายได้ เพราะต้องอาศัยการเชื่อมโยงความหมายซึ่งโดยมากเป็นความหมายในเรื่องนามธรรม โดยเฉพาะสารในรูปแบบของเสียงจากสื่อโทรทัศน์ที่เป็นบทพูดก็มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์ประเภท Symbol เช่นกัน คนหูหนวกจึงไม่สามารถเข้าใจสารจากสื่อโทรทัศน์ได้ทั้งหมด อีกทั้งความสามารถในการแปลความหมายในเรื่องที่ซับซ้อนหรือนามธรรมนั้น ต้องมีการเรียนรู้ มีประสบการณ์มาก่อน จึงจะสามารถแปลความหมาย

ได้ สัญญะที่ปรากฏในละครที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อาจเป็นสัญญะที่คนหมู่นวกยังไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน จึงไม่สามารถแปลความหมายได้จากการชมวิดีโอเพียงแค่ครั้งเดียว แต่หากได้มีการเรียนรู้และได้รับการอธิบายมากขึ้น คนหมู่นวกก็จะเข้าใจและแปลความหมายสารได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สภาพบกพร่องทางร่างกายก็ส่งผลทำให้สภาพทางความคิดของคนหมู่นวกแตกต่างไปจากคนปกติ การสร้างความหมายจากภาพหรือสิ่งที่เห็นก็จะแตกต่างออกไป ซึ่งสอดคล้องกับที่ แฟดดิอง เดอ โซซู (Ferdinand de Saussure) ได้กล่าวถึงการสื่อสารไว้ว่า เมื่อผู้ส่งสารที่ทำหน้าที่ใส่รหัส (encode) หรือส่งสัญญะออกไป และผู้รับถอดรหัส (decode) หรือแปลความหมาย (interpret) สัญญะไม่ได้ ไม่เข้าใจถึงสิ่งที่ผู้ส่งสื่อสาร ความหมายที่ได้ก็อาจเกิดการเข้าใจผิดหรือสูญหายไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเป็นการสื่อสารข้ามกลุ่ม ข้ามวัฒนธรรม ดังเช่นในการวิจัยครั้งนี้ ที่นำสารที่สร้างโดยคนปกติ เพื่อคนปกติ มาสื่อให้กับคนหมู่นวกซึ่งมีรูปแบบการสื่อสารที่ต่างไป จึงทำให้มีความเป็นไปได้สูงที่การแปลความหมายจะบิดเบือนและแตกต่างไปได้

สมมติฐานที่ 3 คนหมู่นวกมีการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่าคนปกติ

ผลการเปรียบเทียบการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหมู่นวกกับคนปกติ พบว่าในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย คนหมู่นวกมีการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์แตกต่างไปจากคนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยที่ในทั้ง 2 ระดับชั้นคนปกติมีการจดจำสารดีกว่าคนหมู่นวก ส่วนในระดับอุดมศึกษาการจดจำสารระหว่างคนหมู่นวกกับคนปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อค้นพบนี้ปฏิเสธสมมติฐาน

จากผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า คนหมู่นวกมีความสามารถในการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ได้ โดยคนหมู่นวกจะจดจำข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์ในรูปแบบของรหัสภาพ (visual code) ซึ่งบุคคลจะใช้ก็ต่อเมื่อต้องการจำภาพหรือจากต่างๆ นอกจากคนหมู่นวกจดจำรหัสภาพเป็นการสื่อสารหลักแล้ว ก็ยังจดจำการกระทำและข้อมูลอื่นๆจากการแปลความจากภาพที่เห็นอีกด้วย เพราะรหัสอื่นๆคือ รหัสเสียง (auditory code) กับรหัสภาษา (semantic code) นั้น คนหมู่นวกนอกจากจะไม่ได้ยินแล้วยังไม่สามารถเข้าใจความหมายได้ด้วย แต่การที่คนหมู่นวกจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ได้ไม่ดีกว่าคนปกติ ซึ่งแย้งกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการรับสารจากสื่อโทรทัศน์ ที่บุคคลจะสามารถจดจำภาพ การกระทำและข้อมูลอื่นๆได้ดีจากการชมโทรทัศน์ นั่นเป็นเพราะ ในการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์แม้จะใช้ภาพเป็นหลักแต่หากได้ยินเสียงประกอบด้วยก็จะยิ่งรับรู้และเข้าใจได้มาก และ

ทำให้จดจำได้มากขึ้น เนื่องจากการจดจำเป็นผลมาจากความเข้าใจ ยิ่งเข้าใจมาก การจดจำก็จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

หากพิจารณาสืบเนื่องจากการรับรู้และแปลความหมายสาร ก็จะได้เห็นว่าคนหูหนวกยังรับรู้และแปลความหมายสารได้ไม่ดีกว่าคนหูปกติ ดังนั้น การจดจำสารจึงไม่มีประสิทธิภาพดีไปกว่าคนหูปกติเช่นกัน นอกจากนี้ การชมวิดีโอของคนหูหนวกนั้น จะต้องอาศัยความตั้งใจในการชม เพราะต้องสังเกตภาพมากกว่าคนปกติเนื่องจากไม่ได้ยินเสียง หากสายตาจากภาพไปช่วงใดช่วงหนึ่ง ก็อาจจะพลาดรายละเอียดบางอย่างที่อยู่ในภาพไป ซึ่งมีผลต่อความเข้าใจและการจดจำเนื้อเรื่องต่อไปได้ เมื่อเป็นดังนี้ การจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวกจึงต้องอาศัยความตั้งใจและความพยายามเข้าใจเนื้อเรื่องมากเป็นพิเศษ จึงจะสามารถจดจำได้ดีเท่าคนหูปกติ ซึ่งสอดคล้องกับที่ศรียา นิยมธรรม (2534) ได้กล่าวไว้ว่า โดยปกติการรับรู้จากการมองเห็นมักเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว แต่ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่อาจเห็นได้ด้วยสายตาก็ซึมได้เร็วเช่นกัน ดังนั้นจึงพบเสมอว่าคนหูหนวกนั้นมักซึม

นอกจากนี้ จากการทดลองของบริษัทไซโคมี แวกคัมฮอยล์ ได้พบว่ามนุษย์สามารถเรียนรู้ได้ทางประสาทตามากกว่าหูถึง $7 \frac{1}{2}$ เท่า แต่ความสามารถในการจำเรื่องราวต่างๆภายหลังการเรียนรู้มาแล้ว 72 ชั่วโมงนั้น ปรากฏว่า ผู้ที่ได้ทดลองทำเองจะจำเรื่องราวที่เรียนมาได้ถึงร้อยละ 90 ถ้าได้เห็นและได้ฟังจะจำได้ร้อยละ 50 แต่ถ้าเห็นอย่างเดียวจะจำได้เพียงร้อยละ 10 ซึ่งจะเห็นได้ว่าแม้คนหูหนวกมีโอกาสในการเรียนรู้มากก็จริง แต่จะจำสิ่งที่เรียนมาแล้วได้ภายในเวลาอันสั้น ทั้งสิ่งที่คุณหูหนวกจะต้องเรียนรู้นั้นมีมากกว่าคนปกติมาก (กาญจนา ตันตินันท์, 2514) จากผลดังกล่าวจึงเป็นการสนับสนุนผลการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวกที่ไม่มีประสิทธิภาพดีว่าการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหูปกติ

สมมติฐานที่ 4 คนหูหนวกมีการแสดงออกทางอารมณ์ในขณะที่เปิดรับสื่อโทรทัศน์มากกว่าคนหูปกติ

การสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วมเพื่อเปรียบเทียบการแสดงออกทางอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างคนหูหนวกกับคนหูปกติครั้งนี้ มีเกณฑ์การวัดด้านการแสดงออกทางอารมณ์เป็นคู่มือช่วยในการเก็บข้อมูล ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวสามารถใช้ได้ดีในการวิจัย เนื่องจากการแสดงออกทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มอยู่ภายในเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้

จากการสังเกตพบว่า อารมณ์ที่ปรากฏจะเหมือนกันทั้งในกลุ่มคนหูหนวกและกลุ่มคนหูปกติ มีการแสดงออกทางอารมณ์ขณะชมวิดีโอไม่มากและไม่ชัดเจนนัก โดยการแสดงออกของทั้ง 2 กลุ่ม ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การยิ้ม การหัวเราะ การอุทาน การทำเสียงในลำคอ การวิจารณ์ละคร และการคุยกับเพื่อนรอบข้าง แต่รายละเอียดด้านความถี่และลักษณะของแต่ละการแสดงออกจะแตกต่างกันออกไป การยิ้มและการหัวเราะนั้น คนหูปกติจะแสดงออกมากกว่าคนหูหนวก ทั้งนี้เพราะการแสดงออกด้วยการยิ้มและหัวเราะ ส่วนใหญ่จะเป็นผลมาจากความเข้าใจในสารที่ได้รับ โดยเฉพาะเสียงประกอบ การสื่อด้วยภาพแม้จะสามารถกระตุ้นอารมณ์ให้เกิดได้มาก แต่บทพูด เนื้อเรื่อง และความเข้าใจต่อตัวเรื่องรวมทั้งเสียงประกอบอื่นๆก็เป็นปัจจัยนอกเหนือจากภาพ ที่กระตุ้นให้เกิดอารมณ์ได้เช่นกัน ดังนั้นคนหูปกติที่สามารถได้ยินเสียงจึงรับรู้ด้านอารมณ์ได้มากกว่า และมีการแสดงออกทางอารมณ์มากกว่า ส่วนคนหูหนวกนั้นเมื่อไม่สามารถรับรู้บทสนทนาและเสียงประกอบจากสารได้ จึงต้องอาศัยการทำความเข้าใจและตีความจากภาพเพียงอย่างเดียว การรับรู้ด้านอารมณ์จึงมีไม่มาก การแสดงออกอย่างเช่น การยิ้ม และการหัวเราะจากความเข้าใจจึงเกิดขึ้นน้อยกว่า

ส่วนการอุทาน และการทำเสียงในลำคอเพื่อแสดงอารมณ์ ทั้งคนหูหนวกและคนหูปกติ แสดงออกในระดับความถี่ที่เท่ากัน เพราะมักจะเกิดขึ้นในฉากที่แสดงความน่าตื่นเต้น ตกใจ ซึ่งแสดงด้วยภาพอย่างชัดเจน แต่ลักษณะของการเปล่งเสียงจะแตกต่างกันบ้าง เนื่องจากมีการเรียนรู้และความสามารถในการเปล่งเสียงที่ไม่เหมือนกัน จะเห็นได้ว่าการแสดงออกทางอารมณ์ด้านการยิ้ม และการหัวเราะนั้น คนหูหนวกมีการแสดงออกน้อยกว่าคนหูปกติ ส่วนการอุทานและการทำเสียงในลำคอ คนหูหนวกมีการแสดงออกเท่ากับคนหูปกติ ข้อค้นพบนี้จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สิ่งที่น่าสังเกตในการวิจัยครั้งนี้ คือ การวิจารณ์ละครและคุยกับเพื่อนรอบข้างนั้น คนหูหนวกมีการแสดงออกที่บ่อยครั้งกว่าคนหูปกติและมีการคุยกับเพื่อนรอบข้างอยู่เสมอตลอดเวลาที่ชมวิดีโอ ในขณะที่คนหูปกติจะมีการวิจารณ์ละครและพูดคุยกันเป็นบางครั้งเท่านั้น ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวยอมรับสมมติฐาน ทั้งนี้การคุยกับเพื่อนรอบข้างของคนหูหนวกจัดว่าเป็นการชดเชยช่องทางการรับสารในด้านการได้ยินเสียงที่หายไป กล่าวคือ เมื่อคนหูหนวกได้รับความหมายจากสารไม่ครบเพราะรับได้เพียงภาพ จึงหาวิธีที่จะให้ความหมายเพิ่มด้วยการพูดคุยกับเพื่อน ซึ่งจะเป็นการร่วมอธิบาย บอกเล่าเรื่องราวถึงสิ่งที่ชม รวมทั้งเป็นการคุยกันเพื่อเน้นย้ำและตรวจสอบความเข้าใจของตนว่าได้เข้าใจสารจากสื่อโทรทัศน์ถูกต้องดีหรือไม่ ดังนั้นผลจากการสังเกตนี้จึงสามารถนำไปอธิบายได้ถึงกรณีที่มีคนหูหนวกจำนวนหนึ่งนิยมไปชมโทรทัศน์ที่บ้านเพื่อน ซึ่งก็เป็นเพราะจะได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และความเข้าใจต่อกันนั่นเอง

อย่างไรก็ดี ละครที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นละครแนวเศร้า ประทับใจ ซึ่งการจะสังเกตเห็นถึงอารมณ์เศร้าจะค่อนข้างยาก เพราะมีกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการทดลองเป็นจำนวนมาก จึงทำให้การแสดงออกที่ชัดเจนอย่างเช่น การร้องไห้ ไม่มีปรากฏ โดยเฉพาะคนหนุ่มสาวที่ไม่สามารถรับรู้บทบาทที่ลึกซึ้งของตัวละคร รวมทั้งดนตรีประกอบได้ ความเศร้าและความประทับใจจึงยิ่งเกิดขึ้นน้อยและแสดงออกไม่ชัดเจน

สมมติฐานที่ 5 คนหนุ่มสาวมีลักษณะเฉพาะซึ่งในที่นี้คือการไม่ได้ยินเสียง ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ทั้งที่ดีกว่า แยกต่าง และมากกว่าคนหูปกติ

จากสมมติฐานที่ว่า คนหนุ่มสาวมีลักษณะเฉพาะที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ที่ดีกว่า แยกต่าง และมากกว่า ในที่นี้หมายความว่า คนหนุ่มสาวจะมีการรับรู้และการจดจำที่ดีกว่าคนหูปกติ มีการแปลความหมายที่แตกต่างไปจากคนหูปกติ และมีการแสดงออกทางอารมณ์มากกว่าคนหูปกติ จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบความแตกต่างทั้งในด้านการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และการแสดงออกทางอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ ระหว่างกลุ่มคนหนุ่มสาวกับกลุ่มคนหูปกติ โดยกลุ่มคนหูปกติมีการรับรู้ และการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่ากลุ่มคนหนุ่มสาว ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์พบว่า คนหนุ่มสาวมีการแปลความหมายที่แตกต่างไปจากคนหูปกติ จึงยอมรับสมมติฐาน และสำหรับการแสดงออกทางอารมณ์นั้น มีการแสดงออกบางอย่าง คือ การยิ้ม และการหัวเราะ ที่แสดงออกน้อยกว่าคนหูปกติ การอุทานและการทำเสียงในลำคอที่แสดงออกเท่าๆกันกับคนหูปกติ ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน แต่มีการแสดงออกบางอย่าง คือ การวิจารณ์ และการคุยกับเพื่อนรอบข้าง ที่พบว่าแสดงออกมากกว่าคนหูปกติ ข้อค้นพบดังกล่าวจึงยอมรับสมมติฐาน

จากผลการวิจัยดังกล่าวจึงสามารถสรุปได้ว่า การไม่ได้ยินเสียงซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของคนหนุ่มสาว มีผลทำให้คนหนุ่มสาวรับรู้และจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ได้น้อยกว่าคนหูปกติ แปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์แตกต่างไปจากคนหูปกติ และแสดงออกทางอารมณ์ในขณะที่เปิดรับสื่อโทรทัศน์ทั้งน้อยกว่า เท่ากัน และมากกว่าคนหูปกติ เมื่อพิจารณาถึงการอภิปรายสมมติฐานข้อที่ 1-4 จะเห็นได้ว่า โทรทัศน์จะสื่อความหมายของสารทั้งในองค์ประกอบของภาพและเสียง แต่คนหนุ่มสาวสามารถรับได้เพียงแค่ภาพแต่ไม่ได้ยินเสียง จึงทำให้ได้ความหมายไม่ครบถ้วน หรือเข้าใจสารผิดเพี้ยนไป และทำให้พฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มีความแตกต่างไปจากคนหูปกติ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ไมเคิลบัสต์ (Myklebust, 1964) ได้กล่าวไว้ว่า การหูหนวกเป็นสาเหตุให้บุคคล

ประพจน์แตกต่างออกไปจากคนอื่น ร่างกายทำหน้าที่ในลักษณะที่แตกต่างออกไป พฤติกรรมผิดเพี้ยนไป โดยธรรมชาติการหูหนวกของบุคคลมิได้เป็นสาเหตุโดยตรงให้บุคคลไม่สามารถติดต่อสื่อสารกับคนอื่น แต่เป็นสาเหตุให้บุคคลนั้นดูแตกต่างไปจากคนอื่น ที่สำคัญก็คือ คนหูหนวกมีการรับรู้แตกต่างไป ผลจากเรื่องราวเหล่านี้ทำให้คนหูหนวกมีการปรับตัวทางบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป อาการหูหนวกมิได้มีเพียงที่หู หากยังกระทบกระทั่งถึงสภาพทั้งหมด (อ้างถึงใน ศรียา นิยมธรรม, 2534)

นอกจากนี้ แม้ว่าคนหูหนวกจะไม่ได้พิการทางสติปัญญาแต่ก็ยังคงพบว่ามี ความบกพร่องทางภาษาอย่างมาก การที่ไม่ได้ยินเสียงทำให้คนหูหนวกมีความสามารถทางภาษาจำกัด เป็นคนพูดไม่ได้ และมีผลทำให้ความคิดเห็นของพวกเขาขาดประสบการณ์ต่างๆ ที่ควรจะได้รับจากการพูด การได้ยินเสียง การเรียนรู้ต้องอยู่ในขอบเขตที่จำกัด รวมทั้งกลายเป็นคนที่เข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ยาก โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นนามธรรม เรื่องที่ต้องใช้จินตนาการซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแสดงด้วยภาพหรือพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน จึงเป็นเรื่องที่ยากต่อการทำความเข้าใจสำหรับคนหูหนวก ดังเช่นที่ เอ็มมานูแอล ลาบอริ (Emmanuelle Laborit, 1996) นักแสดงหูหนวกชาวฝรั่งเศส กล่าวไว้ว่า " ทุกอย่างในชีวิต(ของเธอ)ยากหมด ของธรรมดาเท่าปลายก้อยอันแสนง่ายสำหรับเด็กหูได้ยินเป็นของยากสำหรับฉัน ถ้าแม่บอกเมื่อวาน ฉันก็จะไม่เข้าใจว่าเมื่อวานอยู่ที่ไหน เมื่อวานคืออะไร พุ่งนี้ก็เหมือนกัน ฉันไม่เข้าใจเอาเลยถึงเวลาที่ผ่านไป "

จะเห็นได้ว่าอุปสรรคใหญ่ของคนหูหนวกคือความบกพร่องทางภาษาอันเป็นผลมาจากการไม่ได้ยินเสียง ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ รวมทั้งการแสดงออกทางอารมณ์ต่อสารที่ได้รับ ดังนั้นในกรณีนี้ความเจ็บปวดจากการไม่ได้ยินเสียงซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของคนหูหนวก จึงไม่ใช่สิ่งที่สร้างสมรรถภาพที่ช่วยในการรับสาร แต่กลับกลายเป็นกำแพงที่ขวางกั้นการเรียนรู้ที่จะสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพดังเช่นคนหูปกติได้

สมมติฐานที่ 6 เพศมีผลต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกเพศชายกับเพศหญิง พบว่า คนหูหนวกที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงยอมรับสมมติฐาน โดยคนหูหนวกเพศหญิงมีการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่าเพศชาย ในขณะที่การแปลความหมายและการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกเพศชายกับเพศหญิง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนการแสดงออกทางอารมณ์นั้น คนหูหนวกทั้งเพศชายและเพศหญิง มีการแสดงออกที่เหมือนกัน คือ มีการยิ้ม การหัวเราะ การอุทาน การทำเสียงในลำคอ การวิจารณ์ ละคร และการคุยกับเพื่อนข้างๆ แต่ความถี่ของการแสดงออกจะต่างกัน โดยเพศหญิงจะมีการยิ้ม การหัวเราะ การวิจารณ์และคุยกับเพื่อนข้างๆมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายจะมีการอุทาน และทำเสียงในลำคอบอกมากกว่าเพศหญิง ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวยอมรับสมมติฐาน

จากผลการวิจัย การที่คนหูหนวกเพศหญิงมีการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์ดีกว่าเพศชายนั้น เป็นเพราะผลจากความแตกต่างระหว่างเพศ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน เพศหญิงมักเป็นผู้ที่มีจิตใจอ่อนไหวหรือเจ้าอารมณ์ (emotional) หยั่งถึงจิตใจของคนได้ดีกว่าเพศชาย (ปรมะ สตะเวทิน, 2526 อ้างถึงใน กรรณิกา ธรรมวุฒิ, 2541) การรับรู้สารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอารมณ์ ความรู้สึก เพศหญิงจึงมีความสนใจมากกว่าและมีการรับรู้ที่ดีกว่าเพศชาย ซึ่งละครที่เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ก็เป็นเรื่องราวที่เน้นในด้านอารมณ์ ความรู้สึกค่อนข้างมาก คนหูหนวกเพศหญิงจึงมีความสนใจ รวมทั้งสามารถรับรู้และเข้าใจได้ดีกว่าเพศชาย ดังนั้น การแสดงออกทางอารมณ์ ที่แสดงถึงความสนใจ เช่น การวิจารณ์ละคร และการคุยกับเพื่อนรอบข้าง และการแสดงออกทางอารมณ์ที่เป็นผลมาจากความเข้าใจ เช่น การยิ้ม การหัวเราะ จึงปรากฏมากกว่า นอกจากนี้ เพศยังเป็นตัวกำหนดบทบาท การแสดงพฤติกรรมระหว่างชายและหญิง ซึ่งทำให้มีลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ที่แตกต่างกันด้วย ดังจะเห็นได้ว่าคนหูหนวกเพศหญิงมักจะแสดงพฤติกรรมที่สื่อถึงอารมณ์ ความรู้สึกที่เรียบร้อยกว่า ในขณะที่คนหูหนวกเพศชายจะเน้นการแสดงออกที่โดดเด่น แสดงอารมณ์ ความรู้สึก ออกมาอย่างชัดเจน ไม่เรียบร้อยเหมือนเพศหญิง อย่างเช่น การอุทานเสียงดัง หรือ แสดงท่าทางประกอบการคุยที่ชัดเจน

สำหรับความสามารถในด้านการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกเพศชายและเพศหญิงที่มีไม่แตกต่างกันนั้น สามารถอธิบายได้ว่า ความบกพร่องทางภาษาทำให้คนหูหนวกด้อยความสามารถในด้านการแปลความหมาย โดยเฉพาะการแปลความหมายในเรื่องที่ซับซ้อนยังเป็นเรื่องที่ยากสำหรับคนหูหนวกไม่ว่าจะเพศชายหรือหญิง จึงทำให้ความสามารถในการแปลความหมายสารจากสื่อโทรทัศน์ของทั้งสองกลุ่มมีเท่าๆกัน ส่วนการที่ความสามารถในการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหูหนวกเพศชายกับเพศหญิงไม่แตกต่างกันนั้น น่าจะเป็นเพราะคนหูหนวกจะจดจำจากภาพ (visual code) มากกว่าจดจำจากการรับรู้ ความเข้าใจ ซึ่งเป็นไปตามความสามารถในการใช้ประสาทตาที่มากกว่าปกติเพราะได้พัฒนาขึ้นมาแทนการได้ยิน ทำให้คนหูหนวกจดจำในสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือแสดงด้วยภาพมากกว่า ดังนั้น แม้ว่าคนหูหนวกเพศ

หญิงจะสามารถรับรู้สารได้มากกว่าก็ตาม แต่ในเมื่อการจดจำของคนหนุ่มเน้นที่การจดจำภาพเป็นหลัก ความสามารถในการจดจำของทั้งเพศชายและเพศหญิงจึงไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 ระดับการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่ม

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ระหว่างคนหนุ่มในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา พบว่า คนหนุ่มที่อยู่ในระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้สารจากสื่อโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีการแปลความหมายและจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนการแสดงออกทางอารมณ์ของคนหนุ่มทั้ง 3 ระดับชั้นนั้นเหมือนกัน คือ มีการยิ้ม การหัวเราะ การอุทาน การทำเสียงในลำคอ การวิจารณ์ละคร และการคุยกับเพื่อนข้างๆ โดยความถี่และลักษณะของแต่ละการแสดงออกจะใกล้เคียงกัน แต่ในกลุ่มอุดมศึกษาจะมีการวิจารณ์ละครและคุยกับเพื่อนข้างๆมากกว่าอีก 2 ระดับชั้น ซึ่งผลดังข้างต้นยอมรับสมมติฐาน

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะปัจจัยด้านระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อบุคคล คนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกัน จึงย่อมมีความรู้สึกนึกคิด และความต้องการที่ต่างกันไป จะเห็นได้ว่าความสามารถในการรับรู้ การแปลความหมาย และการจดจำสารจากสื่อโทรทัศน์ของคนหนุ่มนั้นก็แตกต่างกันในแต่ละระดับการศึกษา นั่นเพราะได้มีการเรียนรู้ ได้รับการสอน และมีประสบการณ์ที่ไม่เท่ากันโดยเฉพาะในด้านภาษา จึงทำให้ความสามารถในการเข้าใจสารไม่เท่ากันด้วย จะเห็นได้ว่าการศึกษาที่สูงขึ้นจะช่วยให้คนหนุ่มค่อยๆพัฒนาศักยภาพในการรับรู้เรื่องที่ยาก และซับซ้อนได้มากขึ้น ทำให้แปลความหมายในเรื่องที่ยากขึ้นได้ นอกจากนี้ ระดับชั้นที่ต่างกันแสดงให้เห็นถึงวัยที่ต่างกัน ซึ่งการแสดงออกของบุคคลในแต่ละวัยก็มีความแตกต่างกันเป็นพื้นฐาน ลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ที่ปรากฏจึงมีความแตกต่างกันไปในแต่ละวัยด้วย โดยในที่นี้คนหนุ่มในระดับอุดมศึกษาจะมีการพูดคุยและวิจารณ์ละครมากกว่าอีก 2 ระดับชั้น แสดงว่า การแสดงออกซึ่งความสนใจอย่างจริงจังต่อละคร จะปรากฏมากกว่าในระดับชั้นที่สูงกว่า

จากงานวิจัยจะเห็นได้ว่า โทรทัศน์ยังเป็นสื่อที่สำคัญต่อคนหนุ่ม เพราะเป็นสื่อที่คนหนุ่มเปิดรับได้ง่าย มีความน่าสนใจ สามารถทำความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ด้วยอวัจนภาษาที่สื่อมาพร้อมภาพที่เห็นได้ อย่างไรก็ตาม คนหนุ่มยังคงมีขีดจำกัดในการเปิดรับสารจากสื่อโทรทัศน์ แม้ระดับสติปัญญาอาจเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น แต่การที่ไม่ได้ยินเสียงก็ทำ

ให้ได้ความหมายจากสารไม่ครบถ้วนและมีความบกพร่องทางด้านภาษาซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการเรียนรู้ ทำให้ไม่สามารถเข้าใจสารได้อย่างถ่องแท้ โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นนามธรรม เรื่องที่ยากและสลับซับซ้อน หากผู้ผลิตรายการโทรทัศน์เล็งเห็นถึงความสำคัญของกลุ่มผู้ชมคนหูหนวก และได้ทำการสร้างสรรค์และปรับปรุงรายการให้มีการสื่อสารเพื่อคนหูหนวก เช่นการมีล่ามภาษามือ คนหูหนวกก็จะสามารถเรียนรู้ รับรู้และเข้าใจสารได้มากขึ้น แต่ทั้งนี้การสร้างสรรค์และปรับปรุงรายการดังกล่าวควรจะเป็นการสร้างสรรค์และปรับปรุงรายการที่ตรงกับความต้องการของคนหูหนวกด้วย จึงจะทำให้ได้ประโยชน์สูงสุด

ปัญหาและข้อจำกัดของการวิจัย

1. การทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างคนหูหนวก จะทำได้อย่างจำกัดเฉพาะกลุ่มคนหูหนวกบางกลุ่มเท่านั้น เนื่องจากต้องสละเวลามาเข้ารับการทดลอง จึงไม่สามารถใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีงานประจำได้
2. การทำการทดลองครั้งนี้ ไม่สามารถทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เด็กเกินไป เช่น อยู่ในชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่า เพราะนอกจากความสามารถในการเรียนรู้และเข้าใจจะมีจำกัดแล้วยังมีสมาธิที่สั้นอีกด้วย ซึ่งทำให้ความสนใจต่อการทดลองหมดไปได้ง่าย
3. การทดลองเกิดการล้มเหลวได้ ถ้าสภาพสถานที่ทำการวิจัยไม่เหมาะสม เช่นมีคนเดินเข้าออก หรือมีสิ่งเบี่ยงเบนความสนใจบ่อยครั้ง และมีปัจจัยด้านเวลา เช่น ทำการทดลองคาบเกี่ยวไปถึงช่วงพัก หรือเวลาเลิกเรียน เป็นตัวเร่งให้กลุ่มตัวอย่างไม่มีสมาธิ
4. การทดลอง ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมากกว่า 10 - 20 คน ผู้วิจัยจะควบคุมได้ยาก โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างคนหูหนวกที่สื่อสารกันค่อนข้างลำบาก
5. ผู้วิจัยมีความรู้ภาษามือเพียงเล็กน้อยจึงไม่สามารถเข้าใจถึงสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างคนหูหนวกคุยกันได้ทั้งหมด ต้องอาศัยล่ามภาษามือเป็นผู้ช่วยสังเกตและแปล จึงไม่สามารถเก็บรายละเอียดได้ครบเองทั้งหมด
6. แบบทดสอบซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างคนหูปกติด้วยนั้น มีส่วนที่ยากต่อการทำความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างคนหูหนวก ต้องอาศัยล่ามภาษามือเป็นผู้แปลและอธิบายคำถามหรือคำเฉพาะต่างๆ การทำแบบทดสอบจึงใช้เวลามากกว่ากลุ่มตัวอย่างคนหูปกติ
7. วิดีโอที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้มีเนื้อหาในแนวเศร้า และมีความยาวถึง 50 นาที ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกเบื่อหน่ายบ้าง
8. กลุ่มตัวอย่างเข้ารับการทดลองครั้งละจำนวนมาก ทำให้มีการแสดงออกทางอารมณ์ในด้านความสนุก ตื่นเต้นมากกว่า ส่วนความลึกซึ้งหรือเศร้าจะไม่สามารถสังเกตเห็นได้

9. อารมณ์อื่นๆที่เกิดขึ้นขณะทำการทดลองที่ไม่ได้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมอย่างชัดเจน (Covert Behavior) ผู้วิจัยไม่สามารถสังเกตและประเมินจากการทดลองได้ว่าเป็นการแสดงออกทางอารมณ์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาถึงตัวความสัมพันธ์ของแปรอื่น เช่น การหุนหวกแต่กำเนิด/การหุนหวกภายหลัง การเคย/ไม่เคยเรียนอ่านริมฝีปาก และการเคย/ไม่เคยได้รับการศึกษา เป็นต้นว่าจะมีผลต่อความสามารถในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์หรือไม่ อย่างไร
2. วิดีโอที่ใช้ในการทดลองสำหรับคนหุนหวก ควรเป็นเรื่องที่สนุกสนาน ตื่นเต้น ไร้ใจ จะสามารถดึงความสนใจได้มากกว่า และไม่ควรมีความยาวเกิน 30 นาที
3. สถานที่ทำการทดลองโดยการชมวิดีโอควรใช้ห้องเรียน เพราะสภาพของห้องเรียนจะมีความเหมาะสม ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างมีสมาธิ มุ่งความสนใจไปเฉพาะที่วิดีโอที่กำลังชม
4. ผู้วิจัยควรเรียนรู้ภาษามือเพื่อการสื่อสาร และสามารถทำความเข้าใจกับคนหุนหวกได้มากยิ่งขึ้น
5. แบบทดสอบหรือแบบสอบถามที่จะใช้เก็บข้อมูลกับคนหุนหวก ควรใช้ภาษาที่เรียบง่ายที่คนหุนหวกจะสามารถเข้าใจเองได้ หรือจัดทำแบบทดสอบหรือแบบสอบถามเป็นแบบสะกดคำในภาษามือ
6. การศึกษาในครั้งนี้ทำการศึกษาความสามารถของคนหุนหวกจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูปกติ ซึ่งพบว่า ความสามารถในการรับรู้ การแปลความหมาย และการจดจำคนหุนหวกยังด้อยกว่าคนหูปกติ ดังนั้นในทางกลับกันควรมีการศึกษาความสามารถในด้านดังกล่าวของคนหูปกติโดยใช้สื่อโทรทัศน์ของคนหุนหวก เช่น ละครใบ้หรือละครที่ไม่มีเสียง เป็นเครื่องมือในการทดลอง เพื่อพิสูจน์ว่าการใช้เครื่องมือหรือวิธีการสื่อสารที่ไม่เหมาะสม มีผลต่อความสามารถจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของผู้รับสารหรือไม่ อย่างไร
7. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงความพึงพอใจ และความต้องการเกี่ยวกับสื่อโทรทัศน์และสื่ออื่นๆของกลุ่มคนหุนหวก เพื่อเป็นความรู้และประโยชน์ต่อการผลิตสื่อต่างๆให้เหมาะสมกับความต้องการของคนหุนหวก
8. สำหรับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ควรมีการศึกษาและนำข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหุนหวก ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบในการปรับปรุงรายการโทรทัศน์เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคนหุนหวก เช่น จัดให้มีล่ามภาษามือในรายการที่คนหุนหวกสนใจอย่างเช่น ละคร และ ภาพยนตร์ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรรณิกา ธรรมวุฒิ. การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติและความพึงพอใจของผู้ได้บังคับบัญชาต่อพฤติกรรมการสื่อสารในองค์การของผู้บังคับบัญชาชายและหญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2541.
- กาญจนา ตันตินันท์. การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในโรงเรียนสอนคนหูหนวก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.
- คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ, สำนักงาน. เอกสารการจดทะเบียนคนพิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์, 2542 (อัดสำเนา).
- นันทนา ลำเทียน. การวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์ภาษามือของนักเรียนหูหนวกในโรงเรียนโสตศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- นันทนา ลำเทียน. สัมภาษณ์, 24 มีนาคม 2543.
- นันทนา ลำเทียน. สัมภาษณ์, 24 มีนาคม 2543.
- นันทนา ลำเทียน. สัมภาษณ์, 24 มีนาคม 2543.
- โนแอล แมทคีน. กลยุทธ์ในการจัดการเด็กที่บกพร่องทางการได้ยินให้ประสบผลสำเร็จ. แปลโดย ดาร์ตัน เศรษฐชัยปดี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.
- บุญญลักษณ์ พิมพ์. การศึกษาเกี่ยวกับผู้ที่บกพร่องทางการได้ยิน. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิสิตศึกษาศาสตร์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2538.
- พจนา จันทร์สันติ. วิถีแห่งเต๋า. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทยการพิมพ์, 2530.
- พร บัวเพ็ชร. คู่มือข้อสอบนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด, 2538.
- มูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวกในพระบรมราชินูปถัมภ์. การสำรวจความสนใจและความต้องการการบริการล่ามภาษามือทางโทรศัพท์ของนักเรียนและสมาชิกคนหูหนวก. กรุงเทพมหานคร, 2532.

ลักษณะ กิตติศัพท์เจริญ. สัมภาษณ์, 24 มีนาคม 2543.

วราวรรณ คงคล้าย. ปัญหาในการสื่อสารของคนหูหนวกในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการค้าขาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

วิรัตน์ชัย ยงวณิชย์. การศึกษาผลของการอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาเป็นภาษาเขียนร่วมกับภาพท่าภาษามือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ความคงทนในการเรียนรู้ และทัศนคติต่อรูปแบบหนังสือของนักเรียนหูหนวก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

ศรียา นิยมธรรม. ความบกพร่องทางการได้ยิน ผลกระทบทางด้านจิตวิทยาและสังคม.

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

อภิรดี เกิดปรีดี. สัมภาษณ์, 24 มีนาคม 2543.

อัญชลี ด้านวิรุฬหวิฑ. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของเด็กหูหนวก: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนสอนคนหูหนวกในเขตกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

เอ็มมานูแอล ลาบอริ. นางนวลในโลกเจียบ. แปลโดย งามพรรณ เวชชาชีวะ. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์ตรีสวัสดิ์, 2539.

อึ้ง-ฉิน หน่าน. เต่าพลังอำนาจ เพื่อสุขภาพ. แปลโดย วัฒนา พัฒนพงศ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2532.

โฮล์มส์, สจิวต์ ดับเบิลยู. สมาธิเซน. แปลโดย วัฒนา พัฒนพงศ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2534.

ภาษาอังกฤษ

Austin, B., A. The deaf audience for television, Journal of communication, Spring, 1980.

Baran J. S. and Davis D. K., Mass Communication Thoery. 1995.

Blank, M., and Bridger, W. H. Child Development. March, 1966.

Harris, R., J. A cognitive psychology of mass communication. Lawrence Erlbaum Associates, Inc., 1994.

Howard, J., A., and Hollander, J. Symbolic Interactionism, Gendered situations, Gendered selves. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1977.

- Jensema, C. Viewer reaction to different captioned television speeds. Doctoral dissertation, Institute for Disabilities Research and Training, Inc., 1998. Dissertation Abstract International.
- Kimmel, K., L. Silenced voices, signed visions: a phenomenological study of the role of literacy in the lives of five deaf individuals (visual communication, american sign language). Doctoral dissertation, State University of New York at Buffalo, 1997. Dissertation Abstract International. AAC 9704900.
- Lester, P., M. Visual communication, Perceptual theories of visual communication. Belmont: Wadsworth Publishing, 1995.
- McCroskey, J., C. Non-verbal communication, An introduction to rhetorical communication. Boston: Allyn & Bacon, 1997.
- Meyer-Sinett, K., D. The effect of bilingual and monolingual reading videos on story recall with students who are deaf and hard of hearing (video). Masters dissertation, Florida International University, 1997. Dissertation Abstract International. AAC 9727339.
- Newley, H., A. Audiology. London: Vision Press Limited, 1965.
- Rushford, G. Glossary of Term's Reading to Children with Hearing Problems. Volta Review: Vol.16 December, 1964.
- Youniss, J. and Furth, H. G. Prediction of Causal Events as a Function of Transivity and Perception Congruency in Hearing and Deaf Children. March, 1966.

ภาคผนวก

แบบทดสอบ

การวิจัยเรื่อง การรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำและอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก

คำอธิบายประกอบแบบทดสอบ

ข้าพเจ้า นางสาววลัยลักษณ์ คงนิล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำการศึกษาทดลองเกี่ยวกับการรับรู้ การแปลความหมาย การจดจำ และอารมณ์จากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของคนหูหนวก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจถึงพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของคนหูหนวกให้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงขอความกรุณาจากท่านโปรดสละเวลาเข้ารับการทดลองชมวิดีโอและตอบแบบทดสอบ โดยผู้วิจัยจะใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบ

โปรดทำเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบ ก. ข. หรือ ค. หน้าคำตอบที่ท่านเลือก

1. แม่เภามีอาชีพอะไร
 - ก. แม่บ้าน
 - ข. นักหนังสือพิมพ์
 - ค. พัฒนาการ
2. แม่เภากับพิมพ์ดี มีความขัดแย้งกันเรื่องอะไร
 - ก. แม่เภาไม่ชอบพงษ์แทน
 - ข. แม่เภาไม่ชอบพิมพ์ดี
 - ค. แม่เภาไม่ชอบจันทน์
3. เหตุใดพิมพ์ดีจึงร้องไห้เมื่อคู่วิดีโอภาพงานแต่งงานของตน
 - ก. เสียใจที่ไปแต่งงานกับพงษ์แทน
 - ข. เสียใจที่ต้องเลิกกัน
 - ค. เสียใจที่ไม่เชื่อแม่เภา
4. ข้อใดคือชื่อของสำนักงานที่แม่เภาทำงานอยู่
 - ก. เสี่ยงมวลดชน
 - ข. เสี่ยงปวงชน
 - ค. เสี่ยงประชา
5. ความสัมพันธ์ระหว่างแม่เภากับพิมพ์ดีเป็นอย่างไร
 - ก. รักและเป็นห่วงกันแต่มักแสดงออกในทางตรงกันข้าม
 - ข. แสดงความรักกันตลอดเวลา
 - ค. ห่างเหิน ไม่มีความผูกพัน
6. ตัวละครในครอบครัวของแม่เภา มีทั้งหมดกี่คน
 - ก. 4 คน
 - ข. 5 คน
 - ค. 6 คน
7. แม่เภามักจะแต่งตัวอย่างไรในเรื่อง
 - ก. กางเกงขายาวกับเสื้อเจ็ด
 - ข. เสื้อคอกระเช้ากับผ้าถุง
 - ค. ชุดกระโปรงยาว

8. เมื่อรับโทรศัพท์ต่อจากจيناแล้ว เหตุใดพิมพ์ดีจึงร้องไห้หลังจากพูดไปแค่คำเดียว
 - ก. พิมพ์ดีพูดต่อไม่ไหวเองจึงร้องไห้
 - ข. อีกฝ่ายวางสายไปแล้ว
 - ค. อีกฝ่ายต่อว่ารุนแรงมาก
9. รอยยิ้มของพิมพ์ดีเมื่อพบว่าพงษ์แทนมาหาถึงบ้าน บอกถึงความรู้สึกอย่างไร
 - ก. ตลกที่พงษ์แทนมารอนาน
 - ข. ดีใจที่จيناจะได้พบพ่อ
 - ค. ดีใจ เพราะคิดว่าพงษ์แทนจะมารับกลับบ้าน
10. เหตุใดพงษ์แทนจึงมาหาพิมพ์ดี
 - ก. นำเอกสารการหย่ามาให้เซ็น
 - ข. นำเอกสารเรื่องที่ดินมาให้เซ็น
 - ค. มารับพิมพ์ดีและจيناกลับบ้าน
11. หลังจากที่พงษ์แทนมาหาแล้วจากไป ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างพิมพ์ดีกับแม่ภา แล้วแม่ภา ร้องไห้มากมายเพราะอะไร
 - ก. เสียใจที่พิมพ์ดีได้เถียง
 - ข. เสียใจที่พิมพ์ดีผิดหวัง
 - ค. เสียใจที่เอาชนะพิมพ์ดีไม่ได้
12. ในตอนกลางคืน จินาแอบหลบไปร้องไห้บนบ้านต้นไม้เพราะสาเหตุใด
 - ก. เสียใจที่พงษ์แทนไม่รับกลับบ้าน
 - ข. เสียใจที่พิมพ์ดีไม่ให้กลับบ้าน
 - ค. เสียใจที่แม่ภาไม่ให้กลับบ้าน
13. แม่ภาออกตามหาจيناในเวลากลางคืน ด้วยแสงสว่างจากอะไร
 - ก. ตะเกียง
 - ข. ไฟฉาย
 - ค. โคม
14. โรงงานสร้างความเดือดร้อนใดให้กับพวกชาวบ้าน
 - ก. ปล่อยควันพิษ
 - ข. ปล่อยน้ำเสีย
 - ค. ส่งเสียงดังรบกวน

15. โรงงานที่สร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านประกอบกิจการเกี่ยวกับอะไร
- สับปะรด
 - ลิ้นจี่
 - ลำไย
16. ขณะที่ชาวบ้านมาร้องเรียนที่หน้าสำนักงานของแม่เภา แม่เภายื่นพุดอยู่ที่ใด
- บนเวที
 - บนชั้นบันไดสำนักงาน
 - บนรถของแม่เภา
17. ต้นกระบองเพชรในเรื่องเป็นสัญลักษณ์แทนอะไร
- ต้นไม้ที่โดนมลพิษ
 - สัตว์ที่โดนมลพิษ
 - สิ่งมีชีวิตที่โดนมลพิษ
18. ชาวบ้านมากมายที่หน้าโรงงานบ่งบอกว่าสถานการณ์เป็นอย่างไร
- มีการประท้วง
 - มีการพุดคุย
 - มีการปราศรัย
19. เจ้าหน้าที่จากมูลนิธิช่วยพัฒนา ทำสิ่งใดที่บึงน้ำ
- เก็บขยะมูลฝอย
 - วัดค่าออกซิเจนของน้ำในบึง
 - คุยกับแม่เภา
20. งานเลี้ยงที่เกิดขึ้นในเรื่อง เป็นงานอะไร และเป็นงานของใคร
- งานแต่งงานของน้อย
 - งานเลี้ยงต้อนรับพิมพ์ดี
 - งานวันเกิดของจี่น่า
21. ประโยคใด คือประโยคสุดท้ายในเรียงความของพิมพ์ดี
- “หนูคิดถึงแม่”
 - “หนูรักแม่”
 - “หนูรักพ่อและแม่”

22. ในงานเลี้ยงที่เกิดในเรื่องแม่เภาเข้าครัวเพื่อทำอะไร
- คุยกับพิมพิตี
 - หาน้ำดื่ม
 - ทำไข่เจียว
23. เหตุใดรถของแม่เภาจึงเกิดอุบัติเหตุ
- ถูกรถบรรทุกชนจากทางด้านหลัง
 - ถูกมอเตอร์ไซค์วิ่งตัดหน้า
 - เครื่องยนต์ขัดข้อง
24. การยกหูโทรศัพท์ครั้งสุดท้ายเกิดขึ้นเมื่อใด
- เมื่อพิมพิตีคุยกับพงษ์แทน
 - เมื่อจิน่าคุยกับพงษ์แทน
 - เมื่อมีการแจ้งข่าวแม่เภาประสบอุบัติเหตุ
25. แม่เภาได้รับรางวัลอะไร
- พัฒนากรดีเด่น
 - นักข่าวดีเด่น
 - แม่ดีเด่น
26. พิมพิตีพูดเกี่ยวกับอะไรในห้องประชุม
- พูดเกี่ยวกับจิน่า
 - พูดเกี่ยวกับแม่เภา
 - พูดเกี่ยวกับงานของตน
27. โดยแท้จริงพิมพิตีรู้สึกอย่างไรกับแม่เภา
- รักและภูมิใจ
 - รำคาญ
 - เฉยๆ
28. ผลของคดีความระหว่างชาวบ้านกับโรงงานเป็นอย่างไร
- ชาวบ้านเป็นฝ่ายชนะคดี
 - โรงงานเป็นฝ่ายชนะคดี
 - ยังไม่มีข้อตกลง

29. บ้านต้นไม้บอกอะไรในความเข้าใจของท่าน

- ก. ความมุ่งมั่น
- ข. ความท้าทาย
- ค. ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก

30. ข้อคิดหลักของละครเรื่องนี้คือข้อใด

- ก. ความรักของแม่เป็นความรักที่ยิ่งใหญ่และบริสุทธิ์
- ข. ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายแห่งคนดี
- ค. ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าข้อความที่เป็นคำตอบของท่าน และเติมคำตอบลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริง

ข้อมูลทั่วไป

เพศ () ชาย () หญิง

อายุ ปี

ระดับการศึกษา

- () ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- () ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- () ระดับอุดมศึกษา

ข้อมูลด้านการเปิดรับโทรทัศน์

1. โดยปกติแล้วท่านชมโทรทัศน์บ่อยเพียงใด

- () เฉลี่ยน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน
- () เฉลี่ย 1 ชั่วโมงต่อวัน
- () เฉลี่ย 2 ชั่วโมงต่อวัน
- () เฉลี่ย 3 ชั่วโมงต่อวัน
- () มากกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน

2. โดยปกติท่านชมโทรทัศน์ในช่วงเวลาใดมากที่สุด

- () ระหว่างเวลา 06.00 – 09.00 น. (เช้า)
- () ระหว่างเวลา 09.00 – 12.00 น. (สาย)
- () ระหว่างเวลา 12.00 – 15.00 น. (เที่ยง)
- () ระหว่างเวลา 15.00 – 17.00 น. (บ่าย)
- () ระหว่างเวลา 17.00 – 21.00 น. (เย็น)
- () หลังเวลา 21.00 น. (ดึก)

3. สถานที่ใดที่ท่านชมโทรทัศน์เป็นประจำ

- () ที่บ้านหรือที่พัก
- () ร้านค้า ร้านอาหาร
- () บ้านเพื่อน
- () อื่นๆโปรดระบุ

4. สถานีโทรทัศน์ช่องใดที่ท่านชมบ่อยที่สุด

- () ช่อง 3
- () ช่อง 5
- () ช่อง 7
- () ช่อง 9
- () ช่อง 11
- () ช่อง UBC

5. เหตุผลที่ท่านเลือกชมสถานีโทรทัศน์ที่ระบุในข้อ 4 คืออะไร

- () ชมตามที่สมาชิกในครอบครัวเปิดไว้
- () ติดตามรายการที่ชอบ
- () เห็นว่าเป็นสถานีที่ทำรายการได้น่าสนใจกว่าสถานีอื่น
- () ชมเพราะมีล่ามภาษามือ
- () ชมเพราะมีตัวหนังสือบรรยายได้ภาพ
- () อื่นๆโปรดระบุ.....

6. ในการชมโทรทัศน์ ท่านชมรายการประเภทใดในต่อไปนี้ และชมมากน้อยเพียงใด (ตอบได้มากกว่า 1 รายการ)

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ข่าวในประเทศ					
2. ข่าวต่างประเทศ					
3. ข่าวกีฬา					
4. ข่าวบันเทิง					
5. รายการสนทนา					
6. รายการสารคดีต่างๆ					
7. รายการสุขภาพและอนามัย					
8. รายการเพลง ดนตรี					
9. ละคร					
10. ภาพยนตร์					
11. การ์ตูน					
12. รายการธรรมะ					
13. รายการศิลปวัฒนธรรม					
14. รายการเกมส์โชว์					
15. รายการพ่อบ้าน แม่บ้าน					
16. รายการสำหรับเด็ก					

7. เพราะเหตุใดท่านจึงชมรายการในข้อ 6.

- () ชอบ
- () ได้สาระประโยชน์
- () มีล่ามภาษามือ
- () มีคำบรรยายใต้ภาพ
- () เข้าใจง่าย
- () ผ่อนคลาย ไม่เครียด
- () สนุกสนาน

ประวัติผู้เขียน

นางสาววลัยลักษณ์ คงนิล เกิดวันที่ 28 มกราคม พ.ศ.2520 ที่จังหวัดนครราชสีมา สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยา จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2540 และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2541

